

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa: Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan toimenpiteillä tuetaan kestävää talouskasvua, joka edistää talouspoliittisesti vahvaa ja välittävää yhteiskuntaa.

Kestävä talous kytkee yhteen hallinnonalalla harjoitettavat politiikka-alueet, joita ovat erityisesti innovaatio- ja elinkeinopolitiikka, työllisyys-, yrittäjyys-, kuluttaja-, kilpailu-, alue-, luonnonvara-, energia- ja ilmastopolitiikka sekä työperusteista maahanmuuttoa, työelämän kehittämistä ja maahanmuuttajien kotouttamista koskevat politiikka-alueet. Hallinnonalan politiikka-alueet tarjoavat perustaa hallitusohjelman mukaiselle tavoitteelle, jolla mahdollistetaan kilpailukykyinen ja yrittäjämysteinen Suomi, joka houkuttelee investointeja sekä turvallinen Suomi, jolla on huoltovarmuudesta nouseva kyky vastata kriiseihin.

Taloudellisesti vahvan Suomen keskeisin haaste on kääntää velkaantuminen laskuun, saavuttaa 80 prosentin työllisyysaste vuoteen 2031 mennessä ja nostaa t&k-rahoitusosuus 4 prosenttiin BKT:sta vuoteen 2030 mennessä. Globaalin arvoverkoston murroksessa huoltovarmuuden turvaaminen on noussut entistä tärkeämmäksi strategiseksi kysymykseksi. Toisaalta Suomen elinkeinoelämän toimijoilla on erinomaiset mahdollisuudet hyötyä globaalista puhtaan siirtymän ja uuden teknologian ennustetusta investointiaallosta, mikä tarjoaa vahvat edellytykset teollisuuden uudistumiselle ja vahvistumiselle.

Yritysten pääsy maailmanmarkkinoille ja kilpailukyky niillä on ratkaisevan tärkeää. Menestyvät yritykset työllistävät, maksavat kilpailukykyisiä palkkoja ja investoivat tulevaisuuden kasvun edellytyksiin. Työ- ja elinkeinoministeriö tekee työtä eurooppalaisten sisämarkkinoiden toimivuuden edistämiseksi ja edistää hallinnonalan toimenpitein yritysten markkinoille pääsyä myös kolmansien maiden kasvumarkkinoille. Työ- ja elinkeinoministeriö edistää kotimarkkinoiden toimivuutta ja kilpailullisuutta, mikä osaltaan vahvistaa yritysten kykyä menestyä myös kansainvälisillä markkinoilla.

Yritysten menestys perustuu osaavaan työvoimaan ja sen riittävyyteen sekä kykyyn hyödyntää uutta teknologiaa ja muuta osaamista kansainvälisen liiketoiminnan kasvattamisessa. Nopeasti muuttuva toimintaympäristö edellyttää myös kykyä ennakoita ja reagoida markkinoiden ja arvoverkoston muutoksiin. Tki-toimintaan ja -yhteistyöhön pitkäjänteisesti kannustava ja ennakoitava kansallinen innovaatiojärjestelmä luo yrityksille menestymisedellytyksiä ja houkuttelee sekä kotimaisia että ulkomaisia sijoittajia ja tki-investointeja, osajia ja yrityksiä. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan toimijat kannustavat yrityksiä kunnianhimoiseen tki-toimintaan ja monialaiseen yhteistyöhön tutkimusorganisaatioiden ja muiden tki-toimijoiden kanssa kotimaassa ja kansainvälisesti. Tavoitteena on uuden teknologian ja osaamisen kehittäminen, soveltaminen sekä erilaisten osaamisten yhdistäminen ja laaja hyödyntäminen kestävää talouskasvua ja yhteiskunnan hyvinvointia tukien.

Suurten yritysten uudistuminen ja menestys ovat tärkeitä koko talouden kasvun kannalta. Pitkäjänteisellä teollisuuspolitiikalla huolehditaan logistisesta kilpailukykyvyydestä, saavutettavuudesta ja markkinoiden toimivuudesta, jolla houkutteellaan investointeja ja turvataan kasvuhakuisten ja vientiin tähtäävien yritysten määrän kasvu. Yhtä lailla myös yritystoiminnan edellytysten turvaaminen kaikenkokoisissa yrityksissä tukee koko talouden kasvua. Työ- ja elinkeinoministeriö edistää laaja-alaisesti yrittäjyyttä ja kasvua. Ekosysteemisessä ja monenkeskistä yhteistyötä painottavassa lähestymisessä olennaista on erikokoisten yritysten, tutkimusorganisaatioiden ja muiden tki-toimijoiden, kuten kaupunkien, sitoutuminen yhteistyöhön pitkäjänteisesti.

Rahoituksen saatavuus ja pääomamarkkinoiden toimivuus tukevat kasvua. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan koottavalla erityisrahoitusyhtiö ja -instrumenttitoteutuksella täydennetään markkinapuutealoilla yksityisen rahoitus- ja pääomamarkkinan toimintaa. Julkisella vienninrahoituksella turvataan suomalaisyritysten tasavertaiset kilpailuolosuhteet globaaleilla markkinoilla ja edistetään vientiä ja työllisyyttä.

Työ- ja elinkeinoministeriö edistää työmarkkinoiden toimivuutta ja työelämän kehittymistä. Tavoitteena on nostaa työllisyyttä vähintään 100 000 työllisellä vuoteen 2027 mennessä. Tämän saavuttamiseksi helpotetaan työllistämistä, kehitetään kansainvälistä rekrytointia, lisätään paikallista sopimista työmarkkinoilla ja jatketaan työvoimapalvelujen uudistamista. Uudistamalla työelämän lainsäädäntöä muun muassa työllistämisen esteiden purkamisella on keskeinen osa työmarkkinoiden toimivuutta.

Uuden osaamisen luominen, työvoiman osaamisen joustavuus ja osaavan työvoiman riittävyys tulevat olemaan kilpailukyvyyn ytimessä. Osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen on välttämätöntä yritysten toimintaedellytysten turvaamisessa. Kotimaisen työvoiman työllisyysasteen noston ohella hallinnonalan toimijat edistävät työperusteista maahanmuuttoa elinkeinoelämän tarpeisiin painopisteinä korkeakoulutetut ja työvoimapula-alat.

Puhdas siirtymä voi luoda Suomeen runsaasti uutta elinkeinoelämää ja työpaikkoja, mutta sen toteuttamiseksi tarvitaan uutta, eri toimialoja yhdistävää osaamista. Luonnonvaroihin, puhtaaseen siirtymään ja niiden osaamiseen liittyvät työllistämismahdollisuudet hyödynnetään myös alueellisesti.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala työskentelee valtakunnan eri alueiden kestävästä talouskasvusta ja elinvoimaa parantavien erityisvahvuuksien hyödyntämiseksi. Työ- ja elinkeinohallinto edistää kaupunkien kanssa kumppaneina talouden vauhdittamista työllisyyden, innovaatiopolitiikan ja kansainvälistymisen keinoin.

Hallinnonala uudistaa myös toimintatapojaan ja edistää yritysten toimintamahdollisuuksia tarjoamalla helppokäyttöisiä ja ensisijaisesti digitaalisia, liiketoimintalähtöisiä palveluekosysteemejä ja osallistamalla myös yritykset palvelujen kehittämiseen. Eurooppalaisten rahoitusinstrumenttien hyödyntäminen on osa kasvustrategiaa.

Puhtaan talouden kasvattamiseksi ja hiilineutraalisuuden saavuttamiseksi on edistettävä teollisuuden puhdasta siirtymää ja sitä palvelevia investointeja. Hallitusohjelman mukaisesti valmistellaan hiileneutraalisuutta tavoitteleva uusi energia- ja ilmastostrategia. Puhtaan siirtymän varmistamiseksi tarvitaan myös investoimista uusiutuvaan ja fossiilitomaan energiatuotantoon ja uusiin energiaratkaisuihin tki-rahoituksen tuella. Sähköntuotanto moninkertaistetaan, hintavaihtelua hillitään ja toimintavarmuus varmistetaan. Samalla uusien energiaratkaisujen ja puhtaiden teknologioiden kaupallistaminen kytketään osaksi suomalaista kasvupolitiikkaa.

Työ- ja elinkeinoministeriö asettaa toimialalleen alustavasti seuraavat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet vuodelle 2024:

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

	2022 toteutuma/arvio	2023 arvio	2024 arvio
Elinkeinoelämä uudistuu ja kasvaa			
— Suorien ulkomaisten sijoitusten kanta / BKT (%)	> 31,0	> 31,0	> 32,0
— T&k-menot/BKT (%)	> 2,90	> 3,1	> 3,2
— Vienti / BKT (%)	45%	> 45%	> 45%
Työllisyysaste nousee			
— Työttömyysaste (%)	6,8	7,0	6,8
— Työllisyysaste (%)	73,8	74,0	74,2
Ilmastotavoitteet toteutuvat			
— Uusiutuvan energian käytön osuus loppukulutuksesta (%)	-	> 47	> 47
Ulkomaalaisten työvoiman saatavuus paranee			
— Työperusteiset oleskeluluvat (kpl)	16 081	16 530	18 705

Sukupuolten tasa-arvo

Alueiden kehittämisen suunnittelujärjestelmässä otetaan huomioon eri väestöryhmien tarpeet alueiden kehittämisen kokonaisuudessa. Sukupuolten tasa-arvon toteuttamisen varmistamiseksi kiinnitetään erityistä huomiota sukupuolten osallistumisen turvaamiseksi suunnittelujärjestelmään kuuluvien toimielinten toimintaan. Alueiden hyvinvoinnin kannalta sukupuolten tasa-arvon edistäminen on myös alueen kilpailukykyyn ja vetovoimaisuuteen liittyvä kysymys, joka liittyy niin tasapainoisen väestörakenteen kuin työpaikkojen, yritystoiminnan, palvelujen ja alueen vetovoimaisuuden säilymiseen.

Maahanmuuttajanaiset nostetaan kotoutumis- ja työllisyystoimien erityiseksi kohderyhmäksi vahvistamaan heidän osallisuuttaan työelämässä ja muussa yhteiskunnassa.

Työelämän tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistetään mm. työllisyyden ja yrittäjyyden toimenpiteiden avulla. Työvoimapalveluiden uudistusten jatkamisella tuetaan työllistymistä. Tehokkailla työvoima- ja yrityspalveluilla rohkaistaan osaamisen uudistamiseen ja ammatilliseen liikkuvuuteen, mikä on olennaisen tärkeää erityisesti rakennemuutos-tilanteissa.

	2021 Naiset	2021 Miehet	2022 Naiset	2022 Miehet
Työttömät työnhakijat (%)	43	57	46	54
Työvoimakoulutuksen aloittaneet (%)	50	50	50	50
Työvoimapalveluissa aloittaneet				
— kotoutumiskoulutus (%)	63	37	63	37
— palkkatuetty työ (%)	45	55	47	53
— starttiraha (%)	49	51	52	48
Omaehtoisen opiskelun aloittaneet (%)	61	39	62	39

Uuden ohjelmakauden EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmassa Uudistuva ja osaava Suomi 2021—2027 sukupuolten tasa-arvo on huomioitu läpileikkaavana periaatteena. Sen lisäksi, että tasa-arvoa edistetään kaikissa hankkeissa, voidaan rahoittaa myös hankkeita, joiden pääasiallisena tavoitteena on sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen. Hankkeiden tulee noudattaa EU:n perusoikeuskirjan mukaisia oikeuksia ja periaatteita ml. sukupuolten tasa-arvo. Kaikissa jäsenmaissa pitää lisäksi seurata tasa-arvoa edistävien hankkeiden rahoitusosuutta yhtenevän luokittelujärjestelmän mukaisesti.

Kestävä kehitys

Työ- ja elinkeinoministeriö edistää sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestävää kehitystä sekä globaaleja kestävä kehityksen tavoitteita (Agenda 2030). Ministeriö raportoi vastuullisuusraportissaan em. SDG-tavoitteista seuraavat: uusituvan energia (SDG7), ihmisarvoinen työ ja kestävä kasvu (SDG8), innovaatiot ja kestävä teollistuminen (SDG9) sekä ilmastomuutoksen torjunta (SDG13). Ministeriön erityiset kestävä kehityksen painopisteet ovat ilmasto- ja ympäristöalalla, luonnonvarojen kestävä käyttö, ihmisarvoisen työn ja reilujen työmarkkinoiden edistäminen, innovaatioista kestävää kasvua, sekä alueiden kehittäminen ja ihmisten osallisuus. Ministeriön eri rahoitusinstrumentit edistävät näiden painopisteiden toteuttamista.

Johdonmukainen energia- ja ilmastostrategia ja -politiikka ovat keskeinen osa kestävä kehitystä. Päästöttömillä ja vähäpäästöisillä investoinneilla rakennetaan pohjaa hiilineutraalille yhteiskunnalle. Ministeriö myös tukee ympäristöä ja hyvinvointia palvelevia innovaatioita sekä edistää uusia ja kansainvälisesti kiinnostavia kestävä kehityksen kiertotalous- ja vähähiilisyysratkaisuja. Pitkällä aikavälillä vähähiiliset ratkaisut edistävät myös kestävä talouskasvua ja kestävä työllisyyttä.

Sosiaalinen ja alueellinen oikeudenmukaisuus otetaan tarkasti huomioon politiikan toteutuksessa. Ministeriö suojaa osaavaa työvoimaa muuttuvilla työmarkkinoilla, edistää työelämän monimuotoisuutta ja syrjimättömyyttä, ehkäisee rekrytointisyrjintää sekä vahvistaa harmaan talouden torjuntaa.

Uudella EU:n alue- ja rakennepolitiikan Uudistuva ja osaava Suomi 2021—2027 ohjelmakaudella 30 % Suomen EAKR-rahoituksesta kohdistuu EU:n toimintapoliittiseen tavoitteeseen Vihreämpi ja vähähiilisempi Eurooppa. Lisäksi EAKR-toimenpiteiden rahoituksesta 35 % tulee kohdistua ilmastotoimenpiteisiin, mikä on siten viisi prosenttiyksikköä EU:n minimitasoa kunnianhimoisempi tavoite. Tämän lisäksi kaikki oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta (JTF) rahoitettavat hankkeet katsotaan komission linjauksen mukaisesti täysimääräisesti ilmastotoimenpiteiksi.

Vuonna 2024 energia- ja ilmastostrategian toimeenpanoon käytetään 14,1 milj. euroa energiatukivaltuutta. Uusiutuvan energian tuotantotukeen arvioidaan käytettävän noin 309 milj. euroa.

Budjettilakiesitykset

Talousarvioesitykseen liittyvät hallituksen esitykset

esityksen nimi (ja numero (jos jo annettu))	taloudellinen vaikutus (momentti)
---	-----------------------------------

Hallituksen esitys verkon välityspalveluiden valvonnasta (HE 32.01.06
xxx/2023 vp)

Pääluokan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

		2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
32.01	Hallinto		
	— lainojen hyväksymisvaltuus (turvavarastolainat)	8,400	8,400
	— myöntämisvaltuus	0,034	0,034
32.01.41	<i>Erityisavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n tutkimusinfrastruktuuriin (arviomääräraha)</i>	2,600	70,500
	— rahoitusvaltuus		
32.20.40	<i>Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen (arviomääräraha)</i>		
	— rahoitusvaltuus	470,482	549,296
32.20.41	<i>Energiatuki (arviomääräraha)</i>		
	— myöntämisvaltuus	283,100	90,000
32.20.46	<i>Laivanrakennuksen innovaatiotuki (arviomääräraha)</i>		
	— rahoitusvaltuus	-	-
32.20.83	<i>Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan (arviomääräraha)</i>		
	— myöntämisvaltuus	146,823	156,823
32.30.40	<i>Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen (siirtomääräraha 3 v)</i>		
	— myöntämisvaltuus	12,500-	10,000
32.30.42	<i>Yritysten kehittämishankkeiden tukeminen (arviomääräraha)</i>		
	— myöntämisvaltuus	24,000	37,000
32.30.51	<i>Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)</i>		
	— hankintasopimusvaltuus	65,000	-
32.30.64	<i>EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin (arviomääräraha)</i>		

		2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
	— myöntämisvaltuus	531,946	379,462
32.40.82	<i>Lainat Finnvera Oyj:n varainhankintaan</i> (arviomääräraha)		
	— myöntämisvaltuus	1 000,000	1 000,000

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2022—2024

		v. 2022 tilinpäätös 1000 €	v. 2023 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2024 esitys 1000 €	Muutos 2023—2024	
					1000 €	%
01.	Hallinto	957 682	961 912	1 018 875	56 963	6
01.	Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	39 436	36 830	40 189	3 359	9
02.	Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	201 180	209 985	220 363	10 378	5
03.	Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	270 625	278 769	287 447	8 678	3
04.	Geologian tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	33 773	31 641	34 361	2 720	9
05.	Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandin toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)	112 446	102 347	111 526	9 179	9
06.	Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	19 096	19 300	21 316	2 016	10
07.	Patentti- ja rekisterihallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)	10 236	10 961	14 661	3 700	34
08.	Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	22 865	22 760	23 454	694	3
09.	Energiaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	8 659	9 133	12 755	3 622	40
10.	Digitalisaation kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	37 880	40 500	30 275	-10 225	-25
20.	Siviilipalvelus (arviomääräraha)	5 022	6 139	6 139	—	0
29.	Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	60 151	62 072	62 072	—	0
40.	Valtionavustus kestävää kasvupoliittikkaa edistävälle toimijoille (siirtomääräraha 3 v)	7 027	4 421	2 793	-1 628	-37
41.	Erityisavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n tutkimusinfrastruktuuriin (arviomääräraha)	6 000	6 950	18 600	11 650	168
49.	Valtionavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n toimintaan (siirtomääräraha 2 v)	101 581	97 020	110 446	13 426	14

		v. 2022 tilinpäätös 1000 €	v. 2023 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2024 esitys 1000 €	Muutos 2023—2024	
					1000 €	%
50.	Valtionavustus kuluttajajärjestölle (kiinteä määräraha)	1 322	1 472	—	-1 472	-100
51.	Valtion osuus merimiespalveluostinnasta (arviomääräraha)	2 232	2 572	2 572	—	0
53.	Matkustajien paluukuljetukset ja korvaukset (siirtomääräraha 3 v)	400	400	400	—	0
(54.)	Korvaukset matkustajille matkapakettien peruuntumisesta (arviomääräraha)	—	—	—	—	0
66.	Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)	17 714	18 590	19 456	866	5
95.	Eräät oikeudenkäyntikulut ja korvaukset (arviomääräraha)	37	50	50	—	0
20.	Uudistuminen ja vähähiilisyys	566 568	1 451 637	1 701 120	249 483	17
20.	Energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	4 420	4 400	3 400	-1 000	-23
40.	Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen (arviomääräraha)	309 334	465 488	552 180	86 692	19
41.	Energiatuki (arviomääräraha)	30 787	364 090	460 779	96 689	27
43.	Energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuki (arviomääräraha)	63 272	150 000	150 000	—	0
(45.)	LNG-terminaalien investointituki (arviomääräraha)	5 532	—	—	—	0
46.	Laivanrakennuksen innovaatiotuki (arviomääräraha)	10 421	25 343	24 750	-593	-2
47.	Julkisen liikennesähkön ja -kaasun lataus- ja tankkausinfrastruktuurin edistäminen (arviomääräraha)	13 200	21 500	—	-21 500	-100
48.	Uusiutuvan energian tuotantotuki (arviomääräraha)	1 616	135 406	309 131	173 725	128
50.	EU-hankkeiden kansallinen vastinrahoitus korkeakouluille ja valtion tutkimuslaitoksille (siirtomääräraha 3 v)	—	—	53 200	53 200	0
83.	Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan (arviomääräraha)	121 985	157 160	143 680	-13 480	-9
87.	Pääomalaivat teollisuuden uudistamiseen ja yritysveroisten liiketoimintaekosysteemien kehittämiseen (arviomääräraha)	6 000	8 250	4 000	-4 250	-52
(88.)	Pääomasijoitus Ilmastorahasto Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)	—	100 000	—	-100 000	-100

	v. 2022 tilinpäätös 1000 €	v. 2023 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2024 esitys 1000 €	Muutos 2023—2024	
				1000 €	%
(89.) Pääomasijoitus Lääkekehityskeskus Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)	—	20 000	—	-20 000	-100
30. Työllisyys ja yrittäjyys	768 680	985 303	1 072 435	87 132	9
(31.) Ravitsemisyrittäjien tukeminen (siirtomääräraha 2 v)	3 200	—	—	—	0
(32.) Valtionavustus kunnille Ohjaimoiden monialaisuuden vahvistamiseen (siirtomääräraha 2 v)	3 190	—	—	—	0
(33.) Turveyrittäjien avustaminen (siirtomääräraha 2 v)	—	30 585	—	-30 585	-100
(34.) Valtion korvaus kunnille työllisyyden edistämisen kuntakokoulun viivästymisestä (kiinteä määräraha)	4 409	—	—	—	0
35. Valtion korvaus kunnille TE -palvelu-uudistuksen muutuskulujen kattamiseen (kiinteä määräraha)	—	—	45 000	45 000	0
40. Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen (siirtomääräraha 3 v)	38 420	8 700	59 832	51 132	588
41. Valtionavustus Työkanava Oy:n toimintaan (siirtomääräraha 3 v)	10 000	10 000	5 000	-5 000	-50
42. Yritysten kehittämishankkeiden tukeminen (arviomääräraha)	15 038	25 030	10 200	-14 830	-59
43. Väliaikainen rakennemuutostuki (siirtomääräraha 2 v)	—	—	15 000	15 000	0
44. Alueellinen kuljetustuki (siirtomääräraha 3 v)	6 000	6 300	6 300	—	0
(45.) Valtionavustus turvetuotantokoneiden romutukseen (siirtomääräraha 3 v)	8 950	—	—	—	0
51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)	281 235	220 912	189 176	-31 736	-14
52. Palkkaturva (arviomääräraha)	25 928	33 460	33 460	—	0
55. Toimet työurien pidentämiseksi (arviomääräraha)	—	22 000	58 500	36 500	166
64. EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin (arviomääräraha)	358 086	613 316	643 967	30 651	5
(87.) Pääomasijoitus Työkanava Oy:lle (siirtomääräraha 2 v)	10 000	7 000	—	-7 000	-100
95. Vaikuttavuusinvestointien tuotonomaksu (arviomääräraha)	4 223	8 000	6 000	-2 000	-25
40. Yritysten erityisrahoitus	444 010	219 264	167 356	-51 908	-24

	v. 2022 tilinpäätös 1000 €	v. 2023 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2024 esitys 1000 €	Muutos 2023—2024	
				1000 €	%
(41.) Avustus digitaaliseen lentopaik- katoimintaan (siirtomääräraha 3 v)	2 500	—	—	—	0
42. Valtiontuki sähköhuollon varmis- tamiseksi (arviomääräraha)	626	1 200	900	-300	-25
(43.) Yritysten kustannustuki (siirto- määräraha 2 v)	200 000	—	—	—	0
(44.) Tapahtumatakuu (arviomäärära- ha)	81	—	—	—	0
(45.) Kuljetusyritysten määräaikainen polttoainetuki (siirtomääräraha 2 v)	75 000	—	—	—	0
46. Yöjunarungon vaunukaluston hankinta (arviomääräraha)	—	490	2 090	1 600	327
47. Finnvera Oyj:n tappiokorvaukset (arviomääräraha)	36 534	65 071	65 436	365	1
48. Korko- ja muu tuki julkisesti tue- tuille vienti- ja alusluotoille (arvi- omääräraha)	77 825	42 400	98 900	56 500	133
(49.) Takautuvasti maksettava sähkö- hyvitys (arviomääräraha)	—	—	—	—	0
60. Siirrot hallinnonalan rahastoihin (arviomääräraha)	0	20	20	—	0
82. Lainat Finnvera Oyj:n varainhan- kintaan (arviomääräraha)	0	10	10	—	0
(88.) Pääomasijoitus Suomen Teolli- suussijoitus Oy:lle (siirtomäärära- ha 3 v)	—	—	—	—	0
(89.) Pääomasijoitus Business Finland Venture Capital Oy:lle (siirtomää- räraha 3 v)	49 400	110 000	—	-110 000	-100
(95.) Tuotonvaihtosopimus- ja suojaus- menot (arviomääräraha)	2 043	73	—	-73	-100
50. Kotoutuminen ja kansainväli- nen osaaminen	148 817	294 253	400 829	106 576	36
03. Kotoutumisen ja työvoiman maa- hanmuuton edistäminen (siirto- määräraha 2 v)	8 491	7 241	4 851	-2 390	-33
30. Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä (arviomääräraha)	140 326	287 012	395 978	108 966	38
Yhteensä	2 885 757	3 912 369	4 360 615	448 246	11

Henkilötyövuosien kokonaismää-
rä

8 985

10 099

10 057

01. Hallinto

Valtuus

Luottolaitosten varoista myönnettävien eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/1977) 4 §:n mukainen turvavarastointilainojen korkohyvityksen enimmäismäärä on 5 %. Uusia turvavarastolainoja saa hyväksyä vuonna 2024 enintään 8 400 000 euroa.

Turvavarastolain (970/1982) 7 §:n mukaisia varastoavustuksia saa myöntää vuonna 2024 enintään 34 000 euroa.

Selvitysosa: Työ- ja elinkeinoministeriö toteuttaa yhdessä hallinnonalan yksiköiden kanssa toimenpiteitä, joilla tuetaan talouskasvua, jonka tulee olla sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä. Talouskasvun perustana on menestyvä yritystoiminta, joka innovoi, työllistää ja luo hyvinvointia Suomeen. Hallinnonalan toimijoiden tavoitteena on rakentaa toimintaympäristö, jolla luodaan toimintaedellytyksiä kilpailukyvyyn ja talouden kasvun vahvistumiselle.

Suomen taloudellisen menestyksen ja suomalaisyritysten kasvuedellytysten kannalta on keskeistä huolehtia siitä, että yritysten säädösympäristö on toimiva ja kilpailukykyinen. Hallinnonalalla toteutetaan kokonaisvaltaisesti toimenpiteitä, joilla Suomi kehittyy houkuttelevaksi ja kilpailukykyiseksi maaksi tehdä työtä ja yrittää. Yritysten kasvuedellytyksiä vahvistetaan purkamalla niitä rajoittavaa tai hidastavaa sääntelyä. Talouden kilpailullisuutta kasvatetaan ja markkinaehtoisen liiketoiminnan harjoittamisen edellytyksiä parannetaan.

Yrityksiä kannustetaan uudistumaan ja kasvattamaan puhdasta siirtymää tukevaa kansainvälistä liiketoimintaa uuden osaamisen, teknologian ja monialaisen yhteistyön avulla sekä hyödyntäen uusia arvonaluonnin lähteitä ja digitalisatiota. Yritysten, korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja muiden TKI-toimijoiden yhteistyötä vahvistetaan kansainvälisesti kilpailukykyisten ekosysteemien kasvattamiseksi strategisesti merkittävillä kasvualoilla. Oleellista on kyetä tekemään kansallisia valintoja teemoista ja aiheista, joihin kansallisia innovaatio-, teollisuus- ja elinkeinopolitiikan voimavaroja strategisesti kohdennetaan. Suomalaisen yritysten menestymistä globaaleilla markkinoilla tuetaan auttamalla yrityksiä tunnistamaan kansainvälisiä liiketoimintamahdollisuuksia, pääsemään osaksi globaaleja arvoverkostoja ja ekosysteemejä sekä rakentamaan kansainvälisiä kumppanuuksia.

Innovaatiot ja toimiva aineettoman omaisuuden suojajärjestelmä ovat keskeisiä suomalaisyritysten kasvun ja kansainvälisen kilpailukyvyyn kannalta. Toimiva ja kilpailukykyinen aineettomien oikeuksien järjestelmä varmistaa yritysten innovaatioiden ja muun aineettoman omaisuuden suojan ja hyödyntämisen sekä oikeuksien tehokkaan täytäntöönpanon Suomessa ja kansainvälisesti.

Toimivat työmarkkinat ja ajanmukainen — työnantajien, työntekijöiden ja yritysten tarpeet huomioon ottava — työlaainsäädäntö, osaava työvoima sekä hyvä työelämän laatu ovat yritysten kilpailuetuja. Yritysten tasapuolisista kilpailuedellytyksistä huolehditaan mm. työlaainsäädännön keinoin. Paikallisen sopimisen edellytyksiä parantamalla sekä yritysten toimintaedellytyksiä ja kasvuhaluutta edistämällä helpotetaan tavoitetta nostaa työllisyysastetta. Työnantajien hallinnollista taakkaa pyritään keventämään lupa- ja ilmoitusmenettelyjä karsimalla.

Kansallisen huoltovarmuuden strateginen tavoite on turvata kriittisten infrastruktuurien, tuotannon ja palveluiden toimivuus siten, että ne kykenevät täyttämään väestön, talouselämän ja maanpuolustuksen välttämättömimmät perustarpeet kaikissa olosuhteissa.

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen työ- ja elinkeinoministeriö asettaa alustavasti tulosalueelle seuraavat tavoitteet vuodelle 2024:

Henkilötyövuodet ja kokonaistyötyytyväisyys

	Henkilötyövuodet			Kokonaistyötyytyväisyys (1—5)		
	2022 toteutuma	2023 arvio	2024 arvio	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite
Työ- ja elinkeinoministeriö	449	430	435	3,7	> 3,65	> 3,65
ELY-keskukset	3 295	3 500	3 100	3,8	> 3,6	> 3,7
Työ- ja elinkeinotoimistot	4 532	4 500	4 500	3,5	> 3,5	> 3,5
Geologian tutkimuskeskus	440	438	445	3,84	3,8	3,8
Business Finland	685	695	695	3,7	>3,7	>3,8
Kilpailu- ja kuluttajavirasto	223	230	230	4,05	3,8	3,8
Patentti- ja rekisterihallitus	420	437	436	4,0	3,9	4,0
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto	263	281	278	3,8	3,8	3,9
Energiavirasto	102	100	122	4,01	> 3,9	> 4,0
Yhteensä	10 409	10 611	10 241	> 3,8	> 3,7	> 3,8

01. Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 40 189 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) kuluttajatiedon julkistamispalkintoa varten
- 2) EU:n sisäasioiden rahastoon kuuluvasta Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastosta (AMIF) rahoitettavista hankkeista aiheutuvien siirtomenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Määrärahasta on varattu

- 1) 50 000 euroa energiainfrastruktuuri-investointeihin (RRF pilari1)
- 2) 50 000 euroa investointeihin uuteen energiateknologiaan (RRF pilari1)
- 3) 165 000 euroa vähähiilisen vedyn sekä hiilidioksidin talteenottoon ja hyödyntämiseen (RRF pilari1)
- 4) 70 000 euroa maahanmuuton digitaaliseen infrastruktuuriin (RRF pilari3)
- 5) 750 000 euroa jatkuvan oppimisen uudistukseen (RRF pilari3).

osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa Suomen yrittäjyyden ja innovaatiotoiminnan toimintaympäristöstä, työmarkkinoiden toimivuudesta ja työntekijöiden työllistymiskyvystä sekä alueiden kehittymisestä. Ministeriö johtaa ja ohjaa kasvu- sekä elinkeino- ja innovaatiopolitiikkaa, työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikkaa, kuluttaja- ja kilpailupolitiikkaa, alue-, energia- ja ilmastopolitiikkaa sekä työelämän kehittämistä, työperäistä maahanmuuttoa ja maahanmuuttajien kotouttamista.

Momentin määrärahasta 1 085 000 euroa on EU:n elpymisvälineen kautta rahoitettavia kokonaisuuksia.

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen ministeriön toiminnalle asetetaan alustavasti seuraavat tulostavoitteet vuodelle 2024:

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	50 487	43 949	50 664
Bruttotulot	11 052	8 500	10 475
Nettomenot	39 436	35 449	40 189
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	11 589		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	9 632		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arkiston järjestämishanke (siirto momentilta 23.01.01)	158
Avainalojen vauhdittaminen (RRF pilari3)	-50
Energiainfrastruktuuri-investoinnit (RRF pilari1)	-250
Energiamarkkinariitalautakunnan perustaminen	215
Investoinnit uuteen energiateknologiaan (RRF pilari1)	-250
Jatkuvan oppimisen uudistus (RRF pilari3)	-1 335
Kotoutumispalvelujen uudistus (siirto momentilta 32.50.03)	80
Lääkekehityskeskusten valmistelu	-40
Metsäbiotalouden tiedepaneeli	800
Ministereiden, valtiosihteerien ja erityisavustajien sihteereiden palkkamenot (siirto momentille 23.01.02) (HO 2023)	-426
NATO resilienssikoordinaation tarpeet	240
Palkkaluokkien yhtenäistäminen (siirto momentille 24.01.01)	-32
Poliittinen esikunta	-191
Suomen jäsenyys IAEA:n hallintoneuvostossa 2021-2024 (siirto momentilta 24.01.01)	38
Sähkölinjojen lunastusasioiden nopeutus (HO 2023)	200
T&K-rahoituslain tavoitetta tukeva lisärahoitus	1 500
Teollisuuden prosessien suora sähköistäminen ja vähähiilistäminen (RRF pilari1)	-20
VN yhteisen verkkojulkaisualustan (YJA) erillissivustojen ylläpitokulut (siirto momentilta 23.01.01)	10
Vähähiilinen vety sekä hiilidioksidin talteenotto ja hyödyntäminen (RRF pilari1)	-291
Palkkausten tarkistukset	1 661
Säästö päätös	342
Tasomuutos	1 000
Yhteensä	3 359

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio	40 189 000
2023 talousarvio	36 830 000
2022 tilinpäätös	39 436 000

02. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 220 363 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) euroneuvontakeskuksista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) porotilalain, luontaiselinkeinolain, kolttilain ja maatilalakia edeltävän lainsäädännön mukaisesti valtion hallinnassa olevien kiinteistöjen hoitomenojen maksamiseen
- 3) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 4) yritysten kehittämispalvelujen kehittämisestä, edistämisestä ja ylläpidosta aiheutuviin menoihin.

Määrärahasta on varattu 350 000 euroa jatkuvan oppimisen uudistukseen (RRF pilari3) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskukset) edistävät alueellista kehittymistä hoitamalla valtionhallinnon toimeenpano- ja kehittämistehtäviä alueilla. ELY-keskukset edistävät yrittäjyyttä, työmarkkinoiden toimintaa, osaamista ja kulttuuria, maaseudun elinvoimaisuutta, joukkoliikennettä ja sen kehittämistä sekä liikennejärjestelmän toimivuutta ja liikenteen turvallisuutta, hyvää ympäristöä sekä luonnon ja luonnonvarojen kestäväää käyttöä alueilla sekä työvoiman maahanmuuttoa alueilla. ELY-keskuksia on 15 ja ne toimivat kiinteässä yhteistyössä maakunnan liittojen ja kuntien kanssa. Paikallishallinnon viranomaisista ELY-keskusten ohjaukseen kuuluvat työ- ja elinkeinotoimistot (TE-toimistot). Lisäksi ELY-keskuksilla ja TE-toimistoilla on valtakunnallinen kehittämis- ja hallintopalveluja tuottava virasto (KEHA-keskus).

Momentin määrärahasta 350 000 euroa on EU:n elpymisvälineen toimeenpanon rahoitusta jatkuvan oppimisen uudistukseen.

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen ohjaavat ministeriöt (sisäministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö ja ympäristöministeriö) asettavat alustavasti elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille seuraavat tulostavoitteet vuodelle 2024:

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite
Asiakaspalvelutyytyväisyys (1—5)	4,3	> 4,0	> 4,2
ELY-keskusten sidosryhmien kokonaistyytyväisyys (1—5)	-	> 4,0	-

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	234 921	240 985	251 363
Bruttotulot	36 353	31 000	31 000
Nettomenot	198 568	209 985	220 363

Siirtyvät erät

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	34 329		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	36 932		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Julkisoikeudelliset suoritteet			
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	9 197	8 700	9 000
— muut tuotot	-16	0	0
Tuotot yhteensä	9 181	8 700	9 000
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	7 552	6 400	6 500
— osuus yhteiskustannuksista	2 935	2 300	2 500
Kustannukset yhteensä	10 487	8 700	9 000
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-1 306	0	0
Kustannusvastaavuus, %	88	100	100

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot			
— muilta valtion virastoilta saatava rahoitus	4 275	8 000	7 000
— EU:lta saatava rahoitus	1 896	0	0
— muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	27	0	0
— yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	1 978	3 000	3 000
Tuotot yhteensä	8 176	11 000	10 000
Hankkeiden kokonaiskustannukset	9 412	12 000	11 000
Omarahoitusosuus (tuotot - kustannukset)	-1 236	-1 000	-1 000
Omarahoitusosuus, %	13	8	9

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kautta ohjautuu rahoitusta seuraavilta talousarvion momenteilta: 30.10.51, 30.40.20, 21, 22, 31, 40, 51 ja 62, 31.10.31, 31.20.54 ja 55, 32.01.03, 20 ja 51, 32.20.41, 32.30.42, 51, 52 ja 64, 32.50.30, 33.20.31, 50 ja 52, 35.01.65, 35.10.20, 21, 22, 61 ja 63 sekä 35.20.56 ja 64.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Jatkuvan oppimisen uudistus (RRF pilari3)	-1 325
Jatkuvan oppimisen uudistus (RRF pilari3) (siirto momentilta 32.01.01)	485
Juomavesidirektiivin toimeenpano (siirto momentille 30.01.01)	-85
Jätelain rekisterisääntelyn muutokset ja SUP-direktiivin toimeenpano (siirto momentille 35.01.01)	-135
Kasvun kiihdyttämisohjelma (RRF pilari3)	-70
Kotoutuslain kokonaisuudistuksen valmistelutehtävät (siirto momentilta 32.50.03)	150
Laadunvalvontakäynnit	2 200
Metsitystukeen liittyvät tehtävät (siirto momentille 30.40.22)	-315
Oikeudellisen tuen tehtävät (siirto momentilta 32.01.03)	195
Palkkatukiudistuksen toimeenpano (siirto momentilta 32.01.03)	300
Rahoituskauden vaihtumisen lisäresurssit (CAP27)	-700
Ruotsinkielinen kotoutumiskoulutus (HO 2023)	500
Saaristomeri (kertaluonteisen lisäyksen poisto)	-150
TE-palvelu -uudistuksen muutostalustukset (siirto momentilta 32.01.03)	400
Valkoposkianhien koskevien poikkeuslupien käsittely (3 htv)	225
Valtakunnallinen Helpline (siirto momentille 32.01.03)	-61
Work in Finland -toiminnot	1 425
Väliinpuotoajat työmarkkinoilla	-150
Ympäristösopimusten sopimuskäsittely	700
Öljylämmityksestä luopuminen	-3 200
Palkkausten tarkistukset	9 989
Yhteensä	10 378

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio	220 363 000
2023 I lisätalousarvio	200 000
2023 talousarvio	209 985 000
2022 tilinpäätös	201 180 000

03. Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 287 447 000 euroa.

Selvitysosa: Työ- ja elinkeinotoimiston (TE-toimisto) tehtävänä on yritys- ja työnantajalähtöinen työnvälitys, joka tukee nopeaa työllistymistä ja avoimien työpaikkojen mahdollisimman tehokasta täyttämistä. TE-toimistot toimivat ELY-keskusten alaisina paikallishallinnon viranomaisena.

Työ- ja elinkeinoministeriö päättää, kuinka suuri osa työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenoihin tarkoitetuista määrärahoista käytetään työllistymistä edistävään monialaiseen yhteis palveluun.

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen työ- ja elinkeinoministeriö asettaa alustavasti työ- ja elinkeinotoimistoille seuraavat tulostavoitteet vuodelle 2024:

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite
Työnantaja-asiakkaiden kokonaistyytyväisyys (1—5)	4,1	> 4,0	> 4,0
Työnhakija-asiakkaiden kokonaistyytyväisyys (1—5)	4,2	> 4,0	> 4,0

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	261 382	279 169	287 847
Bruttotulot	793	400	400
Nettomenot	260 589	278 769	287 447
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	39 444		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	49 480		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kv. rekrytointi (siirto momentilta 32.01.05)	600
Oikeudellisen tuen tehtävät (siirto momentille 32.01.02)	-195
Palkkatukiuudistuksen toimeenpano (siirto momentille 32.01.02)	-300
Palveluprosessin muutos työttömien opiskeluun liittyvän sääntelyn johdosta (siirto momentille 32.30.51)	-2 000
TEPA-hankkeen muutoskustannukset	3 787
TE-palvelu -uudistuksen muutoskustannukset (siirto momentille 32.01.02)	-400
Työkykyohjelman ja IPS mallin laajentaminen (RRF pilari3) (siirto momentille 33.60.61)	-500
Ukrainalaisten työnhakijoiden palvelut	-4 800
Uudelleenkohdennus, digitalisaation kehittäminen (siirto momentilta 32.01.10)	1 000
Valtakunnallinen Helpline (siirto momentilta 32.01.02)	61
Work in Finland -rakenteen perustaminen	-725
Palkkausten tarkistukset	12 150
Yhteensä	8 678

2024 talousarvio	287 447 000
2023 I lisätalousarvio	4 359 000
2023 talousarvio	278 769 000
2022 tilinpäätös	270 625 000

04. Geologian tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 34 361 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) tutkimustoimintaan liittyvien kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen

- 2) tutkimustoimintaan liittyvien rahoitusosuuksien ja yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) EU:n rakennerahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 4) yhteisprofessoreista aiheutuvien menojen ja rahoitusosuuksien maksamiseen.

Selvitysosa: Geologian tutkimuskeskuksen (GTK) tehtävänä on tuottaa, koota ja hyödyntää geotieteellistä tietoa, joka edistää maankamaran luonnonvarojen kestäväää käyttöä. Tutkimuskeskusta kehitetään geotiedon tuottajana, kokoajana ja hyödyntämisen edistäjänä sekä eurooppalaisena geotieteellisen tutkimuksen huippuosajana.

GTK tuottaa tieteellisiä tuloksia ja innovaatioita vauhdittamaan siirtymää kestäväään, hiilineutraaliin maailmaan sekä syventää tutkimuslaitosten, yritysten ja korkeakoulujen yhteistyötä elinkeinoelämän toimintaedellytysten parantamiseen.

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen työ- ja elinkeinoministeriö asettaa alustavasti Geologian tutkimuskeskusselle seuraavat tulostavoitteet vuodelle 2024:

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite
Tulosalueen osuus ydintoiminnasta (%)			
— asiakasratkaisut	17,3	20	20
— tiede ja innovaatiot	30,3	35	35
— geotieto	28,0	25	25
— muu ydintoiminta	30,1	20	20
Yhteisrahoitteinen toiminta			
— osuus ydintoiminnan htv-kertymästä (%)	23,2	25	27

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	50 435	52 350	51 861
Bruttotulot	15 730	15 500	17 500
Nettomenot	34 705	36 850	34 361
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	10 221		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	8 788		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	9 456	8 000	10 000
— muut tuotot	9	-	-

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Tuotot yhteensä	9 465	8 000	10 000
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	4 641	3 800	5 000
— osuus yhteiskustannuksista	4 291	3 640	4 259
Kustannukset yhteensä	8 932	7 440	9 259
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	533	560	741
Kustannusvastaavuus, %	106	108	108

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot			
— muilta valtion virastoilta saatava rahoitus	3 668	2 800	2 000
— EU:lta saatava rahoitus	1 022	1 000	2 500
— muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	1 087	1 700	1 000
Tuotot yhteensä	5 777	5 500	5 500
Hankkeiden kokonaiskustannukset	11 279	11 000	11 000
Omarahoitusosuus (tuotot - kustannukset)	-5 502	-5 500	-5 500
Omarahoitusosuus, %	51	50	50

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Toimitilavuokrakustannusten tarkistus	1 500
Palkkausten tarkistukset	1 220
Yhteensä	2 720

2024 talousarvio	34 361 000
2023 talousarvio	31 641 000
2022 tilinpäätös	33 773 000

05. Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 111 526 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää enintään 1 000 000 euroa Business Finland -yhtiön toiminnasta aiheutuvien sanktioluonteisten menojen, vahingonkorvausten, oikeudenkäyntikulujen, viivästyskorkojen, kurssitappioiden ja muiden näihin rinnastettavien menojen maksamiseen.

Määrärahasta voidaan suorittaa myös ennakkomaksuja Business Finland -yhtiölle siltä Innovaatorahoituskeskus Business Finlandille ostettavien palvelujen osalta.

Määrärahasta on varattu

- 1) 335 000 euroa vähähiilisen vedyn sekä hiilidioksidin talteenottoon ja hyödyntämiseen (RRF pilari1)
- 2) 300 000 euroa keskeisten materiaalien ja teollisuuden sivuvirtojen uudelleenkäyttöön ja kierrätykseen (RRF pilari1)
- 3) 50 000 euroa mikroelektroniikan arvoketjuun (RRF pilari2)
- 4) 50 000 euroa innovaatio- ja tutkimusinfrastruktuuriin (RRF pilari3)
- 5) 300 000 euroa veturihankkeisiin (RRF pilari3)
- 6) 50 000 euroa avainalojen vauhdittamiseen ja osaamisen vahvistamiseen (RRF pilari3)
- 7) 50 000 euroa innovatiivisiin kasvuyrityksiin (RRF pilari3)

osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Business Finland -kokonaisuus muodostuu Innovaatorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä.

Business Finland edistää elinkeinojen kestävästä kehittämisestä teknologian, innovaatioiden ja kasvurahoituksen keinoin. Tämä uudistaa elinkeinoja, kasvattaa jalostusarvoa ja tuottavuutta, lisää vientiä ja yritysten kansainvälistymistä, parantaa työelämän laatua sekä luo näin työllisyyttä ja hyvinvointia. Tulokset saavutetaan asiakkaiden tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnalla sekä kansainvälisen liiketoiminnan kehittämisellä, joihin Business Finland kannustaa rahoituksellaan, ohjelmatoiminnalla sekä kansainvälistymis- ja muilla neuvontapalveluilla hyödyntäen myös kansainvälisiä kumppanuuksia. Business Finland edistää toiminnallaan myös Suomeen suuntautuvia ulkomaisia investointeja ja pääomasijoituksia sekä Suomeen suuntautuvaa ulkomaista matkailua. Business Finland edistää kansainvälisten osaajien sijoittumista Suomeen ja asiantuntemuksen hyödyntämistä yritysten kasvussa, kansainvälistymisessä ja uudistumisessa sekä investointien kasvussa.

Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnassa asiakkaita ovat yritykset sekä tutkimus- ja julkiset organisaatiot. Kansainvälistymispalveluja Suomessa ja ulkomailla suunnataan erityisesti pk-yritysten kansainvälistymisvalmiuksien vahvistamiseen ja toimintaedellytysten kehittämiseen. Yhteistyö ulkoasiainhallinnon edustustojen kanssa vahvistaa Team Finland -verkoston palvelukykyä maailmalla.

Ulkomaisten investointien ja pääomien hankinnassa kohteena ovat erityisesti osaamisintensiiviset alat, korkean lisäarvon tuotanto sekä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatioinvestoinnit. Matkailun edistämisessä vahvistetaan ja kehitetään Suomen matkailumaakuvaa, matkailupalvelujen vientiä ja kysyntää yhdessä matkailualojen ja muiden toimijoiden kanssa sekä tuetaan matkailuyritysten kansainvälistymistä.

Momentin määrärahasta 1 135 000 euroa on EU:n elpymisvälineen toimeenpanon rahoitusta. Rahoitus on kohdistettu EU:n elpymisvälineen eri osa-alueiden toimeenpanoon liittyviin markkinointi-, selvitys-, tuki- ja muihin hallinnollisiin resursseihin, joilla varmistetaan toimenpiteiden tehokas toimeenpano.

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen työ- ja elinkeinoministeriö asettaa alustavasti Business Finlandille seuraavat tulostavoitteet vuodelle 2024:

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite
Business Finlandin asiakkaiden lukumäärä/yhteenlasketut toimintame- not (asiakasta / milj. euroa)	61	> 67	> 68
Business Finlandin asiakkaiden suositteluhaluukkuus (-100—100)	67	> 62	> 62

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Innovaatiotoiminnan edistäminen, kansainvälistymispalvelut, hanke- ja ohjel- matoiminta sekä Suomeen suuntautuvien ulkomaisten investointien ja pääoma- sijoitusten edistäminen	89 591 000
Talent-toiminta	2 500 000
RRF-toiminta	1 135 000
Av-tuotantokannustin	1 000 000
Kv. suurtahtumiin osallistuminen	500 000
Work in Finland	1 000 000
Suomeen suuntautuvan matkailun edistäminen	15 800 000
Yhteensä	111 526 000

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	110 007	115 747	111 726
Bruttotulot	241	200	200
Nettomenot	109 766	115 547	111 526
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	40 396		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	35 286		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Av-tuotantokannustin	1 000
BF Oy:n palkkausten tarkistukset	2 781
Innovaatio- ja tutkimusinfrastruktuurit (RRF pilari3)	-250
Keskeisten materiaalien ja teollisuuden sivuvirtojen uudelleenkäyttö ja kierrätys (RRF pilari1)	-300
Kv. rekrytointi (siirto momentille 32.01.03)	-600
Kv. suurtahtumiin osallistuminen	500
Maksatusten tarkistukset	-2 250
Matkailualan kestävän ja digitaalisen kasvun tukeminen (RRF pilari3)	-1 750
Matkailun edistäminen	6 000
Mikroelektroniikan arvoketju (RRF pilari2)	-50
T&K-rahoituslain tavoitetta tukeva lisärahoitus	5 600
Teollisuuden vähähiilisyys, kiertotalous, digitaalisuus ja teollinen palveluvienti (RRF pilari3)	-20
Terveys- ja hyvinvointiosaaminen, teknologia (RRF pilari3)	-400

Tuki luovien alojen ja tapahtuma-alan yrityksille pilottien toteuttamiseksi (RRF pilari3)	-260
Tukiohjelma kiinteistö- ja rakentamisolalle ilmastomuutoshaasteisiin (RRF pilari1)	-1 300
Veturihankkeet (RRF pilari3)	-200
Work in Finland-rakenteen perustaminen	-1 000
Work in Finland-toiminto	1 000
Vähähiilinen vety sekä hiilidioksidin talteenotto ja hyödyntäminen (RRF Pilari1)	-275
Palkkausten tarkistukset	703
Tasomuutos	250
Yhteensä	9 179

Määräraha on osittain kehysten ulkopuolinen.

2024 talousarvio	111 526 000
2023 talousarvio	102 347 000
2022 tilinpäätös	112 446 000

06. Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 21 316 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kuluttajaneuvontaa koskevien tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaalla annetussa asetuksessa (720/2014) määritellyistä tehtävistä aiheutuvien kulujen korvaamiseen Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle.

Selvitysosa: Kilpailu- ja kuluttajavirasto luo edellytyksiä talouskasvulle edistämällä markkinoiden toimivuutta. Hyvin toimivat markkinat kiihdyttävät tuottavuutta ja innovointia muodostaen edellytyksen menestyvälle kotimaiselle yritystoiminnalle ja kuluttajien hyvinvoinnille. Kuluttajien luottamus toimintaympäristöön ja toimijoihin markkinoilla vahvistaa yksityistä kysyntää.

Virasto ehkäisee kotimarkkinoiden liiallista keskittymistä yrityskauppavalvonnalla ja puuttuu jälkikäteen kartelleihin ja muihin kuluttajille haitallisiin kilpailunrajoituksiin. Kuluttajavastuualueen ylijohtaja toimii kuluttaja-asiamiehenä. Kuluttajansuojalla edistetään kuluttajien tietoisia valintoja sekä torjutaan harhaanjohtavia ja sopimattomia menettelyjä. Virasto hoitaa myös kuluttajaneuvonnan tehtäviä ja vaikuttaa yleisesti kilpailun toimivuuteen ja kuluttajien aseman turvaamiseen.

Virasto tuottaa selvityksiä ja laskelmia eri sääntelyvaihtoehdoista ja vaihtoehtojen vaikutuksista markkinoiden toimivuuteen ja kuluttajiin. Tämä vaikutusarviointityö tukee valtionhallinnon yhteistä tavoitetta vahvistaa julkisen sektorin tietopohjaista päätöksentekoa.

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen työ- ja elinkeinoministeriö asettaa alustavasti Kilpailu- ja kuluttajavirastolle seuraavat tulostavoitteet vuodelle 2024:

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite
Kilpailu- ja kuluttajavirasto tuottaa yhteiskunnallista lisäarvoa kansantaloudelle ja kuluttajille			
— Sidosryhmien arvio (1—5)	4,2	> 3,9	> 4,0
Kilpailu- ja kuluttajaviraston henkilöstön asiantuntijuus on vahvaa			
— Sidosryhmien arvio (1—5)	4,1	> 3,9	> 4,0

Henkilötyövuosien arvioitu jakautuminen toimialoittain

	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite
Markkinoiden toimivuuden edistäminen	33,1	34,5	34,5
Kilpailuvalvonta	73,3	77,0	77,0
Kuluttaja-asiamiehen valvonta ja muu kuluttajansuoja	49,2	50,5	50,5
Kuluttajaneuvonta	49,9	50,0	50,0
Digi- ja hallintopalvelut	17,9	17,5	18,0
Yhteensä	223,4	229,5	230,0

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	19 359	20 223	21 716
Bruttotulot	446	400	400
Nettomenot	18 913	19 823	21 316
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 346		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 529		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Harmaan talouden torjunta (HO 2019)	-112
Verkon välityspalveluiden valvonta (BudL)	285
Yksittäisten riita-asoiden selvittämisen ja sovittelun vahvistaminen	950
Palkkausten tarkistukset	893
Yhteensä	2 016

2024 talousarvio	21 316 000
2023 talousarvio	19 300 000
2022 tilinpäätös	19 096 000

07. Patenti- ja rekisterihallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 14 661 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin ja kansainväliseen toimintaan liittyviin projekteihin.

Momentille budjetoidaan hakemus-, ilmoitus- ja käsittelymenettelyistä johtuen tulot pääsääntöisesti maksuperusteisena.

Selvitysosa: Teollisoikeuksien ja yritys- ja yhteisötoiminnan asiantuntijaorganisaationa Patentti- ja rekisterihallitus (PRH) edistää ja kehittää yrittäjyyttä, innovatiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa Suomessa ja kansainvälisesti.

Momentilta maksetaan 650 000 euroa säätiövalvonnan ja teollisoikeusasiamiesten valvonnan kustannuksia sekä 2 990 000 euroa tilintarkastusvalvonnan kustannuksia. Vastaavan suuruiset valvontamaksut tuloutuvat momentille 11.19.09.

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen työ- ja elinkeinoministeriö asettaa alustavasti Patentti- ja rekisterihallitukselle seuraavat tulostavoitteet vuodelle 2024:

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite
Asiakastyytyväisyys (1—5)	4,0	4,0	4,0
Sähköinen asiointi (%)	92,3	91	92

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Omakustannusarvoon hinnoiteltavat julkisoikeudelliset suoritteet			
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	49 393	49 220	53 641
— muut tuotot	760	885	646
Tuotot yhteensä	50 153	50 105	54 287
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	46 105	51 370	50 215
— osuus yhteiskustannuksista	12 508	13 682	14 229
Kustannukset yhteensä	58 613	65 052	64 444
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-8 460	-14 946	-10 157
Kustannusvastaavuus, %	86	77	84

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	61 433	68 113	68 979
Bruttotulot	50 239	49 208	54 318
Nettomenot	11 194	18 905	14 661
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	13 728		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	6 316		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Harmaan talouden torjunta (HO 2019)	-800
Osakeyhtiölain muutokset (TA 2023)	200
Säätiörekisterin uudistaminen	800
Tietopalvelujärjestelmä Virren uudistaminen	1 500
Uudelleenkehittäminen, digitalisaation kehittäminen (siirto momentilta 32.01.10)	2 000
Yhteensä	3 700

2024 talousarvio	14 661 000
2023 talousarvio	10 961 000
2022 tilinpäätös	10 236 000

08. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 23 454 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan huomioon kemikaalituoterekisterin ja akkreditointipalvelujen maksut, Euroopan kemikaaliviraston komission asetuksen (EY) N:o 340/2008 perusteella maksamat palkkiot, erillisenä palveluna tehtävien kasvinsuojeluaineiden ja biosidien arviointien korvaukset sekä yhteishankkeista muilta osapuolilta saatava rahoitus.

Selvitysosa: Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on yhteiskunnan ja elinkeinoelämän kannalta keskeisillä toimialoilla toimiva lupa- ja valvontaviranomainen. Tukesin tehtävänä on valvoa ja edistää palveluiden, teollisen toiminnan ja tuotteiden turvallisuutta ja luotettavuutta. Tukes edistää mineraalivarojen hallintaa ja toimii kansallisena akkreditointielimenä. Tavoitteena on toimijoiden vastuullisuuden ja riskienhallinnan parantaminen turvallisuuden edistämiseksi ja henkilö-, omaisuus- ja ympäristövahinkojen ehkäisemiseksi, kemikaalien terveys- ja ympäristöhaittojen vähentämiseksi sekä tasapuolisten kilpailuolosuhteiden varmistamiseksi. Toiminta kohdistuu riski- ja tietoperusteisesti markkinoilla oleviin tuotteisiin, kemikaaleihin, tuotantolaitoksiin, laitteistoihin, palveluihin sekä yritysten ja kuluttajien toimintatapoihin.

1.6.2023 voimaan tullut kaivoslaki sisältää lupamenettelystä erillisen varausjärjestelmän, joka mahdollistaa tietyn rajatun alueen varaamisen malminetsintäluvan valmistelua varten. Varaaja on velvollinen maksamaan varausmaksun, jonka suuruus määräytyy varausalueen koon mukaan ollen 1 euroa hehtaarilta. Varauskasut tuloutuvat momentille 11.19.09, jonne arvioidaan kertyvän 1—2 miljoonaa euroa.

Työ- ja elinkeinoministeriö, sisäministeriö pelastustoimen laitteiden valvonnan osalta sekä maa- ja metsätalousministeriö, ympäristöministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö kemikaalien tuotevalvonnan osalta asettavat alustavasti Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle seuraavat tulostavoitteet vuodelle 2024:

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite
— Asiakas- ja sidosryhmäytytyväisyys (1—5)	4,0	> 4,0	> 4,0
— Yrityksen itsearvio tehdyistä turvallisuutta edistävästä muutoksista	-	> 71	> 71
* joka toinen vuosi toteutettava kysely			

Osa maksullisen toiminnan tuloista on budjetoitu momentille 12.32.20.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Omakustannusarvoon hinnoiteltavat julkisoikeudelliset suorit- teet			
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	7 530	7 000	7 700
Tuotot yhteensä	7 350	7 000	7 700
— tästä toimintamenomomentille nettouttamattomat tuotot	3 300	3 744	3 500
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	4 818	3 900	4 000
— osuus yhteiskustannuksista	4 267	3 100	3 700
Kustannukset yhteensä	9 085	7 000	7 700
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-1 555	0	0
Kustannusvastaavuus, %	83	100	100

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	27 867	33 104	29 104
Bruttotulot	5 705	7 512	5 650
Nettomenot	22 162	25 592	23 454
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	6 223		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	6 927		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kaivoslain toimeenpanoon liittyvät tehtävät	160
Palkkausten tarkistukset	876
Säästö päätös	-342
Yhteensä	694

2024 talousarvio	23 454 000
2023 talousarvio	22 760 000
2022 tilinpäätös	22 865 000

09. Energiaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 12 755 000 euroa.

Määrärahasta on varattu 100 000 euroa julkiseen latausinfrastruktuuriin ja kaasutankkausverkkoon (RRF pilari1) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Energiavirasto hoitaa energia- ja ilmastopolitiikan toimeenpanotehtäviä, joita ovat energiamarkkinoiden sekä ilmastotavoitteiden politiikkatoimien toteutumisen valvontaan ja edistämiseen liittyvät virastolle lainsäädännössä asetetut tehtävät. Energiaviraston vastuulle kuuluvat energiamarkkinoiden eli sähkön ja maakaasun tukku- ja vähittäismarkkinoiden sekä sähkö- ja maakaasuverkkotoiminnan valvonta ja edistäminen. Ilmastotavoitteiden politiikkatoimien osalta viraston vastuulle kuuluvat päästökaupan, uusiutuvan energian tukijärjestelmien, biopolttoainesten kestävyyskriteerien sekä energiatehokkuuden valvonta ja edistäminen. Energiavirastolle kuuluu myös muita energia- ja ilmastopolitiikan toimeenpanotehtäviä.

Momentin määrärahasta 100 000 euroa on EU:n elpymisvälineen kautta rahoitettavaa ja kohdentuu julkisen latausinfrastruktuurin ja kaasutankkausverkon tukemisen hallinnollisiin resursseihin.

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen työ- ja elinkeinoministeriö asettaa alustavasti Energiavirastolle seuraavat tulostavoitteet vuodelle 2024:

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite
Viraston lupaprosessien sujuvoittaminen			
— Verkkolupien käsittelyaika (pv)	79	< 50	< 50
— Hankelupien käsittelyaika (pv)	29	< 40	< 40
— Päästölupien käsittelyaika (pv)	80	< 50	< 50
Energiamarkkinoiden valvonnan taloudellisuus			
— Sähkö- ja maakaasuvalvonnan toimintakulut/sähkön ja maakaasun kulutus (c/kWh)	0,0057	< 0,0050	< 0,0050
Ilmastotavoitteiden edistämisen taloudellisuus			
— Päästökaupan hallinnoinnin toimintakustannukset päästökaupan piiriin kuuluvaa laitosta kohden (euroa/laitos)	5 315	< 4 000	< 4 000
— Uusiutuvan energian hallinnoinnin toimintakustannukset uusiutuvalla energialla tuotettua energiaa kohden (c/kWh)	-	-	< 0,0015

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2022 toteutuma	2023 varsinainen talousarvio	2024 esitys
Bruttomenot	10 893	11 972	14 455
Bruttotulot	2 360	1 795	1 700
Nettomenot	8 533	10 177	12 755
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	1 349		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	1 475		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Fossiilisen polttoaineen jakelua koskevan päästökaupan (ETS2) toimeenpano	480
Hiilirajamekanismiasetuksen (CBAM) kansallisen toimeenpanon valmistelu ja toimeenpano	160
ICT päivitykset uusille tehtäville	840
Julkinen latausinfrastruktuuri ja kaasutankkausverkko (RRF pilari1)	-100

Merenkulun päästökauppatehtävät	200
NIS 2-direktiivi kyberturvallisuusvelvoitteiden valvonta	160
Päästökauppadirektiivin kiinteitä laitoksia koskevien soveltamisalan ja ilmaisjakoa koskevien muutosten toimeenpano	240
RED II biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden hakemuskäsittely ja raportointi	160
Uudelleen kirjoitetun energiatehokkuusdirektiivin (EED) ehdotusten toimeenpano	320
Viraston kyberturvallisuutta edistävät toimenpiteet	-125
Palkkausten tarkistukset	367
Tasomuutos	920
Yhteensä	3 622

Määräraha on osittain kehityksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio	12 755 000
2023 I lisätalousarvio	730 000
2023 talousarvio	9 133 000
2022 tilinpäätös	8 659 000

10. Digitalisaation kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 30 275 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) digitalisaatiota edistävien tietojärjestelmä uudistusten ja digitaalisten palveluiden kehittämiseen, käyttöönottoon ja kehittämisen aikaiseen ylläpitoon

2) digitalisaatiohankkeiden toimeenpanon tukemiseen ja arviointiin

3) enintään 50 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen ja vakinaisen henkilöstön palkkausmenoihin.

Määrärahasta on varattu 600 000 euroa yritysten digitaloushankkeelle (RRF pilari2) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitettu digitalisaatiota edistävien tietojärjestelmä uudistusten ja digitaalisten palveluiden kehittämiseen. Määrärahalla rahoitetaan keskeisiä digitaalisuutta edistäviä uudistuksia, joita toteutetaan työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla tai yhteistyössä muiden hallinnonalojen kanssa.

Momentin määrärahasta 600 000 euroa on EU:n elpymisvälineen toimeenpanon rahoitusta. Reaaliaikataloushankkeen tavoitteena on vauhdittaa datataloutta ja digitalisaatiokehitystä.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Digi- ja reaaliaikatalous	3 000 000
Reaaliaikataloushanke (RRF pilari2)	600 000
TE-digi -hanke	5 000 000
TE-palvelu-uudistus	9 900 000
Luvat ja valvonta -palvelu	2 500 000
Hetu-uudistus	590 000
Massadatakvykkyydet (KKV)	485 000

Hallinnonalan digitalisaation kehittäminen	8 200 000
Yhteensä	30 275 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Digi- ja reaaliaikatalous	3 000
Hetu-uudistus (PRH)	590
Luvat ja valvonta -hankkeen kehittäminen	-1 500
Luvat ja valvonta -palvelu	2 500
Massadatakvykykkydet (KKV)	485
Pohjoismainen työvoimapalvelumalli (RRF pilari3)	-7 000
Tehokkaan rahanpesun estämisen valvonnan ja täytäntöönpanon varmistaminen (RRF pilari2)	-800
TE-palvelu-uudistuksen tietojärjestelmäkustannukset	9 900
Uudelleenkehittäminen, digitalisaation kehittäminen (siirto momentille 32.01.03)	-1 000
Uudelleenkehittäminen, digitalisaation kehittäminen (siirto momentille 32.01.07)	-2 000
Uudelleenkehittäminen, TE-digi -hanke (siirto momentille 32.30.51)	-10 000
Work in Finland -rakenteen perustaminen	-1 000
Yritysten digitalous (RRF pilari2)	-3 400
Yhteensä	-10 225

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio	30 275 000
2023 I lisätalousarvio	4 000 000
2023 talousarvio	40 500 000
2022 tilinpäätös	37 880 000

20. Siviilipalvelus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 6 139 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää siviilipalveluslain (1446/2007) mukaisesti:

- 1) siviilipalveluksen toimeenpanosta aiheutuviin kustannuksiin lukuun ottamatta palkkauskustannuksia
- 2) Siviilipalveluskeskuksessa työpalvelusta suorittavien siviilipalvelusvelvollisten ylläpidosta ja etuuksista aiheutuvien kustannusten maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen (KEHA-keskus) Siviilipalveluskeskus toimii siviilipalvelusta toimeenpanevana viranomaisena. Siviilipalveluskeskus määrää siviilipalvelusvelvolliset palvelukseen ja täydennyspalvelukseen, järjestää velvollisten koulutusjaksot sekä valvoo ja huolehtii, että siviilipalvelustoiminta järjestetään siviilipalveluslain ja -ohjeiden mukaisesti.

Siviilipalvelusaika on 347 vuorokautta, johon kuuluu 28 vuorokauden mittainen koulutusjakso ja loppuajan käsittävä työpalvelus, jonka suurin osa velvollisista suorittaa palveluspaikoissa ja arviolta noin 40 velvollista Siviilipalveluskeskuksessa.

Täydennyspalvelukseen on velvollinen osallistumaan siviilipalvelusvelvollinen, joka on suorittanut asevelvollisuuslain (1438/2007) tai naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain (194/1995) mukaisen palveluksen ja jonka

hakemus siviilipalvelukseen on hyväksytty mainitun palveluksen suorittamisen jälkeen. Siviilipalveluskeskus järjestää täydennyspalveluskoulutusta viiden vuorokauden mittaisena koulutuksena vuoden kuluessa täydennyspalvelukseen hakeutumisesta. Vuoden 2022 aikana täydennyspalvelushakemusten määrä moninkertaistui ja tämä on lisännyt koulutustarvetta merkittävästi.

Siviilipalveluksen tunnuslukuja

	2022 toteutuma	2023 arvio	2024 arvio
Siviilipalvelukseen hakeneet (hlöä)	2 417	2 200	2 200
Peruskoulutusjaksolla koulutetut (hlöä)	1 222	1 200	1 200
Siviilipalveluskeskuksesta täysin palvelleena kotiutuneet (hlöä)	27	40	40
Täydennyspalvelukseen hakeutuneet (hlöä)	3 815	1 200	1 000
— koulutetut (hlöt)	637	1 700	1 700

Määrärahan käytöstä arvioidaan pääosa siirtomenoiksi ja kulutusmenojen osuus vähäiseksi.

2024 talousarvio	6 139 000
2023 talousarvio	6 139 000
2022 tilinpäätös	5 022 041

29. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 62 072 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää momentilta 32.20.40 maksettaviin kulutusmenoihin liittyvien arvonlisävero-osuuksien maksamiseen.

Selvitysosa:

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio	62 072 000
2023 talousarvio	62 072 000
2022 tilinpäätös	60 150 710

40. Valtionavustus kestävää kasvupolitiikkaa edistävälle toimijoille (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 793 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustusten myöntämiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti:

1) yrityksille ja muille yhteisöille kestävän kasvun edistämiseen

2) valtioneuvoston asetuksen avustuksesta kestävää kasvupolitiikkaa ja yritysten kansainvälistymistä edistävälle yhteisöille (104/2021) mukaisiin yleisavustuksiin.

Määrärahaa saa käyttää myös valtionavustusten myöntämiseen Euroopan komission vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen (EU 1407/2013) mukaisesti.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Avustusta voidaan käyttää yritystoiminnan ja yrittäjyyden edistämiseen, yritysten uudistumiseen ja kansainvälistymiseen tähtäävien palvelujen kehittämiseen ja tuottamiseen, julkisten hankintojen neuvontapalveluiden tuottamiseen, kestävän kuluttajakäyttäytymisen edistämiseen, pohjoismaisen ympäristömerkkijärjestelmän kansallisen tason tehtävien hoitamiseen ja suomalaisen muotoilun edistämiseen niin kotimaassa kuin maailmalla.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Avustusten tasomuutos (HO 2023)	-2 000
Kuluttajajärjestön avustus (siirto momentilta 32.01.50) (HO 2023)	622
Pirkanmaan Yrityskummit toiminta	-100
Viexpon vientihankkeiden edistäminen	-150
Yhteensä	-1 628

2024 talousarvio	2 793 000
2023 talousarvio	4 421 000
2022 tilinpäätös	7 027 000

41. Erityisavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n tutkimusinfrastruktuuriin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 18 600 000 euroa.

Valtuus

Vuonna 2024 saa uusia rahoituspäätöksiä tehdä enintään 143 000 000 eurolla.

Määrärahaa ja valtuutta saa käyttää:

- 1) kvanttietokoneen hankinnan ja laitteen rakentamisen kustannuksiin
- 2) kvanttisalaustekniikoita hyödyntävän verkkoinfrastruktuurin rakentamiseen (EuroQCI)
- 3) VTT:n kyberturvallisuuden kehittämisinvestointeihin
- 4) Kvanttinova -pilotointiympäristön yhteiskäyttöisten laitteiden hankintaan ja käyttöönottoon
- 5) uuden kellon hankkimiseen Suomen ajan varmistamiseksi.

Määrärahasta on varattu 2 000 000 euroa RePowerEU-ohjelmaan (RRF pilari1) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa. Rahoituksella toteutetaan puhtaan energian pilotti-infrastruktuuri Bioruukkiin.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Momentilta maksetaan myös ennen vuotta 2024 tehdyistä sitoumuksista aiheutuvia menoja.

Momentin määrärahasta 2 000 000 euroa on EU:n elpymisvälineen toimeenpanon rahoitusta RePowerEU-ohjelmaan.

Määrärahan arvioitu käyttö (1 000 euroa)

Kvanttietokone	10 500
Kvanttisalaustekniikoita hyödyntävän verkkoinfrastruktuurin rakentamiseen	250
Kvanttinova -pilotointiympäristön yhteiskäyttöisten laitteiden hankinta	5 000
Kyberturvallisuuden kehittämisinvestoinnit	750

RePowerEU (RRF pilari1)	2 000
Uuden kellon hankinta Suomen ajan varmistamiseksi	100
Yhteensä	18 600

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2024	2025	2026	2027	Yhteensä vuodesta 2024 lähtien
Ennen vuotta 2024 tehdyt sitoumukset	8 500	3 250	350	-	12 100
Vuoden 2024 sitoumukset	10 100	35 400	67 500	30 000	143 000
Menot yhteensä	18 600	38 650	67 850	30 000	155 100

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kvanttikoneen skaalaaminen	5 000
Kvanttinova-pilotointiympäristön yhteiskäyttöisten laitteiden hankinta	5 000
Kvanttisalausta hyödyntävä viestintäverkko	-150
Kvanttitietokone (LTAIV 2020)	-3 400
Kvanttitietokoneen maksatusten tarkentuminen	3 700
Maksatusten tarkastukset	-600
RePowerEU (RRF pilari1)	2 000
Uuden kellon hankinta Suomen ajan varmistamiseksi	100
Yhteensä	11 650

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio	18 600 000
2023 talousarvio	6 950 000
2022 tilinpäätös	6 000 000

49. Valtionavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 110 446 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yleisavustuksena yhtiölle Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain (761/2014) mukaisena rahoituksena Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n strategiseen, muuhun kuin liiketaloudellisilla perusteilla tapahtuvaan toimintaan.

Määrärahasta on varattu 9 500 000 euroa osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa laaditun RePowerEU-suunnitelman (RRF pilari1) toimeenpanoa.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena ja se voidaan maksaa ennakkona.

Selvitysosa: Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n tehtävänä on riippumattomana tutkimuslaitoksena edistää tutkimuksen ja teknologian laaja-alaista hyödyntämistä elinkeinoelämässä ja yhteiskunnassa. Yhtiö harjoittaa soveltaa tutkimusta ja teknologian kehittämistä sekä näihin liittyvää ennakoititoimintaa, toimii kansallisena metrologia-

laitoksena, ylläpitää ja kehittää kansallista metrologiajärjestelmää, mittanormaalijärjestelmää ja kalibrointipalvelua sekä harjoittaa metrologian strategista tutkimusta.

Määrärahaa kohdennetaan Suomen elinkeinorakennetta uudistavien alojen sekä kansainvälisesti merkittävien innovaatioekosysteemien kehittämiseen. VTT:n tavoitteena on ratkaista yhdessä asiakkaiden ja muiden tutkimuskumppanien kanssa aikamme suurimpia yhteiskunnallisia haasteita ja luoda siten kestävä kasvua, työpaikkoja ja hyvinvointia. Näitä haasteita ovat ilmastonmuutos, resurssien riittävyys, yhteiskunnan kokonaisturvallisuus, teollisuuden uudistuminen sekä terveellisen elämän ja hyvinvoinnin edellytykset.

Määrärahalla tuetaan VTT:n kyberturvallisuuden kehittämistä sekä puolustukseen ja turvallisuuteen liittyvää yhteistyötä ja vaikuttamista. Lisäksi sitä käytetään yhteisrahoitteisten EU-projektien kansallisena vastinrahoituksena.

Momentin määrärahasta 9 500 000 euroa on EU:n elpymisvälineen toimeenpanon rahoitusta RePowerEU-ohjelmaan.

Strategisesti erityisen tärkeässä tutkimuksessa valtion tuki on 100 %.

Vaikuttavuus

	2022 toteutuma	2023 tavoite/arvio	2024 tavoite
— VTT:n merkitys asiakkaiden innovaatiotoiminnassa (tuotteet, palvelut, prosessit, teknologiat) (%)	72	75	75
— VTT:n kanssa toteutettu hanke edisti asiakkaiden kytkeytymistä kansainvälisiin verkostoihin (%)	46	47	45

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite
— Tuottavuus (kokonaistuotot/htv, 1 000 euroa)	131	131	132
— Maksullisen toiminnan tuotot (milj. euroa)	71,2	75,7	82,9

Määrärahan arvioitu käyttö (1 000 euroa)

Yleisavustus perusrahoitukseen	81 621
Arvonlisäveromenot	19 000
Euroopan atomienergiayhteisön (Euratom) fuusiotutkimuksen koordinaatiotehtävä	250
Yleisavustus jäsenmaksuihin	75
RePowerEU (RRF pilari1)	9 500
Yhteensä	110 446

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arvonlisäveromenojen lisäys	2 000
EuroQCI	-37
EuroQCI-hankkeen vastinrahoitus (siirto momentille 29.40.20)	-97
Kvanttinova -pilotointiympäristön yhteiskäyttöisten laitteiden käyttöönotto	300
Puolustukseen ja turvallisuuteen liittyvä yhteistyö ja vaikuttaminen	1 800
RePowerEU (RRF pilari1)	9 500

Yhtiön kyberpuolustuskyvyn parantaminen	-40
Yhteensä	13 426

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio	110 446 000
2023 talousarvio	97 020 000
2022 tilinpäätös	101 581 000

50. Valtionavustus kuluttajajärjestölle (kiinteä määräraha)

2024 talousarvio	—
2023 talousarvio	1 472 000
2022 tilinpäätös	1 322 000

51. Valtion osuus merimiespalvelutoiminnasta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 572 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) merimiespalvelulain (447/2007) nojalla merimiesten hyvinvoinnin edistämiseen tarkoitettujen palvelujen valtionosuuden maksamiseen
- 2) valtion varoista korvattavista merimiesten matkakustannuksista annetun lain (1068/2013) nojalla työnantajille maksettaviin merimiesten matkakustannuksiin
- 3) merimiespalveluihin, joiden rahoitus muodostuu merimiespalvelulain (447/2007) 6 §:ssä tarkoitettusta valtio-osuudesta ja lakkautettua lästimaksumäärästä vastaavasta maksuosuudesta.

Selvitysosa: Merimiespalvelutoimisto toimii työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä. Merimiespalvelutoimiston toimintaa rahoitetaan suomalaisilla aluksilla työskenteleviltä työntekijöiltä ja heidän työnantajiltaan perittävillä merimiesten palvelumaksuilla, joiden molempien suuruus on 1/1000 alukselta saaduista ja maksetuista tuloista. Valtion osuus merimiespalvelutoimiston rahoituksesta on 50 %. Valtion osuus merimiespalvelutoimiston rahoituksesta vastaa työnantajien ja työntekijöiden maksuosuutta. Tämän lisäksi valtion varoista katetaan erillinen maksuosuus, jonka määrä vastaa kumotusta laivalästimaksumäärästä merimiespalvelutoimistolle maksettua osuutta (492 000 euroa).

Toimiston tehtävänä on kerätä palvelumaksut sekä edistää merimiesten opinto- ja aikuiskasvatustoimintaa sekä merimiespalvelukeskusten perustamista kotimaahan ja ulkomaille, järjestää ja ohjata merimiesten liikunta- ja kulttuuritoimintaa sekä muuta virkistys- ja vapaa-ajantoimintaa, tarjota merimiehille kirjasto- ja tietopalveluja, parantaa merimiesten tiedotustoimintaa, yhteydenpitoa ja viestintäpalveluita sekä kehittää merimiespalvelutoimintaa siten, että merimiesten mahdollisuudet osallistua yhteiskuntaelämään paranevat.

Valtio korvaa suomalaisella aluksella työskentelevän työntekijän kotimatkoista varustamoille syntyneistä kustannuksista 50 %. Korvattavat kustannukset käsittävät välittömät matkakustannukset, työntekijän ylläpitokustannukset matkan aikana ja matkan järjestämisestä syntyneet kustannukset.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Valtion osuus merimiespalvelutoimiston menoista	1 072 000
Valtion osuus merimiesten matkakustannuksista	1 500 000
Yhteensä	2 572 000

2024 talousarvio	2 572 000
2023 talousarvio	2 572 000
2022 tilinpäätös	2 231 970

53. Matkustajien paluukuljetukset ja korvaukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää matkapalveluyhdistelmien tarjoajista annetun lain (921/2017) mukaisesti matkustajien paluukuljetusten ja korvausten maksamiseen matkapalveluyhdistelmien tarjoajien maksukyvyttömyystapauksissa.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Valtio korvaa matkustajien paluukuljetuksia ja maksaa korvauksia, mikäli matkapalveluyhdistelmien tarjoaja on maksukyvytön. Valtio voi maksaa paluukuljetusten kustannukset, mikäli se on matkustajien nopean paluukuljetuksen vuoksi välttämätöntä. Lisäksi valtio voi maksaa myös muita matkustajien saatavia, jos matkapalveluyhdistelmien tarjoajan asettama vakuus ei riitä kaikkien saatavien maksamiseen tai niiden maksaminen vakuuksista kestää kohtuuttoman kauan. Paluukuljetusten kustannukset ja matkustajille maksetut korvaukset korvataan valtiolle matkapalveluyhdistelmien tarjoajan valvonta- ja maksukyvyttömyyssuojamaksusta annetun lain (922/2017) mukaisesti asetetuista vakuuksista, niihin perustuvista kiinteistä maksuista sekä matkanjärjestäjiltä kerättävällä veroluontoisella maksulla, jonka suuruus on 0,024 % matkapalveluyhdistelmien myynnin liikevaihdosta. Maksuilla varaudutaan tilanteisiin, joissa valtio tulee korvausvelvolliseksi eikä valtion maksamia korvauksia saada perittyä takaisin vakuuksista. Lisäksi peritään vakuusmäärään perustuvaa kiinteää maksua. Maksut tuloutuvat momentille 11.19.09, jolle arvioidaan kertyvän 650 000 euroa v. 2024.

2024 talousarvio	400 000
2023 talousarvio	400 000
2022 tilinpäätös	400 000

(54.) Korvaukset matkustajille matkapakettien peruuntumisesta (arviomääräraha)

2022 tilinpäätös

—

66. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 19 456 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien suorittamiseen
- 2) erityisohjelmien tukemisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Pohjoismainen ydinturvallisuusalan yhteistyö	360 000
Kansainvälisen Atomiennergiajärjestön (IAEA) jäsenmaksu	1 220 000
OECD:n energia-alan järjestöjen toimintaan liittyvät maksut ja rahoitusosuudet	753 000
Suomen osuus Kansainvälisen Atomiennergiajärjestön (IAEA) teknisen avun ja yhteistyön rahastoon	434 000
Euroopan energiaperuskirjan sihteeristökulut	44 000
Kansainvälisen Atomiennergiajärjestön (IAEA) IPPAS tarkastus	130 000
Euroopan avaruusjärjestön (ESA) jäsenmaksu, osuudet eläkemaksuista ja uudesta pääkonttorista aiheutuvista kustannuksista	4 391 000
Suomen maksuosuus ESA:n tiedeohjelmasta	8 603 000
Guianan avaruuskeskuksen maksut	900 000
Kansainvälisen työjärjestön (ILO) jäsenmaksu	1 700 000
Kansainvälisen uusiutuvan energian järjestön (IRENA) jäsenmaksu	110 000
Muut kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja OECD:n maksuosuudet	811 000
Yhteensä	19 456 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 19 251 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 205 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Euroopan avaruusjärjestön maksut (siirto momentilta 32.20.40)	866
Yhteensä	866

2024 talousarvio	19 456 000
2023 talousarvio	18 590 000
2022 tilinpäätös	17 714 000

95. Eräät oikeudenkäyntikulut ja korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 50 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ryhmäkannelain (444/2007) mukaisesta ryhmäkanteesta aiheutuneiden oikeudenkäyntikulujen maksamiseen, Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain (661/2012) mukaisesta kuluttaja-asiamiehen avustustoiminnosta tai kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annetun lain (566/2020) mukaisista oikeusprosesseista aiheutuneiden oikeudenkäyntikulujen maksamiseen

2) kilpailulaissa (948/2011) tarkoitetuissa oikeusprosesseissa Kilpailu- ja kuluttajaviraston vastapuolelle maksettavaksi määrättyjen oikeudenkäyntikulujen maksamiseen

3) sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa (590/2013), sähkömarkkinalaissa (588/2013) ja maakaasumarkkinalaissa (587/2017) tarkoitetuissa oikeusprosesseissa Energiaviraston vastapuolelle maksettavaksi määrättyjen oikeudenkäyntikulujen maksamiseen

4) säätölaissa (487/2015) tarkoitetussa säätövalvonnan oikeusprosessissa Patentti- ja rekisterihallituksen vastapuolelle maksettavaksi määrättyjen oikeudenkäyntikulujen maksamiseen

5) eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetussa laissa (1137/2016), maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999), eräiden rakennustuotteiden hyväksynnästä annetussa laissa (954/2012), pelastustoimen laitteista annetussa laissa (10/2007), vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa (719/1994), vaarallisten aineiden käytön rajoittamisesta sähkö- ja elektroniikkalaitteissa annetussa laissa (387/2013), tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista annetussa laissa (1005/2008), jätelaissa (646/2011), jalometallituotteista annetussa laissa (1029/2000), kuluttajaturvallisuuslaissa (920/2011), lelujen turvallisuudesta annetussa laissa (1154/2011), kemikaalilaissa (599/2013), kasvinsuojeluaineista annetussa laissa (1563/2011), kosmettisista valmisteista annetussa laissa (492/2013), ympäristönsuojelulaissa (527/2014), vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun laissa (390/2005), kaivoslaissa (621/2011), painelaitelaissa (1144/2016), hissiturvallisuuslaissa (1134/2016), sähköturvallisuuslaissa (1135/2016), vaatimustenmukaisuuden arviointipalvelujen pätevyyden toteamisesta annetussa laissa (920/2005), konttilaissa (762/1998) sekä mittauslaitelaissa (707/2011) tarkoitetuissa oikeusprosesseissa Turvallisuus- ja kemikaaliviraston vastapuolelle maksettavaksi määrättyjen oikeudenkäyntikulujen maksamiseen.

Selvitysosa: Momentilta maksetaan ryhmäkanneprosessista valtiolle aiheutuvia oikeudenkäyntikuluja, joita syntyy jos kuluttaja-asiamies häviää ajamansa kanteen. Lisäksi momentilta voidaan maksaa Kilpailu- ja kuluttajaviraston, Energiaviraston, Patentti- ja rekisterihallituksen sekä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston valvontatehtävien hoitamisesta aiheutuvia oikeudenkäyntikuluja, jotka on määrätty maksettavaksi vastapuolelle silloin, kun valvontaviranomaisen on hävinnyt asian.

2024 talousarvio	50 000
2023 talousarvio	50 000
2022 tilinpäätös	37 119

20. Uudistuminen ja vähähiilisyys

Selvitysosa: Elinkeino-, innovaatio- ja energiapolitiikoilla edistetään elinkeinoelämän uudistumista ja kansainvälisen kilpailukykyyn tki-perustaista vahvistumista, energiatehokkaan teollisen tuotannon ratkaisujen käyttöönottoa sekä laajemmin yhteiskunnan kehittymistä hiilineutraaliksi. Tämä edellyttää uusia toimenpiteitä sekä julkisen sektorin ja yritysten tiivistä vuorovaikutusta. On kehitettävä uusia ilmastoystävällisiä tuotteita ja palveluja sekä otettava käyttöön tuotantotapoja, joilla teollisuuden prosessit voidaan muuttaa vähähiilisiksi. Tähän panostamalla yritykset voivat edistää Suomen omien ilmastotavoitteiden saavuttamista sekä tarjota kotimaisiin vahvuuksiin perustuvia ympäristöllisesti kestäviä ratkaisuja, joiden kysyntä maailmanmarkkinoilla on kasvamassa.

Siirtymistä kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa vauhditetaan investoimalla uusiutuviin energialähteisiin, edistämällä resurssitehokkuutta (energia- ja resurssitehokkuus) sekä lisäämällä uusiutuvan energian osuutta energian käytössä. Vähähiilisyttä ja päästöttömän energiajärjestelmän luomista tukevat politiikkatoimet mahdollistavat talouden kestävä kehityksen. Tavoitteiden saavuttamisessa tutkimus- ja kehittämistoiminnan ja innovoinnin (tki) tuloksilla on keskeinen merkitys.

Innovaatiojärjestelmän ennakoitavuutta ja kansainvälistä houkuttelevuutta kehitetään parlamentaarisen tki-työryhmän linjausten mukaisesti. T&k-rahoituslain perusteella valmistettava monivuotinen valtion t&k-rahoituksen suunnitelma ohjaa t&k-rahoituslisäysten kohdentamista yritysten, tutkimuslaitosten, korkeakoulujen ja muiden tki-toimijoiden pitkäjänteisen ja laajapohjaisen tki-yhteistyön vahvistamiseen sekä yritysten kannustamiseen kunnianhimoiseen t&k-toimintaan.

Toimenpiteillä lisätään t&k:n tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan laatua ja vaikuttavuutta sekä tuetaan kansainvälisesti kilpailukykyisten innovaatiokeskittymien ja ekosysteemien muodostumista Suomeen. Alueellisia, kansallisia ja EU:n tki-rahoitusvälineitä hyödynnetään rinnakkain ekosysteemien tukena. T&k- ja innovaatorahoitusta suunnataan yhteiskunnan ja elinkeinoelämän uudistumisen kannalta keskeisille aloille ja lupaaviin kasvumahdollisuuksiin, mm. data- ja alustatalouteen sekä puhtaan siirtymän tukemiseen. Toimenpiteillä tuetaan myös tutkimustulosten jatkojalostamista ja tutkimuksessa syntyneen osaamisen hyödyntämistä kaupallisesti sekä laajemmin yhteiskunnassa. Yrityksiä kannustetaan luomaan kansainvälistä, korkean arvonlisän liiketoimintaa ja uusia työpaikkoja hyödyntämällä uutta teknologiaa sekä uusia arvonluonnin lähteitä.

Keskeinen haaste on, että Suomen tulisi valita strategiset osaamisen ja panostusten painopistealueet, joiden ytimessä ovat teknologinen edelläkävijyys, kansainvälinen yhteistyö laadukkaiden kumppanien kanssa ja osaamispuheen laaja uudistuminen. Strategiset valinnat tuottavat ratkaisuja globaaleihin haasteisiin ja muodostavat tiiviin kokonaisuuden teollisuuspolitiikan valintojen kanssa.

Politiikan toimintatapoja ja keinoja uudistetaan mm. hyödyntämällä digitalisaatiota, toteuttamalla kokeiluja tki-toiminnan kannalta olennaisilla sovellusalueilla, kehittämällä säädösympäristöä sekä rakentamalla hallinnonalarajat ylittäviä kehittämistoimia ja ohjelmakokonaisuuksia.

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen työ- ja elinkeinoministeriö asettaa alustavasti tulosalueelle seuraavat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet vuodelle 2024:

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet			
	2022 arvio/toteutuma	2023 arvio	2024 arvio
Ilmastotavoitteet toteutuvat			
— Päästökaupan ulkopuoliset kasvihuonekaasupäästöt (Mt CO ₂ ekv.)	26,7	26,6	25,3
Investoinnit Suomessa lisääntyvät			
— Teollisuuden kiinteät investoinnit (mrd. euroa)	5,69	6,15	6,5
— Suorien ulkomaisten sijoitusten kanta/ BKT (%)	> 31	> 31	> 32
T&k- ja innovaatiotoiminta vahvistuu			
— Yritysten t&k-investoinnit/ BKT (%)	> 2,1	> 2,2	> 2,3

20. Energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian käytön edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) energian tehokkaan käytön ja uusiutuvien energianlähteiden käytön edistämiseen, kehittämishankkeisiin ja selvityksiin sekä informaatio- ja neuvontatoimintaan
- 2) energiatehokkuutta ja uusiutuvaa energiaa koskevaan sääntelyn valmisteluun, kansalliseen toimeenpanoon ja kansainväliseen yhteistyöhön.

Selvitysosa: Momentilta rahoitettavia toimenpidekokonaisuuksia ovat energiatehokkuusdirektiivin ja -sopimusten sekä energiakatselmusjärjestelmän toimeenpano, EU-laajuisten tuotteiden energiatehokkuusvaatimusten aikaansaaminen, kuluttajien energiataloudelliseen käyttäytymiseen vaikuttaminen ja uusiutuvan energian käytön edistäminen sekä vaikutusten arviointi ja kansainväliset raportointivelvoitteet ja yhteishankkeet.

Toiminnalla kootaan, jalostetaan ja jaetaan tietoa sekä kehitetään menetelmiä ja vauhditetaan uuden teknologian käyttöönottoa yhteistyössä kuntien, yritysten ja toimialajärjestöjen kanssa, hyödyntäen myös kansainvälisen yhteistyön

mahdollisuuksia. Kuluttajaryhmille suunnatussa energian tehokkaaseen käyttöön ja uusiutuviin energialähteisiin liittyvässä neuvonta- ja tiedotustoiminnassa tehdään tiivistä yhteistyötä asiantuntijaorganisaatioiden kanssa.

Vaikuttavuus

	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite	2030 tavoite
Energian loppukäyttö (TWh)	-	< 280	< 280	< 275
Kumulatiivinen energiansäästö vuodesta 2021— (TWh)	-	> 84	> 105	> 184

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Informaatio- ja neuvontatoiminta	1 400 000
Energiatehokkuussopimusjärjestelmä	900 000
Energiakatselmusjärjestelmä	200 000
Uusiutuvan energian käytön edistäminen	250 000
Seuranta, vaikutusten arviointi ja kv-raportointi	600 000
EU-kehityshankkeet ja taustaselvitykset	50 000
Yhteensä	3 400 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Energiatehokkuuden rahoituksen alentaminen (HO 2023)	-1 000
Yhteensä	-1 000

2024 talousarvio	3 400 000
2023 talousarvio	4 400 000
2022 tilinpäätös	4 420 000

40. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 552 180 000 euroa.

Valtuus

Vuonna 2024 saa tehdä uusia rahoituspäätöksiä enintään 564 096 000 eurolla.

Mikäli vuoden 2023 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2024 enintään 20 000 000 eurolla.

Määrärahaa ja valtuutta saa käyttää:

1) valtionavustuslain (688/2001), valtioneuvoston tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoitusta koskevan asetuksen (1444/2014), Euroopan komission asetuksen (EU 651/2014) sekä Euroopan komission vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen (EU 1407/2013) mukaisesti yrityksille ja muille yhteisöille tuotteiden, tuotantomenetelmien ja palveluiden kehittämistä ja hyödyntämistä koskevaan teknologiseen, liiketoiminnalliseen ja muuhun tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan sekä työelämän kehittämishankkeisiin

2) valtion budjettitalouden organisaatioiden sekä korkeakoulujen ja vastaavien julkista tutkimusta tai tiedon levittämistä tekevien organisaatioiden tutkimus- ja kehittämishankkeisiin, kansallisiin ja kansainvälisiin ohjelmiin ja hankkeisiin sekä niiden valmisteluun, osaamisen ja strategisten toimintaedellytysten kehittämiseen sekä kansainvälisille organisaatioille maksettaviin jäsen- ja ohjelmamaksuihin

- 3) valtion budjettitalouden organisaatioiden sekä kunnallisten ja muiden julkisten organisaatioiden julkisen toiminnan innovatiivisiin ja työelämän kehittämishankkeisiin
- 4) julkisista hankinnoista annetun lain (1397/2016) 5 §:ssä määriteltyjen hankintayksiköiden julkisen toiminnan laa-
tua ja kustannustehokkuutta kohottaviin innovaatioihin liittyvien julkisten hankintojen (innovatiiviset julkiset hankin-
nat) valmisteluun ja toteutukseen
- 5) kansainvälisille organisaatioille innovaatioyhteistyön ja -ohjelmien jäsen- ja osallistumismaksuihin
- 6) kansallisiin ja Euroopan unionin rahoitusosuuksiin eurooppalaisissa yhteistyöhankkeissa
- 7) valtionavustuslain (688/2001), yritysten yhteishankkeisiin myönnettävästä kansainvälistymisavustuksesta annetun
valtioneuvoston asetuksen (1734/2015) ja Euroopan komission vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen (EU
1407/2013) mukaisesti kansainvälistymistä edistävien toimien toteuttamiseen
- 8) yritysten materiaalikatselmusten kehittämisen yhteydessä suoritettaviin avustusluonteisiin vähämerkityksisiin kus-
tannusosuuksiin, jotka liittyvät yritysten materiaalikatselmuskokeiluihin
- 9) valtionavustuslain (688/2001) ja valtioneuvoston tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoitusta koske-
van asetuksen (1444/2014) mukaisesti Euroopan yhteistä etua koskeviin tärkeisiin hankkeisiin, joiden tukemisen Eu-
roopan komissio on erillisen ilmoituksen perusteella hyväksynyt sisämarkkinoille soveltuvaksi
- 10) valtionavustuslain (688/2001) ja Euroopan komission asetuksen (EU 651/2014) sekä maksuhyvityksestä audiovi-
suaaliin tuotantoihin annetun valtioneuvoston asetuksen (1138/2020) mukaisesti yrityksille ja muille yhteisöille
Suomessa tapahtuvaan audiovisuaalisten teosten käsikirjoittamiseen, kehittämiseen, tuotannon ja levityksen kustan-
nuksiin sekä myynnin edistämiseen. Avustusta voidaan myöntää myös ulkomaisille toimijoille
- 11) valtionavustuslain (688/2001), kiertotalouden ja kestävän vihreän kasvun edistämiseen myönnettävästä avustuk-
sesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1197/2020) sekä Euroopan komission asetuksen (EU 651/2014) mukaisesti
yrityksille ja muille yhteisöille myönnettävään kiertotalouden investointi- ja innovaatiotukeen.

Momentilta voidaan maksaa rahoitustoimintaan liittyvien tavanomaisten ennakoiden lisäksi ennakoita Business Fin-
land Oy:lle sen myöntämistä avustusvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Valtuudesta on varattu 439 000 000 euroa tutkimus- ja kehittämistoimintaan (tarkennettava).

Määrärahasta on varattu

- 1) 47 800 000 euroa materiaalien ja teollisuuden sivuvirtojen uudelleenkäytön ja kierrätyksen edistämiseen (RRF
pilari1)
- 2) 9 930 000 euroa kiinteistö- ja rakentamisalan vähähiilisten ratkaisujen tukiohjelmaan (RRF pilari1)
- 3) 5 150 000 euroa mikroelektroniikan arvoketjuun (RRF pilari2)
- 4) 2 200 000 euroa 6G:n, tekoälyn ja kvanttilaskennan kehittämisympäristöihin (RRF pilari2)
- 5) 8 100 000 euroa innovaatio- ja tutkimusinfrastruktuurin edistämiseen (RRF pilari3)
- 6) 26 200 000 euroa veturiyrittäjärahoitukseen (RRF pilari3)
- 7) 7 330 000 euroa avainalojen vauhdittamiseen ja osaamiseen vahvistamiseen (RRF pilari3)

- 8) 5 910 000 euroa innovatiivisten kasvuyritysten tukemiseen (RRF pilari3)
- 9) 770 000 euroa teollisuuden vähähiilisen, kiertotalouden ja digitaalisen uudistumisen edistämisen ja teollisen palveluviennin kasvattamisen ohjelmaan (RRF pilari3)
- 10) 790 000 euroa terveys- ja hyvinvointiteknologioihin ja osaamiseen (RRF pilari3)
- 11) 2 120 000 euroa luovien alojen rakennetukeen (RRF pilari3)

osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Momentille budjetoituihin kulutusmenoihin liittyvät arvonlisäveromenot maksetaan momentilta 32.01.29.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Tutkimus-, kehitys- ja innovaatorahoitusta kohdistetaan erityisesti elinkeinorakenteiden uudistumista nopeuttaviin riskipitoisiin hankkeisiin. Rahoituksella kannustetaan organisaatioita tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan sekä yhteisiin ohjelmiin, joiden avulla pyritään nopeuttamaan kehitystä sekä kasvattamaan jalostusarvoa ja tuottavuutta sekä edistämään työelämän kehitystä. Rahoituksella kannustetaan uusien miljardiluokan ekosysteemien syntymistä Suomeen. Rahoitusta myönnettäessä otetaan huomioon rahoituksen vaikutus hankkeen toteutukseen, hankkeen vaikuttavuus, tavoiteltava liiketoiminta sekä kehitettävän innovaation tai osaamisen uutuusarvo, tulosten hyödyntäminen, käytettävät voimavarat, taloudelliset edellytykset ja verkottuminen sekä hankkeiden välilliset vaikutukset elinkeinoelämässä ja yhteiskunnassa.

Rahoitusta voidaan myöntää myös Euroopan yhteistä etua koskeville tärkeille hankkeille (Important Projects for Common European Interest, IPCEI) sekä kiertotalouden innovaatio- ja investointihankkeille.

Momentin määrärahasta 116 300 000 euroa on EU:n elpymisvälineen kautta rahoitettavia kokonaisuuksia. Kaikki investointikokonaisuudet tukevat joko vihreää ulottuvuutta tai digitaalista siirtymää. Kaikki rahoitettavat hankkeet kilpailutetaan rahoitushakujen kautta ja päätöksenteossa huomioidaan DNSH-kriteeristö.

Keskeisten materiaalien ja teollisuuden sivuvirtojen uudelleenkäyttöä ja kierrätystä edistäviä investointeja tukemalla tavoitellaan jätemateriaalien ja materiaalien sivuvirtojen uudelleenkäytön ja kierrätyksen lisäämisen kautta luonnonvarojen käytön vähentämistä. Kiinteistö- ja rakentamisan alan vähähiilisten ratkaisujen tukiohjelmalla tuettaviksi valittavien toteutusten valintakriteereissä haitallisuus ympäristölle tai luonnon monimuotoisuudelle on poissulkeva ehto, hakijan tulee osoittaa haitattomuus ja ilmastomuutoksen torjunnan ja sopeutumisen toteutuminen hankkeessa. Toteutusten tulee joko perustua todennettavissa olevaan vähähiilisyyttä edistävään ratkaisuun tai tuottaa toimintamalleja ja työkaluja vähähiilisen talouden toteuttamiseksi ja osoittamiseksi.

Business Finland tukee mikroelektroniikan arvoketjun syntymistä ja 6G:n, tekoälyn ja kvanttilaskennan testaus- ja kokeiluympäristöjä, joissa yritykset ja tutkimuslaitokset kehittävät teknologianeutraaleja hankkeita. Investoinnit tukevat digitaalista siirtymää.

Elpymisvälineen kautta tki-rahoituksen kokonaisuuden rahoitusta kohdennetaan hankkeisiin, jossa keskitytään vähähiiliseen talouteen sekä kykyyn selviytyä ilmastonmuutoksesta ja sopeutua siihen. Investoinnit ja uudistukset edistävät digitalisaatiota tukemalla osaamistason nostoa sekä uuden tiedon tuottamisen ja innovaatiotoiminnan kehitystä. Puhtaan ulottuvuuden tavoitteet otetaan huomioon rahoituskriteereissä. Luovan talouden edistäminen liittyy pääosin digitalisaation edistämiseen pyrkien monipuolistamaan luovan työn tulosten hyödyntämistä ja parantamaan kulttuuri- ja luovan alan toimijoiden mahdollisuuksia kilpailla kansainvälisillä markkinoilla.

Eurooppalaisia yhteistyöhankkeita koskevia menoja vastaava EU:n rahoitusosuus ko. hankkeisiin on merkitty momentille 12.32.99.

Vaikuttavuus

	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite
Business Finland tukee talouden kasvua edistämällä asiakkaidensa kehittymistä globaalisti erittäin menestyviksi yrityksiksi			
— Business Finlandin asiakkaiden viennin kasvuprosentin ja OECD-maiden viennin keskimääräisen kasvuprosentin erotus (%-yksikköä)	0,96	> 1	> 1,1
— Rahoitettujen hankkeiden synnyttämä vuosittainen vienti/Business Finlandin tki-rahoitus (vientikerroin; pk- ja midcap-yritykset)	41	> 20	> 20
Business Finland edistää kestävää kehitystä auttamalla asiakkaitaan kestävien ratkaisujen ja toiminnan kehittämisessä			
— Niiden palvelutapahtumien osuus, jotka liittyvät kestäväen kehityksen edistämiseen (%)	30,2	> 50	> 55
Business Finland vahvistaa kilpailukykyä kannustamalla asiakkaitaan liiketoiminnan rohkeiksi uudistajiksi			
— Business Finlandin yritysasiakkaiden yhteenlaskettujen t&k-panostusten kasvu (%)	16,7	> 5	> 6
— Hankkeisiin osallistuneiden kumppanien lukumäärä ekosysteemeissä, joissa tavoitteena miljardiluokan uusi liiketoiminta (lkm)	-	> 140	> 150

Valtuuden ja määrärahan arvioitu käyttö (1 000 euroa)

	Määräraha	Valtuus
Avustukset tutkimukseen, kehitykseen ja innovaatiotoimintaan	275 700	334 062
— alkaville yrityksille		109 062
— pk-yrityksille		108 000
— suuryrityksille		117 000
Julkisen tutkimus- ja kehitystoiminnan rahoitus	127 980	177 110
Euroopan avaruusjärjestön (ESA) vapaaehtoiset ohjelmamaksut	17 700	16 124
RRF-toiminta	116 300	-
AV-tuotantokannustin	11 000	20 000
Datatalouden kasvuohjelma	3 500	16 800
Yhteensä	605 380	564 096

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2024	2025	2026	2027	2028—	Yhteensä vuodesta 2024 lähtien
Ennen vuotta 2024 tehdyt sitoumukset	475 500	295 220	118 370	20 170	51 580	960 840
Vuoden 2024 sitoumukset	76 680	168 780	147 340	73 520	97 776	564 096
Menot yhteensä	552 180	464 000	265 710	93 690	149 356	1 524 936

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 1 054 800 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 551 125 200 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

6G:n, tekoälyn ja kvanttilaskennan kehittämissympäristöt (RRF Pilari2)	-1 100
Akkuarvoketju (LTAlll 2021)	-5 600
Avainalojen vauhdittaminen (RRF Pilari3)	-7 570
AV-tuotantokannustin	14 675
Avustusvaltuuksien maksatusten tarkistukset	44 066
Datatalouden kasvuohjelma	3 500
ESAn maksut (siirto momentilta 32.01.66)	10
Innovaatio- ja tutkimusinfrastruktuurit (RRF Pilari3)	-500
Innovaatiorahoituksen lisäys (muu kuin T&K)	3 000
Innovatiiviset kasvuyritykset (RRF pilari3)	-390
Keskeisten materiaalien ja teollisuuden sivuvirtojen uudelleenkäyttö ja kierrätys (RRF Pilari1)	22 800
Maksatusten tarkistus	-5 019
Matkailualan kestävän ja digitaalisen kasvun tukeminen (RRF Pilari3)	-200
Mikroelektroniikan arvoketju (RRF Pilari2)	-1 900
T&K-lisärahoitus	40 500
Talent Explorer (HO2023)	-1 220
Teollisuuden vähähiilisyys, kiertotalous, digitaalisuus ja teollinen palveluvienti (RRF Pilari3)	-330
Terveys- ja hyvinvointiosaaminen ja teknologia (RRF Pilari3)	-410
Tuki luovien alojen ja tapahtuma-alan yrityksille pilottien toteuttamiseksi (RRF Pilari3)	-1 880
Tukiohjelma kiinteistö- ja rakentamisalalle ilmastomuutoshaasteisiin (RRF Pilari1)	-370
Veturihankkeet (RRF pilari3)	-3 400
Veturiyritykset	-3 000
Uudelleenkohdennus	-8 970
Yhteensä	86 692

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio	552 180 000
2023 I lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	465 488 000
2022 tilinpäätös	309 334 374

41. Energiatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 460 779 000 euroa.

Määrärahaa ja valtuutta saa käyttää energiatuen myöntämisen yleisistä ehdoista annettujen valtioneuvoston asetusten (1098/2017 ja 262/2023) mukaisesti:

1) investointeihin ja selvityksiin, jotka edistävät uusiutuvan energian tuotantoa tai käyttöä, energiansäästöä, energian tuotannon tai käytön tehostamista taikka niihin liittyvää uuden teknologian käyttöönottoa

2) liikenteen uusiutuvien polttoaineiden tuotantoon tai käyttöön liittyvän teknologian demonstraatiohankkeisiin.

Lisäksi määrärahaa ja valtuutta saa käyttää tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1444/2014) sekä kiertotalouden ja kestävän vihreän kasvun edistämiseen myönnettävästä avustuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1197/2020) mukaisiin vetyhankkeisiin, akkuarvoketjuhankkeisiin sekä liikenteen biopolttoaineiden tuotantoon tai käyttöön liittyvän teknologian pilotoitinhankkeisiin sekä Euroopan komission asetuksen (EU 651/2014) mukaisesti yrityksille ja muille yhteisöille unionin normit ylittäviin ympäristön-

suojelun investointihankkeisiin tai ympäristönsuojelun tason parantamiseen sekä jätteen kierrätystä ja uudelleenkäyttöä koskeviin investointihankkeisiin.

Lisäksi määrärahaa ja valtuutta saa käyttää Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisiin energiainvestointi- ja energiainfrastruktuurihankkeisiin (VNA tuesta Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisille energiainvestoinneille vuosina 2022—2026).

Määrärahaa saa käyttää liikenteen biopolttoaineiden hyödyntämiseen liittyvistä selvityksistä aiheutuvien kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2024 saa tehdä uusia sitoumuksia enintään 14 100 000 eurolla.

Mikäli vuoden 2023 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2024 enintään 225 000 000 eurolla.

Määrärahasta on varattu

- 1) 67 114 000 euroa energiainfrastruktuuri-investointeihin (RRF pilari1)
- 2) 76 121 000 euroa uuden energiateknologian investointeihin (RRF pilari1)
- 3) 63 499 000 euroa vähähiilisen vedyn ja hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen edistämiseen (RRF pilari1)
- 4) 22 834 000 euroa teollisuuden prosessien sähköistämiseen ja vähähiilistämiseen (RRF pilari1)

osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Energiatuki on osa taloudellista ohjausta, jolla energiasysteemiä pyritään ohjaamaan tehokkaampiin ja ilmaston sekä ympäristön kannalta parhaisiin ratkaisuihin. Energiatukea tarvitaan erityisesti uuden teknologian käyttöönoton ja kaupallistumisen edistämiseen, uusiutuvaan lämmöntuotantoon, pienimuotoiseen sähköntuotantoon ja liikenteen uusiutuvien polttoaineiden käytön lisäämiseen sekä energiatehokkuusinvestointien tukemiseen. Määrärahaa voidaan käyttää EU:n strategiseen energiateknologiasuunnitelmaan sisältyvien Suomessa toteutettavien isojen demonstraatiolaitosten tukemiseen. Myös liikenteen biopolttoaineiden ja muiden uusiutuvien energialähteiden tuotannon ja käytön edistäminen tavoitteiden mukaiselle tasolle Suomessa edellyttää energiatukipanosten kohdentamista uuden teknologian pilotointi- ja demonstraatiohankkeisiin.

Energiatukea kohdennetaan myös kaupunkien lämmittämisen vähähiilisyyttä edistäviin ja erityisesti myös muuhun kuin polttoon perustuviin uuden teknologian pilotointi- ja demonstraatiohankkeisiin.

Business Finland vastaa teknologian pilotointiin liittyvistä hankkeista t&k-tuilla ja työ- ja elinkeinoministeriö suurille demonstraatiolaitoksille suunnattavista avustuksista.

Energiatuki on investointihankkeissa enintään 30 % ja selvityshankkeissa enintään 40 % hyväksyttävistä kustannuksista. Lisäksi tukea voidaan korottaa investointihankkeessa 10 %-yksikköä hankkeen sisältämän uuden teknologian osalta. Selvityshankkeessa vastaava korotus voidaan tehdä, kun tuki myönnetään kunnalle tai pk-yritykselle.

Momentin määrärahasta 229 568 000 euroa on EU:n elpymisvälineen kautta rahoitettavia investointeja energiainfrastruktuuriin ja uuteen energiateknologiaa sekä vähähiilisen vedyn ja hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen edistämiseen sekä teollisuuden prosessien sähköistämiseen ja vähähiilistämiseen. Investoinnit suunnataan uusiutuvan energian tuotantoon ja energiansiirtoon siten, että ne mahdollistavat kasvihuonekaasujen vähentämisen. Investointeja

tehdään uusiutuvan energian eri tuotantomuotoihin, kuten merituulivoimaan ja teollisen kokoluokan aurinkoenergi-
aan. Energiajärjestelmiä ja energian varastointia koskevilla hankkeilla pyritään edistämään ratkaisuja, joilla vähenne-
tään fossiilisen energian käyttöä energiajärjestelmissä ja edistetään energiajärjestelmän integraatiota. Vähähiilisen ve-
dyn ja hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen edistämiseksi pyritään mahdollistamaan puhtaalla energialla tuote-
tun vedyn tuotanto, hyödyntämisen skaalaaminen ja ratkaisut hiilidioksidin talteenottoon ja hyödyntämiseen.

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite
Uuden teknologian käyttöönotto lisääntyy energian tuotannossa ja käytös- sä			
Energiahuollon monipuolisuus säilyy hyvänä			
— Energiatuella myötäväikutetut investoinnit (milj. euroa)	1 600	1 132—1 415	360—450
— Myönnetty energiatuki (milj. euroa)	390,8	283,1	14,1
— Energiatuen vipuvaikutus (investoinnit/tukimäärä)	4,1	4—5	4—5

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2024	2025	2026	2027—	Yhteensä vuodesta 2024 lähtien
Ennen vuotta 2024 tehdyt sitoumukset	459 369	321 735	182 477	3 000	966 581
Vuoden 2024 sitoumukset	1 410	5 640	3 525	3 525	14 100
Menot yhteensä	460 779	327 375	186 002	6 525	980 681

Määrärahan käytöstä arvioidaan pääosa siirtomenoiksi ja kulutusmenojen osuus vähäiseksi.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Energiainfrastruktuuri-investoinnit (RRF Pilari1)	11 374
Energiatuki	40 000
Maksatusten tarkistukset	-22 200
Myöntämisvaltuuden puolittaminen (HO 2023)	-1 400
Teollisuuden prosessien suora sähköistäminen ja vähähiilistäminen (RRF pilari1)	3 835
Uusi energiateknologia (RRF pilari1)	14 381
Vetyhankkeet	40 000
Vähähiilisen vedyn sekä hiilidioksidin talteenotto ja hyödyntäminen (RRF pilari1)	12 699
Uudelleenkehittäminen	-2 000
Yhteensä	96 689

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio	460 779 000
2023 talousarvio	364 090 000
2022 tilinpäätös	30 787 456

43. Energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämistuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 150 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää energiantensiivisen teollisuuden sähköistämistuesta säädetyn lain mukaisten tukien maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Energiantensiivisen teollisuuden sähköistämistuella korvataan päästökaupasta sähkön hintaan aiheutuvia välillisiä kustannuksia laissa määritellyille toimialoille vuosien 2021—2025 tietojen perusteella. Laissa määriteltyjen toimialojen katsotaan olevan erityisen alttiita merkittävälle hiilivuotoriskille päästökaupan sähkönhintaan aiheuttaman lisäkustannuksen johdosta. Sähköistämistuen tavoitteena on ehkäistä riskiä hiilivuodolle, turvata teollisuuden kustannuskilpailukykyä ja ohjata toiminnanharjoittajia kehittämään teollista tuotantoaan hiilineutraalimmaksi. Toiminnanharjoittajien tulisi käyttää myönnetystä tuesta vähintään 50 % kehittämistoimiin, jolla ne edistävät toimintansa muuttumista hiilineutraalimmaksi.

Sähköistämistukea maksetaan vuosien 2021—2025 tietojen perusteella vuosien 2022—2026 talousarvioista. Maksettavan tuen suuruus riippuu mm. päästöoikeuden hinnasta ja tuensaajan sähkönkulutuksesta tai tuotannon määrästä. Arvio tuen laskennassa sovellettavasta päästöoikeuden hinnasta vuonna 2024 on 90 euroa. Vuositasolla maksettavan tuen enimmäismäärä on rajattu enintään 150 000 000 euroon. Laissa energiantensiivisen teollisuuden sähköistämistuesta säädetään tuen myöntämisen perusteista ja tuen määrän laskemisesta.

2024 talousarvio	150 000 000
2023 talousarvio	150 000 000
2022 tilinpäätös	63 271 972

(45.) LNG-terminaalien investointituki (arviomääräraha)

2022 tilinpäätös	5 532 000
------------------	-----------

46. Laivanrakennuksen innovaatiotuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 24 750 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää laivanrakennuksen innovaatioihin myönnettävästä valtionavustuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (364/2015) mukaisiin avustuksiin.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahaa on tarkoitus myöntää rekisteröidyille laivanrakennusyrityksille, laivankorjausyrityksille tai laivakonversioyrityksille uuden alustyyppin kehittämiseen ja suunnitteluun, aluksen innovatiivisiin osiin, jotka voidaan erottaa aluksesta erillisinä osioina sekä innovatiivisiin tuotanto-, suunnittelu- ja logistiikkamenetelmien kehittämiseen ja toteuttamiseen.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2024	2025	2026	2027	Yhteensä vuodesta 2024 lähtien
Ennen vuotta 2024 tehdyt sitoumukset	24 750	11 000	3 000	-	38 750

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Maksatusten tarkistukset	-593
Yhteensä	-593
2024 talousarvio	24 750 000
2023 talousarvio	25 343 000
2022 tilinpäätös	10 421 199

47. Julkisen liikennesähkön ja -kaasun lataus- ja tankkausinfrastruktuurin edistäminen (arviomääräraha)

Momentille ei myönnetä määrärahaa.

Valtuus

Vuonna 2024 saa tehdä uusia rahoituspäätöksiä enintään 13 500 000 eurolla.

Valtuutta saa käyttää sähköisen liikenteen, biokaasun ja uusiutuvan vedyn liikennekäytön infrastruktuurituesta annetun asetuksen (178/2022) mukaisesti. Valtuutta voidaan myöntää:

- 1) 5 100 000 euroa ryhmään 1 kuuluville hankkeille (ajoneuvojen suuritehoisten latauspisteiden investointihankkeet)
- 2) 3 400 000 euroa ryhmään 2 kuuluville hankkeille (paikallisen joukkoliikenteen latauspisteiden investointihankkeet)
- 3) 1 700 000 euroa ryhmään 3 kuuluville hankkeille (paineistetun biokaasun tankkauspisteiden investointihankkeet)
- 4) 2 300 000 euroa ryhmään 4 kuuluville hankkeille (nesteytetyn biokaasun tankkauspisteiden investointihankkeet)
- 5) 1 000 000 euroa ryhmään 5 kuuluville hankkeille (uusiutuvan vedyn tankkauspisteiden investointihankkeet).

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Julkisten liikennesähkön ja -kaasun lataus- ja tankkausinfrastruktuuri-investointien tavoitteena on laajentaa olemassa olevaa latausinfrastruktuuria. Kattava lataus- ja tankkausverkosto on edellytys sähkökäyttöisten ja kaasukäyttöisten ajoneuvojen yleistymiselle. Tuen tavoitteena on lisätä suuritehoisten latausasemien määrää vähintään 376 asemalla, joukkoliikenteen latauspisteiden määrää vähintään 417 pisteellä, paineistetun kaasun (CBG) tankkausasemien määrää vähintään 25:llä ja nesteytetyn kaasun (LBG) tankkausasemien määrää vähintään 14:llä vuoden 2025 kesäkuun loppuun mennessä.

Osa-alue edistää merkittävästi puhdasta siirtymää tukemalla liikenteen siirtymää pois fossiilisista polttoaineista. Toimenpiteillä voidaan ehkäistä myös puhtaasta siirtymästä aiheutuvia alueellisia ja sosiaalisia negatiivisia vaikutuksia. Liikenteen päästövähennykset ovat keskeisessä roolissa taakanjakosektorin vuoden 2030 päästövähennystavoitteen ja EU:n vuoden 2050 hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisessa. Investoinnit toteuttavat kansallisen energia- ja ilmastostrategian sekä keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman tavoitteita taakanjakosektorin päästöjen vähentämisestä.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2024	2025	2026	2027—	Yhteensä vuodesta 2024 lähtien
Vuoden 2024 sitoumukset	0	2 700	8 100	2 700	13 500
2024 talousarvio					—
2023 talousarvio					21 500 000
2022 tilinpäätös					13 200 000

48. Uusiutuvan energian tuotantotuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 309 131 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetussa lain (1396/2010) mukaisesti:

- 1) syöttötariffin (tuulivoima, biokaasu, puupolttoaineet) maksamiseen
- 2) metsähakkeella tuotetun sähkön tuotantotuen (tuotantotuen ja sen korotuksena maksettavan kaasutinpreemion) maksamiseen
- 3) tarjouskilpailuun perustuvan preemiotuen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Tuotantotuella tuetaan syöttötariffijärjestelmään hyväksytyn voimalaitoksen tuulivoimaan, biokaasuun, metsähakkeeseen tai puupolttoaineeseen perustuvaa sähkön tuotantoa. Tuulivoiman, biokaasu- ja puupolttoainesähkön tuottajille maksetaan syöttötariffijärjestelmässä tukena laissa asetetun tavoitehinnan ja sähköpörssissä toteutuneen kolmen kuukauden Suomen aluehinnan keskiarvon erotus (syöttötariffijärjestelmä) sekä metsähakesähkön tuottajille päästöoikeuden hinnan ja turpeen veron mukaan muuttuvaa tukea. Biokaasu- ja puupolttoainesähkön tuottajille maksetaan lisäksi syöttötariffin korotuksena lämpöpreemiota yhdistetyssä sähkön ja lämmön tuotannossa sekä metsähakesähkön tuottajille syöttötariffin korotuksena kaasutinpreemiota kaasutettaessa metsähaketta kaasuttimessa polypolttokattilan polttoaineeksi.

Vuonna 2018 pidettiin kansallisen energia- ja ilmastostrategian mukaisesti teknologianeutraali tarjouskilpailu uusiutuvan energian tuesta. Tukea myönnettiin seitsemälle hankkeelle, joiden yhteenlaskettu sähkön tuotantomäärä vuodessa on 1,36 TWh. Tuki maksetaan preemiona (keskihinta 2,49 euroa/MWh) voimalaitoskohtaisesti enintään 12 vuoden ajan tuotannon aloittamisesta. Preemion enimmäismäärä maksetaan sähkön kolmen kuukauden markkinahinnan keskiarvon ollessa enintään 30 euroa/MWh. Hyväksytyjen hankkeiden enimmäistukimäärä on 3,5 milj. euroa vuodessa.

Euroopan unionin tavoitteena oli nostaa uusiutuvan energian osuus 20 prosenttiin energian loppukulutuksesta vuoteen 2020 mennessä. Suomelle asetettu tavoite oli 38 %, mikä ylitettiin.

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2001 uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (uudelleenlaadittu, ns. RED II) määrittelee, että jäsenmaiden on varmistettava yhteisesti, että uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuus on vähintään 32 % unionin energian kokonaisloppukulutuksesta v. 2030. Jäsenvaltioiden on asetettava kansalliset panoksensa, jotta ne voivat yhteisesti saavuttaa unionin yleistavoitteen. Suomi on ilmoittanut komissiolle kansallisessa energia- ja ilmastosuunnitelmassaan tavoittelevansa 51 prosentin uusiutuvan energian osuutta v. 2030.

Tuotantotuki ja tavoitehinnat

Tuulivoiman, biokaasusähkön ja puupolttoainesähkön tavoitehinnat (euroa/MWh)	83,50
Biokaasusähkön lämpöpreemio sähkön ja lämmön yhteistuotannossa (euroa/MWh)	50,00
Puupolttoainesähkön lämpöpreemio sähkön ja lämmön yhteistuotannossa (euroa/MWh)	20,00
— enintään vuodessa/puupolttoainesähköä tuottava voimalaitos (euroa)	750 000
Metsähakesähkön tuottajille maksettava, päästöoikeuden hinnan ja turpeen veron mukaan muuttuva tuotantotuki (enintään euroa/MWh, kun 3 kuukauden päästöoikeuden keskihinta enintään 10 euroa/t ja turpeen vero 1,90 euroa/MWh)	18,00

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

- Suomi saavuttaa uusiutuvalle energialle asetetut tavoitteet
- Tukiohjelma edesauttaa Suomen muuttumista vähähiiliseksi yhteiskunnaksi.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Tuulivoimalat	302 629 000
Biokaasuvoimalat	2 967 000
Puupolttoainevoimalat	135 000
Preemiotuki	3 400 000
Yhteensä	309 131 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Sähkömarkkinahinnan ja päästöoikeuden hinnanmuutokset	177 761
Tuulivoiman tuotantomäärän muutos	-4 036
Yhteensä	173 725

2024 talousarvio	309 131 000
2023 I lisätalousarvio	-45 000 000
2023 talousarvio	135 406 000
2022 tilinpäätös	1 616 071

50. EU-hankkeiden kansallinen vastinrahoitus korkeakouluille ja valtion tutkimuslaitoksille (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 53 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää korkeakoulujen ja valtion tutkimuslaitosten EU-hankkeiden kansallisena vastinrahoituksena.

Selvitysosa: Momentille on koottu lisärahoitus korkeakoulujen ja valtion tutkimuslaitosten EU-hankkeiden kansalliseen vastinrahoitukseen. Rahoitus tullaan kohdentamaan vuosittain eri hallinnonaloille jaettavaksi korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten hankkeisiin Euroopan unionin rahoittamien T&K-hankkeiden kansallisena vastinrahoituksena. Rahoituksella kannustetaan korkeakouluja ja valtion tutkimuslaitoksia osallistumaan aiempaan aktiivisemmin EU T&K-ohjelmien hankkeisiin.

Momentti on uusi.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

EU-projektien vastinrahoitus	53 200
Yhteensä	53 200

2024 talousarvio 53 200 000

83. Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 143 680 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion lainanannosta sekä valtion takauksesta ja valtion takuusta annetun lain (449/1988), Euroopan komission asetuksen (EU 651/2014), valtioneuvoston tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoitusta koskevan asetuksen (1444/2014) sekä Euroopan komission vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen (EU 1407/2013) mukaisesti yrityksille ja muille yhteisöille:

- 1) tuotteiden, tuotantomenetelmien ja palveluiden kehittämistä ja hyödyntämistä koskevaan teknologiseen, liiketoiminnalliseen ja muuhun tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan
- 2) pääosin nuoria innovatiivisia yrityksiä palvelevien yrityskehittämöiden ja riskipääomarahastoa kokoavien yritysten toiminnan käynnistämiseen.

Mikäli hanke tai sen tulosten taloudellinen hyödyntäminen viivästyy tai epäonnistuu, Business Finlandilla on lainansaajan hakemuksesta oikeus luopua lainasaatavasta tai muutoin muuttaa lainan ehtoja valtioneuvoston asetuksessa (1444/2014) tarkemmin määritellyllä tavalla.

Lainat myönnetään pääsääntöisesti vakuutta vaatimatta. Osa rahoituksesta voidaan maksaa ennakkona.

Valtiokonttorilla on oikeus sopia lainansaajan kanssa aiemmin myönnettyjen pääomalainojen ja niille kertyneiden korkojen muuttamisesta vieraan pääoman ehtoisiksi lainoiksi osakeyhtiölain (624/2006) mukaisesti. Valtiokonttori voi myös sopia lainojen erääntymisestä tällaisten muutosten yhteydessä. Muutos voidaan tehdä vain muiden velkojien suostumuksella.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2024 uusia lainoja saa myöntää enintään 156 823 000 eurolla.

Mikäli vuoden 2023 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2024 enintään 50 000 000 eurolla.

Selvitysosa: Lainoilla kannustetaan yrityksiä ja muita yhteisöjä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan sekä yhteisiin teknologia-, tutkimus-, kehitys- ja innovaatio-ohjelmiin, joiden avulla pyritään nopeuttamaan kehitystä ja uusiutumista sekä kasvattamaan jalostusarvoa ja tuottavuutta.

Lainat myönnetään enintään 10 vuodeksi. Mikäli hanke tai sen tulosten taloudellinen hyödyntäminen viivästyy, voidaan laina-aikaa erittäin painavasta syystä pidentää enintään 20 vuoteen. Lainoista perittävän koron arvioidaan olevan 1 % v. 2024. Lainana myönnettävän käynnistystuen määrä on enintään 1 milj. euroa (nuorille innovatiivisille yrityksille enintään 2 milj. euroa) ja laina-aika enimmillään 10 vuotta.

Lainojen takaisinmaksuista saatavat tulot on merkitty momentille 15.01.04 ja korot momentille 13.01.05.

Vaikuttavuustavoitteet on esitetty momentin 32.20.40 yhteydessä.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2024	2025	2026	2027—	Yhteensä vuodesta 2024 lähtien
Ennen vuotta 2024 tehdyt sitoumukset	91 730	40 330	17 180	8 960	158 200
Vuoden 2024 sitoumukset	51 950	50 180	20 590	34 103	156 823
Menot yhteensä	143 680	90 510	37 770	43 063	315 023

Business Finlandin myöntämien lainojen lainakanta¹⁾

	2020	2021	2022
Lainakanta vuoden lopussa (milj. euroa)	1 126,1	1 136,1	1 114,9
Tileistä poistetut perimättä jätöt (milj. euroa)	30,6	18,5	19,5

¹⁾ Sisältää myös momentilta 32.20.87 myönnettyt lainat.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Maksatusten tarkistukset	-16 980
T&K-lisärahoitus	3 500
Yhteensä	-13 480

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio	143 680 000
2023 talousarvio	157 160 000
2022 tilinpäätös	121 984 825

87. *Pääomalainat teollisuuden uudistumiseen ja yritysvetoisten liiketoimintaekosysteemien kehittämiseen*
(arviomääräraha)

Momentille myönnetään 4 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää osakeyhtiölain (624/2006) mukaisten vakuudettomien pääomalainojen myöntämiseen yrityksille ja muille yhteisöille liiketoimintaekosysteemejä uudistavaan toimintaan.

Lainoja voidaan myöntää valtiontukea sisältämättömänä pääomalainana tai Euroopan komission asetuksen (EU 651/2014) mukaisena käynnistystukena. Mikäli laina on myönnetty käynnistystukena ja nuoren yrityksen tavoitteleva yritystoiminta epäonnistuu, lainan maksamaton pääoma ja korot voidaan poikkeustapauksessa jättää perimättä tai muutoin muuttaa lainan ehtoja valtioneuvoston asetuksessa (1444/2014) tarkemmin määritellyllä tavalla.

Osa rahoituksesta voidaan maksaa ennakkona.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Pääomalainoilla rahoitetaan käynnistysvaiheessa olevia yrityksiä, jotka toiminnallaan uudistavat teollisuutta ja kehittävät uusia liiketoimintaekosysteemejä. Tavoitteena on uuden, aineettoman pääoman ja osaamisen tehokkaaseen hyödyntämiseen perustuvan yritystoiminnan edistäminen talouskasvun tukemiseksi. Rahoitettava toi-

minta voi liittyä esimerkiksi liiketoimintaekosysteemin operaattorin toimintaan tai tieto- tai testialustojen kehittämiseen.

Vaikuttavuustavoitteet on esitetty momentin 32.20.40 yhteydessä.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2024	Yhteensä vuodesta 2024 lähtien
Ennen vuotta 2024 tehdyt sitoumukset	4 000	4 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Maksatusten tarkistukset	-4 250
Yhteensä	-4 250

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio	4 000 000
2023 talousarvio	8 250 000
2022 tilinpäätös	6 000 000

(88.) Pääomasijoitus Ilmastorahasto Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)

2023 talousarvio	100 000 000
2022 tilinpäätös	—

(89.) Pääomasijoitus Lääkekehityskeskus Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)

2023 talousarvio	20 000 000
------------------	------------

30. Työllisyys ja yrittäjyys

Selvitysosa: Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikalla tuetaan työvoiman osaamisen kehittämistä, yritysten kansainvälistymistä ja kasvua, alkavaa yritystoimintaa sekä torjutaan työttömyyttä ja työmarkkinoiden kohtaanto-ongelmia. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikalla kehitetään pk-yritysten pitkän aikavälin kilpailukykyä ja vaikutetaan myös toimintaympäristön muutoksiin, joita aiheuttavat digitalisaatio, globalisaatio, väestön ikääntyminen sekä energiapolitiikan ja ilmastomuutoksen tuomat haasteet.

Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikalla on kiinteä yhteys elinkeino- ja innovaatiopolitiikkaan. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikassa painotuksena on työttömyyden alentaminen, nopea työllistyminen ja kasvun vauhdittaminen vastaamalla yritysten työvoima- ja osaamistarpeisiin sekä luomalla edellytyksiä uudelle yritystoiminnalle. Yritysten kehittymistä, rakennemuutosten hallintaa ja työurien jatkumista tuetaan toteuttamalla yritysten tarpeiden mukaista työvoimakoulutusta. Maahanmuuttajien kotoutumista ja työllistymistä tuetaan työvoimakoulutuksena toteutettavalla kotoutumiskoulutuksella. Työnhakijoiden osaamista päivitetään helpottamaan yritysten osaavan työvoiman saatavuutta. Uusien yritysten syntymistä edistetään starttirahalla ja antamalla alkaville yrityksille kokonaisvaltaista tukea niiden elinkaaren alkuvaiheissa neuvonnan ja koulutuksen keinoin. TE-toimiston tehtävänä on yritys- ja työnantajalähtöinen työnvälitys, joka tukee nopeaa työllistymistä ja avoimien työpaikkojen mahdollisimman tehokasta täyttämistä.

Pääministerin Orpon hallitus on asettanut tavoitteeksi nostaa työllisyyttä vähintään 100 000 työllisellä ja saavuttaa 80 prosentin työllisyysaste vuoteen 2031 mennessä. Tavoitteen saavuttamiseksi hallitus tekee mm. seuraavia uudistuksia hallituskauden aikana: Hyvinvointialueet, kunnat ja Kela tullaan velvoittamaan paikalliseen yhteistyöhön, jotta asiakas saa tarpeelliset palvelut, tuet ja niihin liittyvät velvoitteet mahdollisuuksien mukaan samasta lähipalvelupisteestä. Lisäksi työvoimaviranomaisen ja sekä palveluntuottajien että työnvälitysyriyten yhteistyötä pyritään tiivistämään mm. lisäämällä tehokkaan työnvälityksen tuottamiseksi tarpeellisten tietojen saatavuutta. Työvoimaviranomaisen resurssien tarkoituksen mukaisemman käytön edistämiseksi tullaan työvoimapalveluiden lakisääteistä palveluprosessia keventämään.

Venäjän aloittaman hyökkäyssodan vaikutukset voivat heijastua työllisyys- ja yrittäjäyyspolitiikkaan esimerkiksi ukrainalaisten työnhakijoiden palveluiden tarpeena, Venäjän vastaisista pakotteista kärsivien yritysten tuen tai toiminnan uudelleenkohdentamisen kautta sekä muiden yleiseen taloustilanteeseen heijastuvien vaikutusten kautta.

Työvoimapalvelujen piirissä henkilöitä keskimäärin (htv) vuoden aikana (sisältää kokonaan tai osin momentilta 32.30.51 rahoitettavat palvelut, laskentaperuste: talousarviovuodelle esitetyt määrärahat)

	2022 toteutuma	2023 arvio	2024 arvio
Palkkatuettu työ ¹⁾			
— Valtionhallinto	432	250	250
— Kunnat ja kuntayhtymät ²⁾	7 693	3 000	3 000
— Yksityinen sektori	14 505	9 000	9 000
Starttiraha ³⁾	3 086	1 900	1 900
Työvoimakoulutuksen hankinta ³⁾	11 068	9 000	9 000
— Ammatillinen koulutus	5 016	1 500	1 500
— Kotoutumiskoulutus	6 053	7 500	7 500
Valmennukset	2 866	1 800	1 800
Yhteensä	39 650	24 950	24 950
Työkokeilut	5 592	6 000	6 000
Yhteensä	45 242	30 950	39 950

¹⁾ 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuen arvioidaan korvaavan osan palkkatuetusta työstä.

²⁾ Kuntien ja kuntayhtymien palkkatuessa on mukana vuosien 2021–2022 luvuissa kuntien velvoitetyöllistäminen. Velvoitetyöllistämisen rahoitus on siirretty momentille 32.30.55.

³⁾ Starttirahan ja työvoimakoulutuksen volyymeissa on mukana ainoastaan työ- ja elinkeinoministeriön työllisyysmäärärahoista rahoitettava starttiraha ja työvoimakoulutus.

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen työ- ja elinkeinoministeriö asettaa alustavasti tulosalueelle seuraavat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet vuodelle 2024:

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite
Työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaanto paranee			
— Työttömyyden keskimääräinen kesto (vkoa)	46,5	45	45
— Työnantajayritysten määrä (lkm)	78 000	87 000	87 000
Työttömyysjaksot lyhenevät			
— Virta yli 3 kk työttömyyteen (%)	38	< 38	< 38

Alueiden kehittäminen ja rakennerahastopolitiikka

Alueiden kehittäminen on valtion, kuntien ja muiden toimijoiden vuorovaikutukseen perustuvaa laaja-alaista ja monitasoista toimintaa, joka perustuu alueiden erilaisiin vahvuuksiin ja tarpeisiin. Aluekehittämisessä eri toimijoiden tavoitteita ja toimenpiteitä tarkastellaan kokonaisuutena sekä valtakunnallisesta että alueiden näkökulmasta.

Alueiden kehittämisen tavoitteena on edistää alueiden kestävä kasvua ja kilpailukykyä, asukkaiden hyvinvointia ja elinympäristön laatua. Alueiden kehittämistoimintaa suuntaavat alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetun lain lisäksi valtioneuvoston hallituskaudeksi määrittelemät alueiden kehittämisen painopisteet (aluekehittämispäätös) ja maakuntien liittojen valmistelemat maakuntaohjelmat. Näitä kansallisia tavoitteita tuetaan EU:n ohjelmakaudelle 2021—2027 laadittujen ohjelmien toteutuksella.

Ministeriöt huomioivat aluekehittämispäätöksen tavoitteet omassa ja hallinnonalansa toimissa. Maakuntien liitot huomioivat aluekehittämispäätöksen omassa strategia- ja ohjelmatyössään ja toteuttavat päätöstä yhdessä kaupunkien, kuntien sekä muiden aluekehittämiseen osallistuvien toimijoiden kanssa. Aluekehittämisen painotukset ja tavoitteet maakunnissa määritellään maakuntaohjelmassa. Pitkän aikavälin strategisiin linjauksiin perustuva maakuntaohjelma tarkentaa maakunnan aluekehittämiseen liittyviä tavoitteita ja niiden toimeenpanoa lähivuosina. Maakunnan alueella toimivien viranomaisten tulee ottaa toiminnassaan huomioon maakuntaohjelma ja edistää sen toteuttamista.

Valtakunnan tasolla aluekehittämisen kokonaisuudesta vastaavan työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä toimii valtioneuvoston asettama alueiden uudistumisen neuvottelukunta, joka yhteensovittaa ja linjaa alueiden kehittämisen strategista kokonaisuutta ja vaikuttavuutta. Neuvottelukunnan keskeisiä tehtäviä on seurata valtioneuvoston aluekehittämispäätöksen toteuttamista, edistää valtakunnallisten ja alueellisten toimijoiden yhteistyötä, ennakoida ja seurata aluekehitystä ja käsitellä alueiden kehittämiseen liittyviä keskeisiä uudistuksia.

Pääosa alueellisista kehittämistoimista kanavoituu ELY-keskusten kautta. Kullekin ELY-keskukselle sekä aluehallintovirastolle laaditaan hallituskaudeksi tulossopimus, jota tarkistetaan vuosittain. Tulossopimus perustuu aluehallintovirastoille ja ELY-keskuksille laaditussa yhteisessä strategia-asiakirjassa asetettuihin yleisiin tavoitteisiin ja päämääriin sekä alueen maakuntaohjelmiin.

Aluekehittämisen lähtökohtana ovat alueiden ja kaupunkien vahvuudet ja erityispiirteet. Kaupungit ovat kasvun vauhdittajia sekä olennainen osa aluekehittämistä ja niiden vahvuuksia tulee hyödyntää aluekehittämispolitiikan vahvistamiseksi. Monimuotoinen, vuorovaikutukseen ja kumppanuuteen perustuva kaupunkipolitiikka huomioi haasteita ja kehitysedellytyksiltään eroavat kaupungit. Kaupunkikehittämistä toteutetaan sekä EU:n tasolla että kansallisesti. Sopimuksellisuus ja kumppanuus ovat alue- ja kaupunkikehittämisen keskeisiä elementtejä.

Suomen alue- ja rakennepolitiikan ohjelma "Uudistuva ja osaava Suomi 2021—2027" sisältää Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR), Euroopan sosiaalirahaston (ESR) ja oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) toimet. EAKR-toimien avulla kehitetään alueiden ja yritysten elinkeino- ja työelämälähtöisiä tutkimus- ja innovointivalmiuksia, digitalisaatiota, pk-yritysten kestävä kasvua ja kilpailukykyä, energiatehokkuutta, ilmastomuutokseen sopeutumista, kiertotaloutta ja paikallisen saavutettavuuden lisäämistä. Ohjelman ESR-toimet tukevat työllisyyttä, osaamista, työelämän kehittämistä, osallisuutta ja yhdenvertaisuutta. JTF-toimien avulla tuetaan niitä alueita, joihin kohdistuu vakavia sosioekonomisia haasteita ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen vuoksi.

(31.) Ravitsemisyrittäjien tukeminen (siirtomääräraha 2 v)

2022 tilinpäätös 3 200 000

(32.) Valtionavustus kunnille Ohjaamoiden monialaisuuden vahvistamiseen (siirtomääräraha 2 v)

2022 tilinpäätös 3 190 000

(33.) Turveyrittäjien avustaminen (siirtomääräraha 2 v)

2023 I lisätalousarvio	-10 000 000
2023 talousarvio	30 585 000
2022 tilinpäätös	—

(34.) Valtion korvaus kunnille työllisyyden edistämisen kuntakokeilun viivästyisestä (kiinteä määräraha)

2022 tilinpäätös	4 408 705
------------------	-----------

35. Valtion korvaus kunnille TE -palvelu-uudistuksen muutuskulujen kattamiseen (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 45 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää TE -palvelu-uudistuksen toimeenpanon muutuskulujen laskennallisin perustein määräytyvään kertaluonteiseen korvaamiseen kunnille.

Selvitysosa: TE-palvelut siirtyvät kuntien vastuulle 1.1.2025 lukien. Kunnille aiheutuu muutuskustannuksia henkilöstöstä, palveluista, toimitiloista ja tietojärjestelmämuutoksista. Kunnille korvataan TE-palvelujen siirrosta aiheutuvat laskennalliset muutuskustannukset.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kuntien muutuskustannukset	45 000
Yhteensä	45 000

2024 talousarvio	45 000 000
------------------	------------

40. Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 59 832 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti:

1) Kutilan kanavan rakentamisesta aiheutuvien kustannusten maksamiseen

Määrärahaa ja valtuutta saa käyttää myös alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta annetun lain (757/2021) mukaisesti:

2) alueiden kehittämistä, kestävää kasvua ja elinvoimaa edistäviin hankkeisiin sekä niihin sisältyviin investointeihin

3) kuntien ja kuntayhtymien toteuttamiin yritysten toimintaedellytyksiä tukeviin perusrakenteen investointihankkeisiin

4) useampaa kuin yhtä aluetta koskeviin tai valtakunnallisesti tärkeisiin alueiden kehittämistä koskeviin kehittämiss Hankkeisiin sekä sopimusperusteiseen yhteistyöhön.

Lisäksi määrärahaa ja valtuutta saa käyttää:

5) kohtien 1)–4) kulutusmenojen maksamiseen

6) enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen ja henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien tila- ja muiden kustannusten maksamiseen

7) ennakoiden maksamiseen, jos se on hankkeiden toteuttamisen kannalta perusteltua.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2024 saa tehdä uusia sitoumuksia siten, että niistä saa aiheutua valtiolle vuonna 2024 ja sen jälkeen menoja yhteensä enintään 10 000 000 euroa.

Valtuus on varattu käytettäväksi ensi sijassa ulkorajamaakunnissa alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta annetun lain (757/2021) mukaisesti kansallisena alueiden kehittämisen rahoituksena.

Mikäli vuoden 2023 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2024.

Selvitysosa: Aluekehittämisen määräraha kohdistetaan Etelä-, Länsi-, Pohjois- ja Itä-Suomen kehittämiseen alueiden vahvuuksiin ja erityispiirteisiin perustuen alueiden elinvoiman vahvistamiseksi, investointien edistämiseksi ja alueiden eriarvoistumisen ehkäisemiseksi sekä alueiden väliseen verkostoyhteistyöhön. Aluekehittämisen sopimuksellista yhteistyötä toteutetaan aluekehittämisen keskustelujen yhteydessä alueellisella kumppanuusmenettelyllä.

Ulkorajamaakuntien kehittämisen rahoituksella tuetaan itäisen rajaseudun elinvoiman vahvistamista, kestäväää kasvua ja vetovoiman lisäämistä.

Kaupunkipolitiikan määrärahaa käytetään valtion ja kaupunkien väliseen vahvan ja reilun kumppanuuden varaan rakentuvan kaupunkipolitiikan toimeenpanoon. Määräraha kohdistetaan valtion ja kaupunkien välisten innovaatioekosysteemisopimusten vahvistamiseen, strategisen yhteistyöallianssin käynnistämiseen suurten kaupunkien kanssa sekä seutukaupunkien elinvoimaa vahvistaviin toimiin. Lisäksi määrärahaa käytetään vahvistamaan kumppanuutta eri kaupunkien kanssa sopimuksellisia toimintamalleja hyödyntäen.

Määrärahalla tuetaan alueiden matkailuelinkeinon kasvua ja kehittymistä kokonaisuutena ja alueen toimijoiden yhteistyötä kohdistamalla rahoitusta alueellisille matkailuorganisaatioille. Määrärahaa käytetään myös kansallisten ja alueellisten yritysekosysteemien kehittämiseen.

Lisäksi määrärahaa käytetään Kutilan kanavan rakentamisesta aiheutuviin kustannuksiin.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Kutilan kanava	5 000 000
Kaupunkipolitiikka	15 000 000
Ulkorajamaakuntien kehittäminen	6 832 000
Aluekehittäminen	23 000 000
Alueellinen matkailun kehittäminen	10 000 000
Yhteensä	59 832 000

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2024	2025	2026	2027	Yhteensä vuodesta 2024 lähtien
Ennen vuotta 2024 tehdyt sitoumukset	9 832	9 832	5 221	3 221	28 106
Vuoden 2024 sitoumukset	2 000	3 000	3 000	2 000	10 000
Yhteensä	11 832	12 832	8 221	5 221	38 106

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 1 000 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 58 832 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Alueellinen matkailun kehittäminen	10 000
Aluekehittäminen	23 000
Kaupunkipolitiikka	15 000
Kutilan kanavan rakentaminen	4 500
Maksatusarvion tarkistus, ulkorajamaakuntien kehittäminen	3 222
Maksatusten tarkistukset	1 610
Matkailun tukeminen	-1 000
Määräaikaaiset hankkeet	-6 200
Talent Hub -toiminta	-1 000
Ulkorajamaakuntien kehittäminen (siirto momentilta 32.30.64)	2 000
Yhteensä	51 132

2024 talousarvio	59 832 000
2023 I lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	8 700 000
2022 tilinpäätös	38 420 000

41. Valtionavustus Työkanava Oy:n toimintaan (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Työkanava Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain (242/2022) mukaisesti maksettavaan yleisavustukseen osatyökykyisten työllistymistä edistävälle osakeyhtiölle.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena ja se voidaan maksaa ennakkona.

Selvitysosa: Erityistehtäväyhtiö Työkanava Oy:n tavoitteena on parantaa osatyökykyisten työllistymistä ja tukea työstä—työhön siirtymiä edelleen avoimille työmarkkinoille tarjoamalla sen palveluksessa oleville työntekijöille riittävän pitkäkestoista työtä. Yhtiö pyrkii toimimaan tuloksellisesti, mutta yhtiön toiminnan tavoitteena ei ole tuottaa omistajilleen osinkoa eikä liikevoittoa.

Yhtiön liiketoiminnan tulee olla sellaista, ettei se vähäistä enempää vääristä kilpailua avoimilla markkinoilla toimivien yhteisöjen, kuten yritysten ja järjestöjen vastaavaa palvelujen tarjontaa. Yhtiön tuottamien palveluiden hinnoittelu on markkinaehtoinen.

Määrärahaa kohdennetaan yhtiölle kompensoimaan osatyökykyisten alentunutta työkykyä, osaamista ja tuottavuutta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Avustuksen puolittaminen (HO 2023)	-5 000
Yhteensä	-5 000
2024 talousarvio	5 000 000
2023 talousarvio	10 000 000
2022 tilinpäätös	10 000 000

42. Yritysten kehittämishankkeiden tukeminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain (9/2014) ja valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021—2028 annetun lain (758/2021) mukaisten avustusten maksamiseen yritysten kehittämis- ja investointihankkeisiin sekä voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen pk-yritysten toimintaympäristöä parantaviin hankkeisiin.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Momentin määrärahasta on varattu 1 400 000 euroa kasvun kiihdyttämisohjelman toimeenpanoon (RRF pilari3) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

*Selvitysosa:***Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)**

	2024	2025	2026	Yhteensä vuodesta 2024 lähtien
Ennen vuotta 2024 tehdyt sitoumukset	10 200	4 300	1 000	15 500

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kasvun kiihdyttämisohjelma (RRF pilari3)	-1 630
Maksatusten tarkistukset	-12 200
Myöntämisvaltuuden lakkauttaminen (HO 2023)	-1 000
Yhteensä	-14 830

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio	10 200 000
2023 talousarvio	25 030 000
2022 tilinpäätös	15 037 913

43. Väliaikainen rakennemuutostuki (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 15 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti:

1) elinkeinoelämän rakennemuutoksista aiheutuviin toimiin.

Lisäksi määrärahaa saa käyttää:

2) kulutusmenojen maksamiseen

3) enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen ja henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien tila- ja muiden kustannusten maksamiseen

4) ennakoiden maksamiseen, jos se on hankkeiden toteuttamisen kannalta perusteltua.

Selvitysosa: Määräraha käytetään elinkeinoelämän rakennemuutosten kasvua ja työllisyyttä tukeviin toimenpiteisiin.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 500 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 14 500 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Elinkeinoelämän rakennemuutokset	15 000
Yhteensä	15 000

2024 talousarvio 15 000 000

44. Alueellinen kuljetustuki (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 6 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuslain (688/2001) nojalla alueellisesta kuljetustuesta vuosina 2023—2025 annetun valtioneuvoston asetuksen (1015/2022) mukaisen kuljetustuen maksamiseen tukeen oikeutetuilla alueilla toimiville pk-yrityksille niiden valmistamien tuotteiden pitkistä kuljetusmatkoista aiheutuvien kuljetuskustannusten alentamiseksi.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Kuljetustukea maksetaan harvaan asutuilla alueilla, eli Itä- ja Pohjois-Suomen NUTS 2 -alueella, sekä Saarijärven—Viitasaaren seutukunnan sekä Imatran, Ruokolahden, Rautjärven ja Parikkalan kuntien alueella toimivien pienten ja keskisuurten yritysten pitkän matkan tavarankuljetuksista. Kuljetustukijärjestelmän tavoitteena on alentaa syrjäisten ja harvaan asuttujen alueiden yritystoiminnalle pitkistä kuljetusmatkoista aiheutuvia lisäkustannuksia ja siten parantaa yritysten kilpailukykyä ja lisätä yritystoimintaa näillä alueilla.

Kuljetustukea maksetaan matkan pituuden mukaan määräytyvänä prosenttiosuutena (9—20 %) hyväksytyistä kustannuksista.

Kuljetustukea maksetaan noin 250 pienelle ja keskisuurelle yritykselle.

2024 talousarvio	6 300 000
2023 talousarvio	6 300 000
2022 tilinpäätös	6 000 000

(45.) Valtionavustus turvetuotantokoneiden romutukseen (siirtomääräraha 3 v)

2022 tilinpäätös 8 950 000

51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 189 176 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) mukaisesti:

- 1) asiantuntija-arviointien, kokeilujen, valmennusten, työvoimakoulutuksen, työnvälityspalvelun, ammatinvalinta- ja uraohjauksen ja yritystoiminnan kehittämispalvelujen hankintaan, työllisyyspoliittisiin avustuksiin 30.9.2024 asti sekä työhön ja palveluihin hakeutuville ja palveluihin ja asiantuntija-arviointeihin osallistuville maksettaviin kustannusten korvauksiin ja työolosuhteiden järjestelytuen maksamiseen
- 2) valtion virastolle tai laitokselle työttömän työnhakijan palkkaamisesta 30.9.2024 mennessä aiheutuviin palkkauskustannuksiin enintään 250 henkilötyövuotta vastaavalta osalta
- 3) palkkatuen maksamiseen
- 4) starttirahan maksamiseen muille kuin työttömänä yritystoiminnan aloittaneille
- 5) vakuutusturvan kustannuksiin.

Lisäksi määrärahaa saa käyttää:

- 6) työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta (1269/2020) annetun lain mukaisesti työllisyyden edistämisen kuntakokeiluihin osallistuvien kuntien tekemien palkkatuki-, starttiraha- ja korvauspäätösten maksamiseen siten kuin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta (916/2012) annetussa laissa on säädetty kyseisten palveluiden rahoituksesta
- 7) ennen työllisyyslain (275/1987) voimaantuloa palkattujen ja edelleen samassa työsuhteessa olevien vajaakuntoisten henkilöiden palkkaamisesta aiheutuviin menoihin.

Määrärahaa saa käyttää myös kohdissa 1), 2) ja 5) mainittujen kulutusmenojen maksamiseen.

Siirtomenoista palkkatuki, starttiraha ja työllisyyspoliittinen avustus budjetoidaan maksuperusteisena, Valtiokonttorin tapaturmavakuutusmaksut maksatuspäätösperusteisena ja muut siirtomenot suoriteperusteisena.

Selvitysosa:**Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)**

Asiantuntija-arvioinnit	2 000 000
Kokeilut ja valmennukset (490 000 otp)	15 000 000
Työvoimakoulutuksen hankinta	
— Ammatillinen koulutus (1,01 milj. otp)	19 700 000
— Kotoutumiskoulutus (1,3 milj. otp)	73 603 000
Yhteensä	93 303 000
Starttiraha (2 600 htv)	18 000 000
Palkkatuetty työ	
— Valtionhallinto (enintään 250 htv)	5 500 000
— Kunnat ja kuntayhtymät (2 200 htv)	12 100 000
— Yksityinen sektori (7 500 htv)	38 000 000

Yhteensä 55 600 000

Työllisyyspoliittinen avustus	2 000 000
Korvaukset	900 000
Vakuutusturva	950 000
Työnvälitys-, tieto- ja neuvontapalvelut	1 000 000
Ammatinvalinta- ja uraohjaus	423 000

Kaikki yhteensä 189 176 000

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

	2022 toteutuma	2023 arvio	2024 tavoite
— 3 kk ammatillisen työvoimakoulutuksen jälkeen työttömäksi jääneiden osuus (%)	38	< 39	< 39
— 3 kk palkkatuetun työn jälkeen työttömäksi jääneiden osuus (%)	46	< 45	< 45
— 3 kk kotoutumiskoulutuksen jälkeen työttömäksi jääneiden osuus (%)	26	< 26	< 26

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2024	2025	2026	2027	Yhteensä vuodesta 2024 lähtien
Ennen vuotta 2024 tehdyt sitoumukset	55 000	9 500	500	-	65 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 5 000 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 184 176 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Hoitajamitoituksesta aiheutuvien kustannusten kattaminen, siirron palautus	20 530
Korkeakoulututkintoon johtava työvoimakoulutus (siirto momentilta 33.20.50)	40
Korkeakoulututkintoon johtava työvoimakoulutus (siirto momentilta 33.20.52)	230
Kotoutumiskoulutuksen lisääntyminen	2 294
Pakolaiskiintiön lasku 850 henkilöstä 500 henkilöön (HO 2023)	-457
Ruotsinkielinen kotoutumiskoulutus (HO 2023)	500
TE-digi -hanke (siirto momentilta 32.01.10)	10 000
Tilapäistä suojelua saavien määrän muutos	-2 060
Toimet 55 vuotta täyttäneiden työllistymiseen	2 500
Toimet työurien pidentämiseksi (siirto momentilta 32.30.55)	-10 800
Turvapaikanhakijoiden määrän muutos	295
Työllisyysmäärärahat (HO 2023)	-41 000
Yritystoiminnan kehittämispalvelut (HO 2023)	-13 000
Uudelleenkohdennus	-4 500
Tasomuutos	3 692
Yhteensä	-31 736

2024 talousarvio	189 176 000
2023 I lisätalousarvio	-2 137 000
2023 talousarvio	220 912 000
2022 tilinpäätös	281 235 000

52. Palkkaturva (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 33 460 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) palkkaturvalain (866/1998) ja merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) mukaisten menojen maksamiseen
- 2) takaisinperittyjen saatavien palautusten ja niistä kertyvien korkojen maksamiseen
- 3) palkkaturvamenettelyyn liittyviin viranomaismaksuihin, oikeudenkäyntikuluihin ja konkurssikustannusten maksamiseen sekä työnantajien tilitoimistoille maksettaviin kustannuksiin, kun palkkaturvaviranomainen on pyytänyt työnantajan tilitoimistolta selvitystä palkkasaatavista
- 4) kulutusmenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Palkkaturvajärjestelmä turvaa työntekijän työsuhteesta johtuvien saatavien maksamisen työnantajan konkurssin ja muiden maksukyvyttömyystilanteiden varalta. Palkkaturvana voidaan maksaa sellaiset työsuhteesta johtuvat saatavat, jotka työnantaja olisi ollut velvollinen maksamaan työntekijälle.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Palkkaturva	33 270 000
Takaisinperittyjen saatavien palautukset ja korot	60 000
Viranomaismaksut, oikeudenkäyntikulut ja konkurssikustannukset	130 000
Yhteensä	33 460 000

Palkkaturvamenoja vastaavat tulot 33 270 000 euroa on merkitty momentille 12.32.31.

Palkkaturvapalautusten arvioidut 1 000 000 euron korot on budjetoitu momentille 12.32.99.

Palkkaturvan tunnuslukuja

	2022 toteutuma	2023 arvio	2024 arvio
Palkkaturvaa peritty takaisin työnantajilta (1 000 euroa)	6 636	7 500	8 000
Palkkaturvaa saaneet työntekijät (lkm)	5 015	7 000	6 500
Palkkaturvapäättökseen saaneet työnantajat (lkm)	1 707	2 000	2 000
Hakemusten keskimääräinen käsittelyaika (pv)	107	120	120
Hakemuksista käsitelty alle 2 kuukaudessa (%)	38,7	35	35

Määrärahan käytöstä arvioidaan pääosa siirtomenoiksi ja kulutusmenojen osuus vähäiseksi.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio	33 460 000
2023 talousarvio	33 460 000
2022 tilinpäätös	25 928 282

55. Toimet työurien pidentämiseksi (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 58 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) mukaisesti:

- 1) muutosturvakoulutuksen hankintaan
- 2) lain 7 a luvussa tarkoitetun tuen maksamiseen
- 3) lain 11 luvun 1 §:ssä tarkoitetun tuen maksamiseen.

Siirtomenoista muutosturvakoulutus budjetoidaan suoriteperusteisena, 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki sekä kuntien velvoitetyöllistäminen budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitettu julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa säädettyjen 55 vuotta täyttäneiden työllisyyden edistämiseen tarkoitettuihin toimiin, joita ovat kohderyhmälle tarkoitettu muutosturvakoulutus, 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki sekä kuntien velvoitetyöllistäminen. ELY-keskukset ja TE-toimistot hankkivat muutosturvakoulutuksia ja Työllisyysrahasto maksaa koulutukset toteutuneiden kustannusten mukaan. 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki ja kuntien velvoitetyöllistäminen muistuttavat palkkatuettua työtä, mutta toisin kuin palkkatuen kohdalla, on työnantajalla oikeus saada edellä mainitut tuet laissa säädettyjen edellytysten täytyessä.

Muutosturvakoulutusmenoja vastaavat tulot on budjetoitu momentille 12.32.99.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Muutosturvakoulutus	22 000 000
55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki	20 000 000
Kuntien velvoitetyöllistäminen	16 500 000
Yhteensä	58 500 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Työurien pidentäminen (siirto momentilta 32.30.51)	10 800
Työurien pidentäminen (siirto momentilta 33.20.50)	12 000
Työurien pidentäminen (siirto momentilta 33.20.52)	13 700
Yhteensä	36 500

2024 talousarvio	58 500 000
2023 I lisätalousarvio	9 125 000
2023 talousarvio	22 000 000

64. EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 643 967 000 euroa.

Määrärahaa ja myöntämisvaltuutta saa käyttää:

- 1) EU:n ohjelmakauden 2021—2027 toimintapoliittisia tavoitteita ”Älykkäämpi Eurooppa”, ”Vihreämpi Eurooppa”, ”Yhteenliitetyn Eurooppa” ja ”Sosiaalisempi Eurooppa” sekä oikeudenmukaista siirtymää (JTF-rahasto) toteuttavan ohjelman EU:n ja valtion rahoitusosuuden sekä Interreg-ohjelmien valtion rahoitusosuuden maksamiseen
- 2) Suomen vuosien 2014—2020 rakennerahasto-ohjelman EU:n ja valtion rahoitusosuuden maksamiseen sekä Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen (EAY) ja Eurooppalaisen naapuruuden välineen rajayhteistyöosion (ENI CBC) valtion rahoitusosuuden maksamiseen
- 3) edellä mainittujen ohjelmien toteutukseen liittyvän teknisen tuen ja ohjelmien toteuttamisen kannalta välttämättömien kulutusmenojen maksamiseen sekä kansallisen vastinrahoituksen hallinnointiin ja hallinnollisten tarkastusten tekemiseen tarvittavan henkilöstön palkkaamiseen
- 4) enintään 250 henkilötyövuoden palkkaamiseen kausien 2014—2020 ja 2021—2027 ohjelmien toteuttamiseen
- 5) EU:n ja valtion rahoitusosuuksien maksamiseen InvestEU-ohjelmaan ja vähävaraisimmille suunnatun Eurooppalaisen avun rahaston ohjelmaan
- 6) Ohjelmakauden 2007—2013 neuvoston asetuksen 1083/2006 98—102 artiklan, EU:n ohjelmakauden 2014—2020 neuvoston asetuksen 1303/2013 139 artiklan mukaisten ennakkomaksujen maksamiseen, 143—147 artiklan mukaisten rahoitusosuuksien maksamiseen, EU:n ohjelmakauden 2021—2027 neuvoston asetuksen 1060/2021 103—104 artiklan mukaisten rahoitusosuuksien maksamiseen sekä muista hankkeisiin tehdyistä sitoumuksista aiheutuvien velvoitteiden maksamiseen
- 7) hankkeen toteuttamisen kannalta perusteltujen ennakoiden maksamiseen
- 8) Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen (EAY) ohjelmien 2014—2020 ja Interreg-ohjelmien 2021—2027 teknisen tuen toteuttamisesta aiheutuvien negatiivisten korkojen maksamiseen ulkomaisten hallintoviranomaisten osalta ja ohjelmiin liittyvän teknisen tuen maksamiseen kertaluonteisena eränä ohjelman hallintoviranomaisena toimivalle maakunnan liitolle ohjelmien maksatusten korvaamisen varmistamiseksi tuensaajille määrääjän puitteissa sekä Suomen kansallisen vastinrahoituksen osuuteen kertaluonteisena eränä Euroopan laajuisille Interreg-ohjelmille
- 9) Interreg-ohjelmien 2021—2027 jäsenvaltion velvoitteista aiheutuviin maksuihin.

Momentin myöntämisvaltuudesta 15 209 000 euroa ja määrärahasta 21 486 000 euroa kohdistuu Suomen alue- ja rakennepolitiikan ohjelman "Uudistuva ja osaava Suomi 2021—2027" tekniseen tukeen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2024 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 379 462 000 eurolla.

Mikäli vuoden 2023 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2024.

Selvitysosa: Myöntämisvaltuudesta yhteensä 263 038 000 euroa on EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahastojen rahoitusosuutta ja 116 038 000 euroa valtion rahoitusosuutta. Määrärahasta yhteensä 394 389 000 euroa on tarkoitus käyttää EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahastojen rahoitusosuuden maksatuksiin ja 249 578 000 euroa valtion rahoitusosuuden maksatuksiin. Määrärahasta yhteensä 294 881 000 euroa on tarkoitus käyttää ohjelmakauden 2014—2020 maksatuksiin, josta 157 520 000 euroa EU:n rakennerahastojen rahoitusosuuden maksatuksiin ja 137 611 000 euroa valtion rahoitusosuuden maksatuksiin. Määrärahasta yhteensä 349 086 000 euroa on tarkoitus käyttää ohjelma-

kauden 2021—2027 maksatuksiin, josta 237 119 000 euroa EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahastojen rahoitusosuuden maksatuksiin ja 111 967 000 euroa valtion rahoitusosuuden maksatuksiin.

Ohjelmakauden 2021—2027 Euroopan sosiaalirahaston, aluekehitysrahaston ja oikeudenmukaisen siirtymän rahaston toimet on koottu Suomen alue- ja rakennepolitiikan ohjelmaan "Uudistuva ja osaava Suomi 2021—2027". Ohjelman julkinen kokonaisrahoitus on noin 3,1 mrd. euroa, josta EU-rahoitusosuus on 61 % eli noin 1,9 mrd. euroa ja kansallinen julkinen vastinrahoitus noin 1,2 mrd. euroa. Kansallisesta rahoituksesta valtion osuus on 75 % ja kuntien ja muun julkisen rahoituksen osuus 25 %.

Euroopan sosiaalirahaston ja aluekehitysrahaston toimet on koottu Suomen rakennerahasto-ohjelmaan "Kestävää kasvua ja työtä 2014—2020". Vuosina 2021—2023 käytettäväksi tarkoitettu ns. REACT-EU-elpymisrahoitus mukaan lukien ohjelman julkinen kokonaisrahoitus on noin 2,8 mrd. euroa, josta EU-rahoitusosuus on noin 51 % eli noin 1,4 mrd. euroa ja kansallinen julkinen vastinrahoitus vastaavasti lähes 1,4 mrd. euroa. Kansallisesta rahoituksesta valtion osuus on 78 % ja kuntien ja muun julkisen rahoituksen osuus noin 22 %.

Ohjelmakauden 2014—2020 rakennerahasto-ohjelman rahoitus ja hankkeiden toteutus päättyy vuoden 2023 lopussa, mutta maksatuksia ajoittuu vielä vuodelle 2024.

Alue- ja rakennepolitiikan ohjelmien myöntämisvaltuudesta tehdään useampivuotiselle hankkeelle sidonta pääsääntöisesti vuosittain, jotta useita hankkeita voidaan rahoittaa yhtäaikaaisesti ja näin varmistaa ohjelmavarojen täysimääräinen käyttö.

Rahoituksen käytössä sovelletaan kunkin hallinnonalan rahoittamassa toiminnassa sovellettavia kansallisia ja EU:n säännöksiä ja rahoitus kohdennetaan kullakin hallinnonalalla mainittujen säännösten ja rakennerahasto-ohjelmien puitteissa asianomaisen ministeriön määrittelemällä tavalla. Maksettavien kustannusten tukikelpoisuuden tulee lisäksi olla kansallisten ja Euroopan unionin säännösten mukaisesti etukäteen tarkastettu, lukuun ottamatta ennakoita ja ohjelmakauden 2021—2027 teknistä tukea.

Teknisen avun toimeenpanemisesta päätetään Euroopan yhteisöjen rakennerahastosäännöksissä ja kansallisissa rakennerahastosäännöksissä säädettyssä menettelyssä.

Euroopan komission hyväksymässä kumppanuussopimuksessa ohjelmakaudelle 2021—2027 määritellään Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR), Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+), oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) sekä Euroopan meri- ja kalatalousrahaston (EMKR) strateginen kohdentuminen ja ohjelmatyön organisointi.

Ohjelmakauden 2021—2027 alue- ja rakennepolitiikan rahoitus kohdentuu elinkeinoelämäälähtöisen innovaatiotoiminnan edistämiseen, pk-yritysten kasvumahdollisuuksien parantamiseen, toiminnan uudistumiseen ja liiketoimintaympäristön kehittämiseen, työhakijoiden, työttömien, työvoiman ulkopuolella olevien ja työmarkkinoille heikosti kiinnittyneiden ryhmien työllistymisen edistämiseen, työttömyyden pitkittymisen ehkäisemiseen, oppimismahdollisuuksien kehittämiseen, kaikkein heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevien aseman parantamiseen sekä niiden alueiden tukemiseen, joihin kohdistuu vakavia sosioekonomisia haasteita ilmaston neutraaliin talouteen siirtymisen vuoksi.

Ohjelmakauden 2021—2027 Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen mukaisten Interreg-ohjelmien toimenpitein tuetaan raja-alueiden ja laajempien yhteistyöalueiden integroitumista, kokemusten vaihtoa, innovatiivisia toimintatapoja, verkostojen syntymistä ja vahvistumista. Ohjelmilla pyritään vaikuttamaan mm. raja-alueiden kilpailukykyyn ja taloudelliseen kehitykseen.

InvestEU-ohjelman tavoitteena on tukea Euroopan unionin politiikkatavoitteita rahoitus- ja investointitoimilla, joilla edistetään unionin kilpailukykyä, talouden kestävyttä ja kasvua, sosiaalista sopeutumiskykyä ja osallistavuutta, pääomamarkkinoiden yhdentymistä sekä sisämarkkinoiden vahvistumista.

Suomen alue- ja rakennepolitiikan ohjelman "Uudistuva ja osaava Suomi 2021—2027" jakautuminen toimintalinjoittain (pl. InvestEU:n ja Interreg-ohjelmien osuudet)

	Osuus koko ohjelmakaudella (%)
TL 1. Innovatiivinen Suomi (EAKR)	29,4
TL 2. Hiilineutraali Suomi (EAKR)	14,2
TL 3. Saavutettavampi Suomi (ESR+)	3,6
TL 4. Työllistävä, osaava ja osallistava Suomi (ESR+)	29,7
TL 5. Sosiaalisten innovaatioiden Suomi (ESR+)	1,0
TL 6. Aineellista puutetta torjuva Suomi (ESR+)	1,1
TL 7. Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi (JTF)	21,0
Yhteensä	100,0

Myöntämisvaltuuden käytöstä aiheutuvat menot (milj. euroa)

	2024	2025	2026	2027	Yhteensä vuodesta 2024 lähtien
Ohjelmakausi 2014—2020					
Aikaisempien vuosien sitoumukset	120,470	-	-	-	120,470
Vuoden 2022 sitoumukset	110,410	-	-	-	110,410
Vuoden 2023 sitoumukset	64,001	-	-	-	64,001
Yhteensä	294,881	-	-	-	294,881
Ohjelmakausi 2021—2027					
Vuoden 2022 sitoumukset	18,363	7,659	2,957	4,367	33,346
Vuoden 2023 sitoumukset	254,831	405,341	294,900	249,726	1 204,798
Vuoden 2024 sitoumukset	73,892	131,312	89,644	69,652	364,500
Yhteensä	347,086	544,312	387,501	323,745	1 602,644
Kaikki yhteensä	641,967	544,312	387,501	323,745	1 897,525

Myöntämisvaltuuden ja määrärahan käyttö eri ohjelmaosioihin ja prioriteetteihin, EU:n ja valtion rahoitusosuudet (milj. euroa)

Ohjelma/osio/prioriteetti	Ohjelmakauden 2021—2027 rahoituskehys valtuutena	Myöntämisvaltuus v. 2024	Määräraha v. 2024
Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR)			
Tekninen tuki	50,305	7,732	10,923
Valtakunnalliset teemat	54,301	8,317	7,410
Aluerahoitus	1 122,324	165,127	147,121
Kaupunkirahoitus	110,723	18,473	16,459
Yhteensä	1 337,653	199,649	181,913
InvestEU	31,571	0,000	6,941
Yhteensä	1 369,224	199,649	188,854

Euroopan sosiaalirahasto plus (ESR+)

Ohjelma/osio/prioriteetti	Ohjelmakauden 2021—2027 rahoituskehys valuutena	Myöntämisvaltuus v. 2024	Määräraha v. 2024
Tekninen tuki	38,700	5,351	7,560
Valtakunnalliset teemat	184,030	26,115	23,358
Aluerahoitus	654,908	90,213	80,689
Aineellisen puutteen torjuminen	32,301	4,341	3,883
Yhteensä	909,939	126,020	115,490
Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF)			
Tekninen tuki	25,587	2,126	3,003
Aluerahoitus	591,692	37,385	33,839
Yhteensä	617,279	39,511	36,842
Interreg-ohjelmat ¹⁾	51,000	7,000	7,900
Interreg-ulkorajaohjelmat ¹⁾	21,975	7,282	0,000
Yhteensä	72,975	14,282	7,900
Kaikki yhteensä	2 969,417	379,462	349,086

¹⁾ Koostuu valtion rahoitusosuudesta.

Kestävää kasvua ja työtä 2014—2020 Suomen rakennerahasto-ohjelman ydinindikaattorit

	Toteutuma 2014—2022	Tavoite (2023)
Uudet yritykset	584	600
Uudet työpaikat	12 610	13 260
Uudet tki-työpaikat	1 091	945
Tutkimus- ja kehittämisinstituutioiden vetämiin hankkeisiin osallistuvat yritykset	24 876	19 000
Vähähiilisyyttä edistävien yritysten lukumäärä	2 619	1 900
Työttömät ja työelämän ulkopuolelta tulevat alle 30-vuotiaat osallistujat	44 647	42 000
Koulutustoimenpiteissä: perusasteen suorittaneet osallistujat	38 499	32 000
Osallisuutta vahvistavissa toimenpiteissä: pitkäaikaistyöttömät	18 216	15 500

Suomen alue- ja rakennepolitiikan ohjelman "Uudistuva ja osaava Suomi 2021—2027" ydinindikaattorit

	Tavoite (2029)
Yritykset yhteistyössä tutkimuslaitosten kanssa	24 284
Uudet tuella aikaansaadut työpaikat	18 756
Tuote- tai prosessi-innovaatioita tekevät pk-yritykset	3 417
Yritykset, joissa on suurempi liikevaihto	5 307
Päästövähennyksiä edistävät uudet ratkaisut	550
Tuen piiriin kuuluvan kunnostetun maaperän pinta-ala (ha)	13 596
18-29-vuotiaat nuoret	1 210

	Tavoite (2029)
Työttömät, mukaan lukien pitkäaikaistyöttömät	76 740
Työelämän ulkopuolella olevat	26 515
Työlliset, mukaan lukien itsenäiset ammatinharjoittajat	18 424

EU-tuen maksut on merkitty momentille 12.32.50 ja takaisinperinnästä aiheutuvat erät momentille 12.39.10. Maakuntien liittojen korkotuotot ja mahdolliset aikaisempina vuosina maakuntien liitoille maksettujen määrärahojen palautukset on merkitty momentille 12.32.99.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 16 000 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 627 967 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arvioitua hitaammat ohjelmien maksatukset	30 000
Maksatusten tarkistukset	-1 610
Ohjelmakauden 2014-2020 maksatukset	-8 956
Ohjelmakauden 2014-2020 maksatusarvioiden tarkistaminen pl. React EU	-128 959
Ohjelmakauden 2014-2020 purkautuvien valtuuksien uudelleenbudjetoinnin maksatukset	-5 000
Ohjelmakauden 2014-2020 React EU maksatukset	2 681
Ohjelmakauden 2021+ kehyksen maksatukset	13 906
Ohjelmakauden 2021-2027 maksatukset	-24 629
Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto	84 590
REACT-EU	-92 834
Ulkorajamaakuntien kehittäminen (siirto momentille 32.30.40)	-2 000
Uudistuva ja osaava Suomi	163 462
Yhteensä	30 651

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio	643 967 000
2023 I lisätalousarvio	—
2023 talousarvio	613 316 000
2022 tilinpäätös	358 086 463

(87.) Pääomasijoitus Työkanava Oy:lle (siirtomääräraha 2 v)

2023 talousarvio	7 000 000
2022 tilinpäätös	10 000 000

95. Vaikuttavuusinvestointien tuotonmaksu (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 6 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tulosperusteisten työllisyyden vaikuttavuusinvestointihankkeen tuoton maksamiseen.

Selvitysosa: Työ- ja elinkeinoministeriö on kilpailuttanut ja solminut yksityisen hankehallinnoijan kanssa sopimuksen tulosperusteisen työllisyyden vaikuttavuusinvestointirahaston perustamisesta. Pitkäaikaistyöttömyyden alentamista tavoitteleva hanke käynnistyi v. 2018.

Vaikuttavuusinvestointihankkeissa hankehallinnoija kerää rahastoihin sijoittajilta pääomia, jotka käytetään pitkäaikaistyöttömien työnhakijoiden palveluiden rahoittamiseen. Sijoittajat kantavat taloudellisen riskin hankkeen tuloksellisuudesta.

Työ- ja elinkeinoministeriö on sitoutunut maksamaan rahastoon sijoittaneille toimijoille tulokseen perustuvaa palkkiota. Tulospalkkio määrittyy toiminnan tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden perusteella. Pitkäaikaistyöttömyyden alentamiseen tähtäävässä hankkeessa toimijoille maksetaan enintään 10 000 euroa työllistynyttä kohden, yhteensä enintään 23 milj. euroa vuosina 2020—2024.

Vaikuttavuus

	2022 toteutuma	2023 tavoite	2024 tavoite
Pitkäaikaistyöttömien työllisyys paranee			
Pitkäaikatyöttömien työllisyshankkeeseen osallistuvien määrä (kumulatiivinen v. 2019—, hlöä)	3 180	4 900	6 500
— joista työllistyneitä	1 222	1 900	2 600

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Maksatusten tarkistukset	-2 000
Yhteensä	-2 000
2024 talousarvio	6 000 000
2023 talousarvio	8 000 000
2022 tilinpäätös	4 223 423

40. Yritysten erityisrahoitus

Selvitysosa: Kansainvälisesti kilpailukykyisen toimintaympäristön rakentamista tuetaan pääomamarkkinoita kehittämällä, erityisesti kasvuhakuisten yritysten rahoituksen saatavuutta parantamalla, uusien investointien ja osaamisen houkuttelulla sekä toimintakykyisen vienninrahoitusjärjestelmän ylläpitämisellä.

Tehokkaasti toimiva yritysrahoitusmarkkina on edellytys sille, että Suomeen saadaan lisää aloittavia yrityksiä sekä kasvavia ja kansainvälistyviä yrityksiä ja että vientiyrityksillä on rahoituksen puolesta tasaveroiset kilpailuedellytykset. Ministeriö edistää kasvurahoitusta, yritysten rahoitusaseman ja oman pääoman vahvistamista, puhtaan siirtymän rahoitusta sekä InvestEU- ja muun EU-rahoituksen hyödyntämistä yritysten elinkaaren jokaisessa vaiheessa. Julkisella yritysrahoituksella on tärkeä tehtävä rahoitusmarkkinoiden toiminnassa olevien puutteiden korjaamisessa. Tavoitteena on täydentää yksityistä rahoitusta sekä katalysoida yksityistä rahoitusta eri toimenpitein sekä turvata julkisen vienninrahoitusjärjestelmän toimintaedellytykset. Julkista yritysrahoitusta ja valtion riskinjakoa tarvitaan erityisesti aloittavissa yrityksissä, innovatiivisissa kasvuyrityksissä sekä viennin rahoituksessa. Viennin rahoituksessa tavoitteena on varmistaa suomalaisille yrityksille tasavertaiset toimintaedellytykset suhteessa keskeisiin kilpailijamaihin.

Talousarvioesityksen valmisteluun liittyen työ- ja elinkeinoministeriö asettaa alustavasti tulosalueelle seuraavat yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet vuodelle 2024:

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

	2022 toteutuma	2023 arvio	2024 arvio
Suomi on kansainvälisesti kilpailukykyinen toimintaympäristö elinkeinotoiminnalle			
— Alkaviin yrityksiin tehtyjen yksityisten riskisijoitusten määrä (milj. euroa)	1 790	1 250	1 350
— Venture-sijoitukset/BKT (%)	0,39	> 0,35	> 0,40

(41.) *Avustus digitaaliseen lentopaikkatoimintaan* (siirtomääräraha 3 v)

2022 tilinpäätös 2 500 000

42. *Valtiontuki sähköhuollon varmistamiseksi* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuslain (688/2001) perusteella Enontekiön alueelle sähköverkon korvausinvestointiin myönnetyn avustuksen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään Enontekiön kunnan alueella tehtäviin sähköverkon korvausinvestointeihin v. 2021 myönnetystä 7 000 000 euron avustuksesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2024	2025	2026	2027—	Yhteensä vuodesta 2024 lähtien
Ennen vuotta 2024 tehdyt sitoumukset	900	800	1 000	2 520	5 220

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Maksatusten tarkistukset	-300
Yhteensä	-300

2024 talousarvio	900 000
2023 talousarvio	1 200 000
2022 tilinpäätös	625 650

(43.) *Yritysten kustannustuki* (siirtomääräraha 2 v)

2022 tilinpäätös 200 000 000

(44.) *Tapahtumatakuu* (arviomääräraha)

2022 tilinpäätös 81 090

(45.) Kuljetusyritysten määräaikainen polttoainetuki (siirtomääräraha 2 v)

2022 tilinpäätös 75 000 000

46. Yöjunarungon vaunukaluston hankinta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 090 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää liikenne- ja viestintäministeriön ja VR-Yhtymä Oy:n välisen yöjunarungon vaunukaluston hankintaa koskevasta sopimuksesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään v. 2022 lisätalousarviossa myönnetystä 40 000 000 euron valtuudesta yöjunarungon vaunukaluston hankinnasta aiheutuvien menojen maksamiseen. Hankinta perustuu liikenne- ja viestintäministeriön ja VR-Yhtymä Oy:n väliseen sopimukseen, jonka perusteella VR-Yhtymä Oy hankkii uuden yöjunarungon vaunukaluston yöjunaliikenteen palvelutason parantamiseksi. Kyseessä on yhdeksän makuuvaunun ja kahdeksan autovaunun kokonaisuus.

Määrärahan käyttäjä on liikenne- ja viestintäministeriö.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2024	2025	2026—	Yhteensä vuodesta 2024 lähtien
Ennen vuotta 2024 tehdyt sitoumukset	2 090	3 394	22 524	28 008

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Yöjunarungon vaunukalusto	1 600
Yhteensä	1 600
2024 talousarvio	2 090 000
2023 talousarvio	490 000

47. Finnvera Oyj:n tappiokorvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 65 436 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta annetun lain (445/1998) 8 §:n 1 momentin 1—3 kohtien nojalla annettujen valtioneuvoston sitoumusten mukaisesti:

- 1) Finnvera Oyj:n luotto- ja takaustoiminnasta syntyneiden tappioiden osittaiseen korvaamiseen
- 2) Finnvera Oyj:lle maksettavaan korkotukeen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Valtio korvaa antamansa sitoumuksen perusteella Finnvera Oyj:lle 50 % tai 80 % luotto- ja takaus-tappioiden kokonaismäärästä. Luottotappiokorvaukset mahdollistavat sen, että Finnvera Oyj voi myöntää lainoja ja takauksia silloinkin, kun yrityksen vakuudet ovat riittämättömät.

Finnvera Oyj:n arvioidaan tekevän 6 500 rahoituspäätöstä v. 2024. Rahoitusta saavien kasvavien yritysten osuus arvioidaan olevan 2 000. Finnvera Oyj:llä on noin 25 000 asiakasta, joista alle kymmenen henkilöä työllistävien yritysten osuus on noin 90 %.

Vaikuttavuus

	2022 toteutuma	2023 arvio	2024 arvio
Luotto- ja takauksittomien sitoumusten piirissä olevien hankkeiden kokonaismäärä (mrd. euroa)	2,6	2,2	2,2
— josta Finnveran myöntämä rahoitus (mrd. euroa ja %)	1,1 (44 %)	1,0 (45 %)	1,0 (45 %)
— josta pankkien ja muun rahoituksen osuus (mrd. euroa ja %)	1,5 (56 %)	1,2 (55 %)	1,2 (55 %)
Aloittavien yritysten määrä (kpl)	1 931	2 000	2 200
Myötävaikutetut uudet työpaikat (kpl)	6 001	6 000	6 500

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Korkotukien ja tappiokorvausten muutokset	365
Yhteensä	365

2024 talousarvio	65 436 000
2023 talousarvio	65 071 000
2022 tilinpäätös	36 534 458

48. Korko- ja muu tuki julkisesti tuetuille vienti- ja alusluotoille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 98 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) julkisesti tuettujen vienti- ja alusluottojen korontasauksesta annetun lain (1137/1996) sekä julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain (1543/2011) mukaisen korkotuen maksamiseen
- 2) Valtiokonttorille korontasauksopimuksista ja -päätöksistä aiheutuvien korko- ja valuuttariskien suojaukseen tarvittavien toimenpiteiden ja kustannusten maksamiseen
- 3) Suomen Vientiluotto Oy:lle maksettavan hallinnointipalkkion ja alijäämäkorvauksen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määräraha mahdollistaa kansainvälisesti kilpailukykyisen julkisesti tuetun vienninrahoitusjärjestelmän olemassaolon, myötävaikuttaa vientiin perustuvaan suotuisaan työllisyys- ja talouskehitykseen sekä edesauttaa vienninrahoitukseen liittyvien korkoriskien hallintaa.

Korontasauksessa Suomen Vientiluotto Oy solmii korontasauksopimuksia luotto- tai rahoituslaitoksen kanssa tai tekee korontasauksopäätöksiä. Korontasauksessa luotto- tai rahoituslaitos tai Suomen Vientiluotto Oy maksaa valtiolle korontasaukseluoton mukaista kiinteää korkoa ja valtio maksaa Suomen Vientiluotto Oy:lle tai luotto- tai rahoituslai-

tokselle kyseisen valuutan yleisesti käytettävää luoton korkojaksoa vastaavaa, yleensä kuuden kuukauden, viitekor-
koa lisättynä työ- ja elinkeinoministeriön asetuksessa (1547/2011) säädettävällä lisällä.

Julkisesti tuettujen vienti- ja alusluottojen myöntämisen tavoitteena on edistää Suomen taloudellista kehitystä turvaa-
malla suomalaisille vientiä harjoittaville yhtiöille kansainvälisesti kilpailukykyinen viennin ja alustoimitusten rahoi-
tusjärjestelmä, lisätä Suomen pääomatavaravientiä ja alustoimituksia sekä edistää viejien, kotimaisten telakoiden ja
alihankkijoiden työllisyyttä.

Julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain (1543/2011) nojalla Suomen Vientiluot-
to Oy voi tehdä korontasausluottoja koskevia korontasaus sopimuksia tai näitä vastaavia korontasaus päätöksiä enin-
tään 33 mrd. euron pääoma-arvosta sekä myöntää OECD-ehtoisia kiinteä- ja vaihtuvakorkoisia luottoja enintään 33
mrd. euron pääoma-arvosta.

Toimintaa kuvaavia tunnuslukuja

	2022 toteutuma	2023 arvio	2024 arvio
Uudet korontasaus sitoumukset ¹⁾ (milj. euroa)	750	700	1 000
Korontasaus sitoumukset vuoden lopussa ²⁾ (milj. euroa)	8 254	9 000	10 000

¹⁾ Sisältää Vientiluoton solmimat kiinteäkorkoiset luottosopimukset sekä pankkien solmimat korontasausluotot.

²⁾ Sisältää Vientiluoton korontasaus sopimukset ja -päätökset sekä luotto- ja korontasausvaraukset.

Korontasaus sitoumuksista valtiolle aiheutuvat menot (1 000 euroa)

	2024	2025	2026	2027	Yhteensä vuodesta 2024 lähtien
Vientiluottojen korkotuki	88 000	72 700	74 900	73 600	309 200
Suojausmenot	10 900	9 600	7 500	6 300	34 300
Menot yhteensä	98 900	82 300	82 400	79 900	343 500

Korontasautoiminnasta valtiolle kertyvät korkohyvitykset tuloutuvat momentille 12.32.99. Korontasautoiminnan
arvioidaan olevan 15,7 milj. euroa ylijäämäinen v. 2024 (v. 2022: 24,2 milj. euroa, v. 2023: 9,7 milj. euroa).

Korontasaus sitoumuksista valtiolle kertyvät tulot (1 000 euroa)

	2024	2025	2026	2027	Yhteensä vuodesta 2024 lähtien
Korkohyvitykset	11 900	20 100	27 200	33 100	92 300
Suojaustulot	102 700	76 300	70 500	63 300	312 800
Tulot yhteensä	114 600	96 400	97 700	96 400	405 100

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Arviomäärärahan tarkistus	-1 900
Korkotason muutokset	52 100
Vientiluottojen volyymin kasvu	6 300
Yhteensä	56 500

2024 talousarvio	98 900 000
2023 I lisätalousarvio	36 200 000
2023 talousarvio	42 400 000
2022 tilinpäätös	77 825 340

(49.) Takautuvasti maksettava sähköhyvitys (arviomääräraha)

2023 I lisätalousarvio	388 000 000
------------------------	-------------

60. Siirrot hallinnonalan rahastoihin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 20 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtiontakuurahastosta annetun lain (444/1998) 4 §:n mukaisten valtion vastuiden maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahaa voidaan käyttää valtion vastuiden maksamiseen Valtiontakuurahastolle, mikäli erityisrahoitusyhtiö Finnvera Oyj:n taseessa olevan vientitakuu- ja erityistakaustoiminnan rahaston varat tai Valtiontakuurahaston varat eivät riitä kattamaan Finnvera Oyj:n tappiollista erillistulosta.

2024 talousarvio	20 000
2023 talousarvio	20 000
2022 tilinpäätös	—

82. Lainat Finnvera Oyj:n varainhankintaan (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain (443/1998) 8 b §:ssä tarkoitettujen luottomuotoiseen vienninrahoitukseen liittyvää varainhankintaa turvaavien lainojen maksamiseen.

Valtuus

Työ- ja elinkeinoministeriö voi myöntää valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain (443/1998) 8 b §:ssä tarkoitettua ja vienninrahoitukseen liittyviä lainoja Finnvera Oyj:lle enintään 1 000 000 000 euroa.

Selvitysosa: Julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain (1543/2011) nojalla Suomen Vientiluotto Oy voi myöntää Finnvera Oyj:n varainhankintaan perustuvia vienti- ja alusluottoja. Valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain mukaan valtio voi taata Finnvera Oyj:n vienti- ja alusluottojen rahoitukseen liittyvää varainhankintaa. Jos rahoitusmarkkinoiden toiminta on sellaisessa tilanteessa, että Finnvera Oyj ei kykene hankkimaan markkinoilta varoja kohtuullisilla ehdoilla, voidaan yhtiölle myöntää valtion talousarviossa olevien määrära-

hojen puitteissa pääasiallisesti lyhytaikaista, enintään 12 kuukauden pituista lainaa käypää korkoa vastaan. Lainat on tarkoitus myöntää vakuutta vaatimatta.

Suomen Vientiluotto Oy:n myöntämien vienti- ja alusluottojen tavoitteena on varmistaa, että suomalaisilla viejillä on käytössään vastaavanlainen kansainvälisesti kilpailukykyinen viennin ja alustoimitusten rahoitusjärjestelmä kuin tärkeimpien kilpailijamaidemme viejillä. Tämän rahoitusjärjestelmän avulla parannetaan suomalaisten viejien mahdollisuuksia menestyä pääomatavaraviennin- ja alustoimitusten tarjouskilpailuissa ja samalla autetaan vientiyrityksiä, kotimaisia telakoita sekä niiden alihankkijoita työllistämään.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2024 talousarvio	10 000
2023 talousarvio	10 000
2022 tilinpäätös	—

(88.) Pääomasijoitus Suomen Teollisuussijoitus Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)

2022 tilinpäätös	—
------------------	---

(89.) Pääomasijoitus Business Finland Venture Capital Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)

2023 talousarvio	110 000 000
2022 tilinpäätös	49 400 000

(95.) Tuotonvaihtosopimus- ja suojausmenot (arviomääräraha)

2023 talousarvio	73 000
2022 tilinpäätös	2 043 344

50. Kotoutuminen ja kansainvälinen osaaminen

Selvitysosa: Kotoutumisen edistämisen tavoitteena on tukea ja tehostaa maahanmuuttajien kotoutumista, työllistymistä ja osaamista sekä osallisuutta suomalaisessa yhteiskunnassa. Myönteistä ja aktiivista kotoutumista edistetään maahanmuuttajan kielitaidon ja ammatillisten valmiuksien vahvistamisella, työllistymisen nopeuttamisella ja yhteiskunnan tuntemuksen ja osallisuuden lisäämisellä. Kotoutumisen ja työllistymisen nopeuttamiseksi maahanmuuttajien osaamisen tunnistamista ja ohjausta vahvistetaan. Erityistä huomiota kiinnitetään maahanmuuttajanaisten mahdollisuuteen osallistua kotoutumis- ja kielikoulutukseen. Kotoutumista tehostetaan myös kotoutumispalveluiden laatuun, velvoittavuutta ja vaikuttavuutta parantamalla. Kuntien roolia kotoutumisen edistämässä vahvistetaan esimerkiksi tukemalla moniammatillisia osaamiskeskuksia sekä maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalveluita. Hyvinvointialueita tuetaan maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistämiseksi sosiaali- ja terveydenhuollon palveluilla. Lisäksi varmistetaan hyvinvointialueiden mahdollisuus huolehtia ilman huoltajaa maassa olevien lasten ja nuorten kotoutumislain mukaisista palveluista. Myös kolmannen sektorin roolia kotoutumisen edistämässä vahvistetaan mm. valtionavustuksilla. Kaksisuuntaista kotoutumista edistetään vahvistamalla hyviä väestösuhteita sekä työelämän ja muun yhteiskunnan vastaanottavuutta.

Varmistetaan kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden nopea siirtyminen kuntiin ja kotoutumista edistävien palveluiden piiriin. Hallitusohjelman mukaisesti vuoden 2024 pakolaiskiintiö on 500 henkilöä.

Kotoutumiskoulutukseen arvioidaan käytettävän 73 603 000 euroa momentin 32.30.51 määrärahaa vuonna 2024. Määrärahasta arvioidaan käytettävän 19 400 000 euroa tilapäistä suojelua saavien kotoutumiskoulutuksen järjestämiseen.

Kansainvälisten osaajien liikkuvuudella on kasvava elinkeinopoliittinen merkitys Suomen osaamispääoman ja kilpailukyvyyn vahvistamiseen sekä uusien työpaikkojen ja innovaatioiden syntyyn. Osaajien työperusteista maahanmuuttoa edistetään nopeuttamalla oleskelulupamenettelyjä, vahvistamalla osaajien maahanmuuton pysyviä rakenteita, vahvistamalla Suomen houkuttelevuutta osaajien kohdemaana sekä tukemalla kansainvälisten osaajien ja heidän perheidensä asettautumista ja kotoutumista. Lisäksi lisätään työelämän vastaanottavuutta ja monimuotoisuutta. Huomiota kiinnitetään myös kansainvälisten opiskelijoiden ja tutkijoiden Suomeen integroitumiseen ja työllistymisen edistämiseen.

Business Finlandin Work in Finland -toiminnalla (WiF) tuetaan mm. kansainvälisen rekrytoinnin palveluiden kehittämistä, kohdemaatoimintaa sekä maakuvaviestintää. WiF-toimintaan arvioidaan käytettävän 3 500 000 euroa. Kansainvälisen rekrytoinnin mallin kehittämiseen arvioidaan käytettävän 1 810 000 euroa momentin 32.01.03 määrärahoja. TE-hallinnon Work in Finland -toiminnon kehittämiseen arvioidaan käytettävän noin 3 200 000 euroa momentin 32.01.03 määrärahoja. Talent-avustuksia arvioidaan myönnettävän 4 500 000 euroa momentilta 32.20.40. Avustuksella tuetaan yrityksiä ensimmäisten kansainvälisten osaajien palkkaamiseen.

Oleskeluluvan saaneet kotoutumisen piirissä olevat pakolaiset

	2022 toteutuma	2023 arvio	2024 arvio
Oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat	1 760	2 464	2 408
— joista oleskeluluvan saaneita yksintulleita alaikäisiä	147	200	200
Perheenyhdistämiset	541	1 634	1 669
Kiintiöpakolaiset	1 098	1 050	500
Pakolaisia yhteensä	3 399	5 148	4 577
Pakolaisia laskennallisten kuntakorvausten piirissä	11 203	11 873	13 354
Tilapäistä suojelua saavia laskennallisten korvausten piirissä	-	7 101	20 855
Perheryhmäkoti- ja tukiasumispaikat yhteensä	143	250	300

03. Kotoutumisen ja työvoiman maahanmuuton edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 4 851 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kotoutumisen, työllisyyden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseen sekä EU:n rahoittamien kotoutumista edistävien hankkeiden kansalliseen vastinrahoitukseen
- 2) kansainvälisen osaamisen ja työperusteisen maahanmuuton edistämiseen
- 3) Kotoutumisen osaamiskeskuksen menoihin, kuten kotoutumisen, kotoutumistoimenpiteiden ja hyvien väestösuhteiden seurantaan, toimintamallien kehittämiseen ja hyvien käytäntöjen levittämiseen, kotoutumista koskevaan viestintään sekä muihin kotouttamispolitiikan toimeenpanoa ja vaikuttavuutta edistäviin menoihin
- 4) valtionavustuslain (688/2001) mukaiseen kunnille, järjestöille ja muille toimijoille myönnettäviin avustuksiin kotoutumisen ja työllisyyden edistämiseen, rasismien ja etnisen syrjinnän ehkäisemiseen sekä eri väestöryhmien välisen vuorovaikutuksen edistämiseen sekä ihmiskaupan uhrien tunnistamiseen tähtäävään etsivään työhön ja neuvontatyöhön
- 5) kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 22 §:n mukaiseen omaehtoiseen opiskeluun ja muihin yksilöllisesti soveltuihin kotoutumista edistäviin toimenpiteisiin osallistuvien tapaturmakorvausten ja ryhmävastuuvakuutuksen maksamiseen sekä Valtiokonttorin näistä perimien hoitokulujen maksamiseen

- 6) enintään neljää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin
- 7) ennakoiden maksamiseen, jos se on myönnettävän rahoituksen tai avustuksen käytön kannalta perusteltua
- 8) siirtomenojen maksamiseen
- 9) valtion virastojen ja laitosten toteuttamien hankkeiden rahoittamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Maahanmuuttajien työllistymistä ja mukaanpääsyä suomalaiseen yhteiskuntaan tuetaan maahanmuuttajien kielitaitoa ja ammatillisia valmiuksia vahvistamalla sekä yhteiskunnan tuntemusta ja osallisuutta edistämällä. Kuntien ja kolmannen sektorin roolia kotoutumisen edistämisessä, maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalveluita sekä kuntien moniammatillista osaamiskeskustoimintaa tuetaan.

Työperusteisen maahanmuuton avulla panostetaan osaavan työvoiman saatavuuteen oikea-aikaisesti vastaten työmarkkinoiden tarpeisiin. Keskeisinä toimina ovat osaavan työvoiman houkuttelu, oleskelulupien käsittelyaikojen nopeuttaminen ja työn perusteella muuttaneiden asettautumisen ja kotoutumisen tukeminen, työperusteisen maahanmuuton pysyvien rakenteiden vahvistaminen sekä kuntien roolin ja alueellisten palvelumallien kehittäminen. Pysyviä rakenteita vahvistamalla sekä työ- ja koulutusperusteisen maahanmuuton tiekartan toimeenpanolla ja maakuva- viestintää kehittämällä tavoitellaan kansainvälisen rekrytointien sujuvuuden lisäämistä ja rekrytointiosaamisen vahvistamista.

Ulkomaalaisten tutkijoiden, Suomessa opiskelevien ja korkeakoulututkinnon suorittaneiden sekä heidän perheidensä maahan jäämistä helpotetaan sujuvoittamalla oleskelulupaprosesseja ja muita viranomaispalveluita, luomalla kansainvälisen rekrytointin yrityspalveluja, vahvistamalla työelämän vastaanottavuutta sekä lisäämällä Suomessa jo olevien kansainvälisten osaajien ja yritysten kohtaamista. Lisäksi parannetaan ulkomaisen työvoiman hyväksikäytön uhrien tavoittamista ja tunnistamista.

Työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä toimiva Kotoutumisen osaamiskeskus tukee maahanmuuttajien kotoutumista edistävää valtion, kuntien ja järjestöjen asiantuntijatyötä kotoutumisen vaikuttavuuden parantamiseksi. Osaamiskeskuksen toiminnassa keskeisiä tehtäväalueita ovat kotoutumisen tietoperustan vahvistaminen, tuloksellisuuden arvioinnin ja seurannan kehittäminen sekä paikallistason toimijoiden ammattitaidon ja osaamisen kehittäminen toimintatapoja ja -malleja arvioimalla, hyviä käytäntöjä juurruttamalla ja työprosesseja selkeyttämällä. Lisäksi osaamiskeskus tukee eri toimijoiden välistä monialaista yhteistyötä mm. kumppanuusohjelman toimeenpanolla.

Maahanmuuttajien kotoutumisen alkuvaiheen palveluprosessia, palvelutarpeen arviointia, osaamisen tunnistamista, ohjausta, monikielistä yhteiskuntaorientaatiota, kieli- ja kotoutumiskoulutusta, kielitaidon testausta ja muita maahanmuuttajille suunnattuja palveluita sekä palvelujen yhdistämistä kehitetään maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistämiseksi. Kotoutumiskoulutuksen vaikuttavuutta parannetaan kehittämällä koulutuksen laatua ja sisältöä, kuten työelämälähtöisyyttä.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen	2 411 000
Kotoutumisen osaamiskeskus	500 000
Valtionavustukset	
— Kuntien moniammatillinen osaamiskeskustoiminta	670 000
— Maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalvelut	670 000
— Avustukset järjestöille ja muille toimijoille	600 000
Yhteensä	4 851 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 2 911 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 1 940 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kotoutumislain kokonaisuudistuksen siirtyminen vuodelle 2025	-2 600
Kotoutumislain kokonaisuudistuksen valmistelutehtävät (siirto momentille 32.01.02)	-150
Kotoutumispalvelujen uudistus (siirto momentille 32.01.01)	-80
Kuntien moniammatillisen osaamiskeskustoiminnan laajentaminen	920
Maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapisteet	920
Maahanmuuttajien palvelut	-1 400
Yhteensä	-2 390

2024 talousarvio	4 851 000
2023 talousarvio	7 241 000
2022 tilinpäätös	8 491 000

30. Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 395 978 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) ja valtioneuvoston asetusten (1393/2011 ja 115/2012) mukaisesti:

1) kunnille ja hyvinvointialueille maksettaviin laskennallisiin korvauksiin, jotka aiheutuvat lain 2 §:n 2 tai 3 momentissa määriteltujen henkilöiden kuntaan osoittamisesta, ohjauksesta, neuvonnasta ja muusta kotoutumista tukevan toiminnan sekä alkukartoituksen järjestämisestä

2) toimeentulotuesta, tulkkauksen järjestämisestä, erityiskustannusten korvaamisesta ja paluumuuton tukemisesta kunnalle ja hyvinvointialueille aiheutuviin kustannuksiin sekä pakolaisten kuntaan muuttamisen odotusajalta kertyvien vuokrien maksamiseen

3) alaikäisten oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden sijoittamisesta perheryhmäkotiin, muuhun asuinyksiköön sekä perhehoidosta, asumisen tukipalveluista ja muista lastensuojelun palveluihin rinnastettavista toimenpiteistä kunnalle aiheutuneiden kustannusten korvaamiseen 25 ikävuoteen saakka ja käräjäoikeuden heille osoittaman edustajan palkkioiden maksamiseen

4) edellä mainittujen perheryhmäkotien tai muiden asuinyksiköiden kustannusten ennakoiden maksamiseen, jos se on toiminnan järjestämisen kannalta perusteltua

5) kuntaan sijoitettujen tai kunnassa asuvien ihmiskaupan uhrien kunnille sosiaali- ja terveys- sekä muiden palvelujen järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista maksettaviin korvauksiin

6) entisen Neuvostoliiton alueelta paluumuuttajina tulleiden henkilöiden, joille on myönnetty oleskelulupa ulkomaa-laislain (301/2004) 48 §:n tai 49 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella, toimeentulotuen sekä heille annetun sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta kunnille sekä Suomen sodissa vapaaehtoisina palvelleiden hoidosta ja huollosta aiheutuviin kustannuksiin

7) edellä mainittujen henkilöiden perustoimeentulotuen maksamisesta aiheutuvien kustannusten ennakoiden maksamiseen Kansaneläkelaitokselle

8) Kansaneläkelaitokselle kotoutumislain 51 §:n 2 momentin perusteella korvattaviin entisen Neuvostoliiton alueelta tulleista paluumuuttajista aiheutuviin perustoimeentulotuen kustannuksiin

9) kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Kotoutumislain 2 §:n 2 tai 3 momentissa määritellyistä henkilöistä maksettavien korvausten piirissä olevien määrä arvioidaan kolmen edellisen vuoden aikana maahan saapuneiden oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden ja perheenyhdistämisen kautta maahan tulleiden lukumäärän sekä talousarviovuodelle esitetyn arvion perusteella. Kiintiöpakolaisten osalta maksettavien korvausten piirissä olevien lukumäärä arvioidaan neljän edellisen vuoden aikana maahan saapuneiden lukumäärän sekä talousarviovuodelle esitetyn arvion perusteella. Vuonna 2024 arvioidaan kuntiin muuttavan 20 855 tilapäistä suojelua saavaa henkilöä, joille on rekisteröity kotikunta. Vuoden 2024 pakolaiskiintiö on 500 henkilöä.

Kotoutumislain 45 §:n mukaisesti kuntaan osoittamisesta, ohjauksesta, neuvonnasta ja muusta kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisestä maksettavaa laskennallista korvausta maksetaan kunnalle ja hyvinvointialueelle kolmelta vuodelta alkaen siitä, kun ensimmäinen kotikuntamerkintä on tehty. Kiintiöpakolaisten osalta korvausta maksetaan neljältä vuodelta.

Korvausta voidaan maksaa jatkuvan oleskeluluvan saavien ja kunnan asukkaaksi siirtyvien ihmiskaupan uhrien osalta pakolaisia vastaavalla tavalla. Kunnilla ja hyvinvointialueilla on mahdollisuus hakea ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskukselta korvausta kunnassa asuvien ihmiskaupan uhrien osalta uhrin asemasta johtuvien palvelujen järjestämisestä.

Kansainvälistä suojelua saavien sekä tilapäistä suojelua saavien henkilöiden kuntiin ohjautumista edistetään tehostamalla kuntakorvausjärjestelmän toimivuutta sekä tiivistämällä valtionhallinnon eri toimijoiden ja kuntien välistä yhteistyötä.

Kotoutumislain mukaisen maahanmuuttajalle tehtävän alkukartoituksen tekee kunta tai TE-toimisto.

Kansaneläkelaitokselle korvataan perustoimeentulotuen maksamisesta aiheutuneet kustannukset.

Vaikuttavuus

	2022 toteuma	2023 tavoite	2024 tavoite
Pakolaisten toteutuneet kuntasijoituspaikat, vähintään (lkm)	1 402	4 200	3 300

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Paluumuuttajien kustannukset	1 000 000
— Toimeentulotuki 6 kk	30 000
— Toimeentulotuki 5 v	20 000
— Erityiskustannukset	550 000
— Heimoveteraanit	400 000
Laskennalliset korvaukset (0—6 v. 6 845 €, muut 2 300 €) pakolaisista (13 354 henkilöä) ja tilapäistä suojelua saavista (20 855 henkilöä)	101 746 000
Muut pakolaisista maksettavat kuntakorvaukset	291 832 000
— Toimeentulotuki (2 216 euroa/vuosi/hlö)	70 230 000
— Erityiskustannukset (3 251 euroa/vuosi/hlö)	104 331 000

— Tulkkipalvelut (1 249 euroa/vuosi/hlö)	40 586 000
— Korvaukset alaikäisten huollosta (12 000 euroa/vuosi/hlö)	76 685 000
Alkukartoituksen kustannukset (2 000 henkilöä; laskennallinen korvaus 700 euroa/hlö)	1 400 000
Yhteensä	395 978 000

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 800 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 395 178 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Aikuistumisen tuen ikärajan lasku (HO 2023)	-400
HE kotoutumislain muuttamisesta, tilapäinen suojele	107 559
Oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden määrä	2 339
Pakolaiskiintiö (1050 henkilöä)	-3 505
Pakolaiskiintiön lasku 500 henkilöön (HO 2023)	-2 157
Tarkentuneet maahanmuuton oletukset (maahanmuuttokokonaisuus)	703
Turvapaikanhakijamäärän muutokset	5 610
VN-päätös 175 haavoittuvassa asemassa olevat	-1 183
Yhteensä	108 966

2024 talousarvio	395 978 000
2023 I lisätalousarvio	-15 000 000
2023 talousarvio	287 012 000
2022 tilinpäätös	140 326 221